

РОДЖЪР ЗЕЛАЗНИ
**ОСТРОВЪТ
НА
МЪРТВИТЕ**

Името му беше Сандоу и не го знаеха какъв е. Той предизвика
безсмъртните и не пожела да си плати за това.

РОДЖЪР ЗЕЛАЗНИ ОСТРОВЪТ НА МЪРТВИТЕ

Превод: Юлиан Стойнов, Соня Бояджиева

chitanka.info

Човек може да се превърне в бог, стига да е наистина изключителен. Не в земен бог, защото човекът си е просто човек... Но сега насреща е Франсис Сандоу, мъж, забележителен във всяко едно отношение. Негов покровител е Шимбо, Гръмовержецът на Кулата, чиято свръхестествена сила е част от пантеона на пей'анската религия. Сандоу открива, че настоящата му личност се е сляла с едно древно съзнание. Че може да борави с гръмотевицата като с оръжие и да разцепи небето... И твърде скоро бива въввлечен във верига от събития, които го довеждат до жестока конфронтация. Не всички букове на пей'анската религия са благосклонни. Отново е тук Белион, негов враг от незапомнени времена. Белион и Шимбо трябва да се срещнат в опустошителен сблъсък.

Но човек не може да оцелее в конфликта си с бог.

На Банкс Мибейн

ОСТРОВЪТ НА МЪРТВИТЕ

Оставих „Модел Т“ в издължена, елиптична орбита отвъд най-далечната луна, прегледах за последен път въздухолета и отидох да си събера багажа. Взех ултразвуков душ и облякох черна риза и панталон — и двете от водонепроницаема материя, чието название все не успявам да запомня, въпреки че фабриката отдавна ми принадлежи. Навлякох обувки, с каквито, предполагам, се тръгва на бой, макар всички в наше време да ги наричат планинарки, и пъхнах вътре крачолите на панталона. След това затегнах мекия кожен колан, от който стърчаха две миниатюрни дръжки — всъщност накрайниците на телта за душене, сложих си отгоре втори колан с кобур, в който бях пъхнал лазерен пистолет, а за допълнителна коледна украса накачих с халкички дузина ръчни гранати. На шията ми висеше златен медальон с осколъчна граната вътре, а на дясната си китка пристегнах хронометър, нагласен по местното време, който изстрелваше струйка парализиращ газ, когато стрелката сочи девет и аз изтегля оста. В джобовете пъхнах носна кърпа, гребенче и за късмет, останките от заешко краче, което сигурно беше на хиляда години. Ето, че бях готов.

I

Животът — ако ми позволите кратък изблик на философия преди да сте наясно с картината, която смятам да ви нарисувам — е нещо, което ужасно ми напомня за крайбрежието на Токийския залив.

Вярно, че от векове не съм виждал нито Залива, нито крайбрежието му и може би малко се изхвърлям. Казаха ми обаче, че не се е променил кой знае колко — ако се изключат кондомите — от времето, когато го помня.

А това, което помня, е непрестанното и заплашително настъпление на мръсната вода, малко по-светла и вероятно по-чиста навътре в океана, но воняща, покрита с лигава кора и леденостудена съвсем близо до брега — също като времето, което състарява предметите, отнася ги с вълните си или ги изхвърля обратно. Не минава ден, в който Токийският залив да не изхвърли нещо от недрата си. Каквото ви скимне, достатъчно е само да го кажете и мътната вода ще го изплюе: било то разложен труп или мида, която може да се окаже и алабастрова, розова и ярко блестяща, със спираловидна извивка наляво, завършваща с изящен рог, като от някой приказен еднорог; бутилка с или без бележка вътре, която вие ще можете или няма да можете да прочетете; захвърлен човешки зародиш, парче съвсем гладко дърво с дупка от пирон в средата — може би късче от Христовия кръст, не зная, и бели камъчета и черни камъчета, риби, празни лодки, омотан кабел, водорасли и дори перли — като застинали очи. Ей такива неща. Оставете ги да си лежат там, на пясъка, и не след дълго океанът си ги прибира. Такива ги върши той. Ах да, освен това целият бряг е осеян с кондоми — вяли, отпуснати, почти прозрачни доказателства за наличието на инстинкта за продължение на рода — но не и тази нощ, — които понякога са изрисувани с неясни фигури или надписи, а друг път завършват на края си с пера. Казват обаче, че в наше време почти били на изчезване, прогонени от нашествието на противозачатъчните хапчета, също както вече са потънали в небитието кукичките за закопчаване, динозаврите и едрите бозайници. Не че

някой го е грижа за това. Понякога, докато се разхождам по брега, озарен от ослепителната светлина на утринното слънце, а пронизващостуденият бриз ми помага да се възстановя от някои странични и неприятни симптоми, останали ми в наследство от една сравнително ограничена биологична война в Азия, в която изгубих по-малкия си брат, та понякога, докато се скитам по пясъка, до ушите ми достигат крясъците на птици, а наоколо няма никакви птици. Това трябва да е последният щрих от картината, който ме кара да прибягна до вече познатото сравнение: животът ми напомня за крайбрежието на Токийския залив. Сравнение нито по-лошо, нито по-добро от всяко друго. Защото странни и причудливи неща изникват непрестанно. Аз съм едно от тях и вие — също. Прекарваме известно време на брега, може би един до друг, а след това онази воняща, лигава и студена ръка се протяга и някои от тези неща изчезват завинаги. Ето например тайнствените птичи крясъци — какво са те? Божи гласове? Може би. Накрая, за да закова всички краища на сравнението към стената, преди да напусна стаята — съществуват още две причини, които ме карат да го окача там: първо, случва се някои от нещата, които са ни отнети, да се появят отново, върнати от прищявката на случайно течение. Никога не съм го виждал с очите си, но сигурно защото не съм стоял достатъчно дълго на брега. Второто е, че понякога някой излиза на брега, взема един от предметите и го отнася със себе си. Когато научих, че първата от тези възможности е напълно вероятна, онова, което направих, бе да се издрайфам. Близо три дни бях пил отварата и бях смъркал от изпаренията на някакво екзотично растение. Следващото, което сторих, бе да прогоня всички гости. Шокът неизменно е чудесно отрезвително, пък и аз вече знаех, че втората от двете причини — отнасянето на някой предмет от Залива — също е възможна, защото се беше случило с мен, но виж, за първата така и не вярвах да стане. Ето защо веднага изгълтах цяла шепа от едни хапченца, дето би трябвало за три часа да ме направят нов човек и продължих лечението със сауна и масаж върху просторното легло, докато прислугата, механизирана и не знам още каква, се зае да почисти къщата. Едва тогава ме налегнаха тръпките. Ужасно шубе ме хвана.

Аз съм си страхливец.

Хич не са малко нещата на тоя свят, дето ме плашат, и все са такива, над които нямам никаква власт — като Голямото дърво, да речем.

Подпрях се на лакът, дръпнах пакета от нощната масичка и се запознах за пореден път със съдържанието му.

Няма грешка, особено когато върху подобна вещ се мъдри моят адрес.

Получих собственоръчно специалната пратка, разписах се и я пъгнах в джоба на самото си. Отворих я едва когато ми доскуча.

После видях, че това е шестата поредна, призля ми и светът за миг спря да се движи.

Вътре имаше стереоснимка на Кати, цялата в бяло, а пощенското клеймо бе отпреди месец.

Кати беше първата ми жена, може би единствената, която съм обичал, и освен това бе мъртва от близо петстотин години. Тази част ще ви я обясня по-нататък.

Разгледах снимката внимателно. Шестата, която получавах през последните месеци. Все на различни хора и всичките до един — мъртви. От векове.

Зад нея скали, синьо небе и нищо повече.

Можеше да е направена навсякъде, където има скали и синьо небе. Можеше и да е фалшификат — познавах немалко типове, способни на всичко в наши дни.

Кой обаче е този, дето ще си прави труда да ми я праща — и защо? Нямахте записка, само снимката, съвсем като предишните пъти — дали бяха мои приятели, или врагове?

Така или иначе, цялата тази история ме накара да се сетя за Токийския залив. И може би за Апокалипсиса.

Покрих се с чаршафа и останах да лежа под бледата светлина на изкуствения здрач, който бях поръчал по обед. Бях се чувствал толкова спокоен през всичките тези години. А ето че сега някой отново човъркаше с пръст в раната, която отдавна смятах за заздравяла, и то така, че отвътре да шурне кръв.

Ако имаше поне едничка възможност това, което държах в ръцете си, да се окаже истина...

Оставих снимката. След време съм задрямал и, събуждайки се, за щастие вече не помнех що за чудовища от потайните галерии на съня

са ме накарали така обилно да се изпотя. И добре че не помнех, сигурен съм в това.

Събудих се, изкъпах се, облякох чисти дрехи, хапнах набързо и се прехвърлих в кабинета, като взех със себе си термос, пълен с кафе. Навремето, докато още се водех на работа, наричах тази стая кабинет, но от тридесет и пет години насам бях позагубил този навик. Зарових се в кореспонденцията от последния месец — сред апелите за финансова помощ от разни неизвестни филантропски организации и умопобъркани самовлюбени типове, намекващи за бомби в случай, че не се отзова както подобава; четири покани за лекции; една възможност за работа, която някога бих окачествил като примамлива; цял наръч ежедневници; писмо от далечен мой потомък — мисля, от третия, ми брак, — в което ме молеше да му разреша да ми погостува; три молби от хора на изкуството, изгарящи от желание да им стана покровител; тридесет и една призовки за съда и съобщения от различни мои адвокати, че срещу мен за били заведени тридесет и едно дела, и почти веднага открих онова, което търсех.

Първото от важните писма бе от Мерлинг от Мегапей. Вътре се казваше горе-долу следното:

Сине земни, приветствам те от двадесет и седемте Имена, които все още продължават да съществуват, и се моля все така щедро да сипеш в мрака бисери, които да озаряват цветовете на живота.

Боя се, че отреденият срок на най-древното и тъмно зелено тяло, което имам привилегията да нося, приближава своя край с изтичането на тази година. Много време мина, откакто тези жълтеникави, отслабнали очи са виждали моя чуждоземен син. Ще ми се той да застане до мен преди свършека на петия сезон, та усещайки приятелската му ръка на рамото си да понеса по-леко тежестта на изминалото време. Почитания.

Следващото послание идеше от Сондажнопроучвателната компания, която всички знаят, е само фасада на Земния централен разузнавателен отдел. Оттам проявяваха любезен интерес дали не бих

желал да закупя известно количество използвани, но добре съхранени междупланетни минноинженерни съоръжения, чието отдалечено настоящо местонахождение възпрепятства притежателите им да си ги приберат, защото е финансово неизгодно.

Което пък, разшифровано с кода, познат ми от доста години, когато все още работех на договор за федералното правителство на Земята, означаваше без излишни официалности и любезности следното:

Какво става? Вече не си ли верен на родната планета? От двадесет години ти предлагаме да се завърнеш на Земята и да ни помагаш със съвети по различни проблеми от жизненоважна общопланетна сигурност. Присъствието ти тук сега е крайно наложително по въпрос от огромно значение. Вярваме, че ще се отзовеш и прочие...

В третото писмо се казваше:

Не искам да си помислиш, че се опитвам да върна към живот отдавна отминали моменти и чувства, но имам сериозни неприятности и ти си единственият човек, който би могъл да ми помогне. Ако съумееш да се освободиш в близко бъдеще, ела да ме навестиш на Алдебаран В. Все още съм на стария адрес, макар обстановката тук да се е променила.

Твоя Рут

Три послания, три апела към човечността на Франсис Сандоу. Кое ли, ако въобще бе някое от тях, би могло да има някаква връзка със снимката в джоба ми?

Оргията, на която така безцеремонно бях сложил край, всъщност бе нещо като прощално парти. Повечето от гостите ми вероятно вече бяха напуснали планетата и се връщаха по световите си. Още докато я организирах, имах ясна представа къде точно възнамерявам да отида.

Виж, неочакваното пристигане на картичката с Кати ме бе накарало да се разколебая.

И тримата автори на писмата знаеха добре Кати. Рут дори бе имала достъп до различни нейни снимки, върху които би могъл да поработи — с познатия вече резултат — някой по-надарен специалист. Мерлинг също не беше за изхвърляне. Да не говорим за Централното разузнаване, в чиито лаборатории всякакви стари документи получаваха втори живот. Странно, че нито една от снимките не беше придружена от бележка — в случай че някой искаше нещо от мен.

Длъжен бях да уважа молбата на Мерлинг, инак никога нямаше да мога да се погледна в огледалото. Почти я бях поставил на първо място в плановете си, но сега... замислих се за петия сезон, северната полусфера, Мегапей — до края му имаше почти година. Значи можех да си позволя да се отбия тук-там преди това.

Къде да бъде?

Не бях роб на Централното разузнаване, нито пък дължах нещо на Земята. Не че не бих желал да ѝ помогна, когато мога, но проблемът едва ли бе чак толкова неотложен, след като не ме бяха закачали от двайсетина години. А и в края на краищата планетата все още съществуваше и животът там си течеше напълно в нормални рамки — доколкото то имах сведения за това. Ако пък наистина толкова са приритали за мен, защо не дойдат сами да ми го кажат?

Но Рут...

Рут беше друга работа. Изкарахме почти година заедно преди да си дадем сметка, че нещата помежду ни не вървят. Разделихме се като приятели, останахме приятели. Тя наистина значеше нещо за мен. Бях изненадан, че е все още жива след толкова време. Но щом се нуждае от помощта ми, нейна е.

Така да бъде. Ще отскоча да видя Рут, съвсем за кратко, и ще се опитам да я измъкна от кашата, в която се е забъркала. А после — право на Мегапей. Нищо чудно някъде по пътя да се натъкна на така любопитните сведения за това кой, къде, кога и защо ми изпраща тези снимки. Не успея ли, ще ида на Земята и ще опитам в Разузнаването. Услуга за услуга, както казват там.

Допих кафето и запалих цигара. След това, за първи път от пет години, се обадох на космопорта си и наредих да приготвят „Модел Т“, моя верен междупланетен скакалец, за далечен скок. Казаха ми, че ще

им отнеме остатъка от деня и цялата нощ и че щял да ме чака призори. Междувременно надзърнах в моя автоматичен секретар, за да проверя кой притежава „Т“ в момента. Автосекретарят ме уведоми, че това е Лорънс Д. Конър от Локиър — „Д“ идвало от Джон. Незабавно наредих да ми бъдат издадени съответстващите документи за самоличност и петнадесетина секунди по-късно те изскочиха от пневматичната тръба и тупнаха в кошничката под нея. Изучих внимателно описанието на Конър, сетне повиках моя фризьор на колела, за да промени косата ми от тъмнокестенява в руса, да избели слънчевия ми тен, да добави тук-там няколко бръчици, да затъмни с няколко оттенъка очите ми и да ми наслои нови пръстови отпечатьци.

Разполагах с богат списък от различни фиктивни самоличности, с щателно разработени легенди, на хора, закупували „Т“ един от друг в продължение на години, и други, които щяха да го сторят в близкото и далечно бъдеще. Всички те естествено на височина не надхвърляха метър и осемдесет, а теглото им варираше около осемдесетте. Това са все персонажи, в които мога без усилие да се претворя след някои дребни козметични промени и като запомня дузина маловажни биографични факти. Не обичам да пътувам с кораба, регистриран на името на Франсис Сандоу от Хоумфри, или както някои го наричат — „Светът на Сандоу“. Това е едно от неудобствата за всеки, който може да се похвали, че е сред стоте най-богати хора в Галактиката (мисля, че съм 87-и според последния списък на финансовите могъщества, но може да съм 86-и, или 88-и): все някой иска нещо от теб и то неизменно е кръв или пари, а аз не съм склонен да се разделям нито с едно от двете. Предполагам, че ако притежавах малко по-изострено честолюбие, вече щях да драпам със зъби и нокти, за да стана 86-и или дори 85-и. Истината е, че не ми пука. Никога не ме е интересувало истински, освен може би в началото, но това беше твърде отдавна за да се запази свежестта на чувството. Всяка стотинка над твоя първи милиард придобива метафизично значение. Взех да разсъждавам за всички ужасяващи и страшни операции, които съзнателно или несъзнателно съм финансирал някога. Сетне си спомних отново за философията на Голямото дърво и по навик пратих всичко останало по дяволите.

Голямото дърво съществува и е старо колкото човечеството, защото точно това представлява то — сборът от всички негови листа,

прикрепени и израснали от всичките му клони и клонки, символизира общото количество на парите. По листата му са изписани различни имена, някои от тях окапват и на тяхно място израстват нови, така че за няколко сезона имената се променят изцяло. Но Дървото си остава същото, може би дори по-голямо, и продължава да изпълнява жизнените си функции. Веднъж, не зная какво ме беше прихванало тогава, се опитах да отрежа гнилите корени на това Дърво. Оказа се обаче, че веднага щом прекъсна някой корен, се появява друг, и то на друго място — а аз все трябваше да дремвам от време на време. Какво да се прави, отказах се — Голямото дърво не е бонзай, та да си го сложиш в саксийка и да му се лубуваш. Оставих го да си расте на воля, нищо, че на част от листата му беше изписано моето име — някои от тях бяха съвсем изсъхнали, а други грееха в яркозелено — и опитах да се забавлявам, като се прехвърлях от клон на клон или си избирах имена, каквито не виждах изписани наоколо. Толкова по въпроса за мен и Голямото дърво. Няма да се разпростирам повече върху въпроса как точно съм се снабдил с такава обилна зеленина, че току-виж сме опрели до някои не съвсем ботанически метафори. Ще го оставим за по-нататък. Инак току-виж ме сполетяла съдбата на Джон Дън^[1]: престанал да се смята за остров и къде е сега — на дъното на Токийския залив.

Заех се да инструктирам автосекретаря за всичко, което моите служители трябва — или не трябва — да извършат по време на отсъствието ми. След многобройни повторения и допълнителни проверки реших, че сме преговорили всичко. Поисках да прегледам последното си завещание, колкото да се уверя, че няма нищо за добавяне или промяна. Разпределих някои по-важни документи в саморазрушаващите се огнеупорни шкафове и се разпоредих при какви точно обстоятелства трябва да се задействат. Изпратих съобщение на един от моите служители на Алдебаран В, в което се казваше изрично, че трябва да оказва пълно съдействие на човек на име Лорънс Д. — т.е. Джони — Конър, в случай че такъв субект се появи, и уточних тайната парола, ако се наложи да идентифицирам, че този човек съм аз. Едва тогава открих, че са изминали близо четири часа и стомахът ми вече напомня за себе си.

— Колко остава до залез — с точност до минута? — попитах автосекретаря.

— Четиридесет и три минута — отвърна безполовият глас от скрития говорител.

— Ще вечерям на Източната тераса точно след тридесет и три минути — отвърнах аз и проверих хронометъра си. — Пригответе ми омар с пържени картофи и салата от зеле с майонеза, кошничка с препечена франзела, половин бутилка от моето шампанско, кана кафе, лимонов шербет, чаша от най-стария коняк в избата и две пури. Попитайте Мартин Бремен ще ми окаже ли честта лично да ми сервира.

— Разбрано — отвърна автосекретарят. — Без друга салата?

— Без.

Върнах се в спалнята, хвърлих няколко парцала в куфара и започнах да се преобличам. Включих тукашния терминал на секретаря и след като се преборих с чувството, което от известно време караше стомаха ми да се свива и гърба ми да настръхва, се разпоредих за онова, което тъй дълго и болезнено отлагах:

— Точно след два часа и 11 минути — рекох аз и проверих хронометъра — позвънете на Лиза и я попитайте би ли желала да пийне нещо с мен половин час по-късно на Западната тераса. Пригответе два нови чека на нейно име, всеки от тях на сумата от петдесет хиляди долара. Освен това осигурете — пак за нея — копие от Препоръка А. Всеки един от тези документи да бъде поставен в самостоятелен плик.

— Разбрано — разнесе се познатият отговор и докато нагласявах комуникаторната гривна на китката си, пневмотръбата изплю три плика в кошничката отдолу.

Проверих съдържанието им, запечатах ги, пъхнах ги във вътрешния си джоб и поех по мрачния коридор, водещ към Източната тераса.

Навън слънцето — сега наподобяващо кехлибарен исполин — бе опасно от тъничък шнур, който след не повече от минута се разсея и отплува встрани. Орди надвиснали облаци сияеха в златисто и тъмнорозово, докато слънчевият диск се спускаше бавно в процепа между щръкналите върхове близнаци Урим и Тумим, които бях нагласил точно така, че всяка вечер да го приемат в обятията си. В последните минути над него се вдигна разноцветна дъга, която свърза мъгливите им склонове като гигантски кървав мост.

Седнах на масата, скрита под сянката на бряста. Задействан от тежестта на тялото ми върху креслото, над главата ми се включи силовият проектор, отблъсквайки всякакви насекоми, пращинки и листенца, които биха могли да попаднат в близост до мен. След няколко минути се появи и Мартин Бремен. Тикаше една покрита количка.

— Топър фечер, сър.

— Добър вечер, Мартин. Как вървят работите?

— Фсичко е наред, мистър Сандоу. А при фас?

— Ще заминавам — обявих аз.

— Ами?

Той нагласи салфетките пред мен, вдигна капака на количката и се зае да сервира яденето.

— Да — рекох. — Може би задълго.

Пробвах шампанското и кимнах със задоволство.

— ... Та исках да ти кажа нещо, което ти сигурно вече знаеш. И то е, че готвиш най-вкусните ястия, които някога съм опитвал...

— Благотаря фи, мистър Сандоу. — Червеното му лице почервения още повече и той изпъна ъгълчетата на устните си в права линия, докато свеждаше черните си очи. — Съфместното ни същестфуфане бе истинско удофолстфие са мен.

— ... Та ако искаш да си вземеш една година отпуск — сега е моментът. С пълна заплата и поемане на всички разходи от моя страна, плюс допълнително възнаграждение, в случай че решиш да заминеш в командировка за нови рецепти. Ще се обадя в офиса на Бурсар, стига да приемеш.

— Кога точно ни напускате, сър?

— Утре сутринта — рано.

— Разбирам, сър. Да. Благотаря фи. Претложението фи е много примамлифо.

— ... Гледай да намериш и нещо ново за себе си.

— Ще го имам претфид, сър.

— Сигурно е много странно да приготвяш ястия, без никога да опознаеш вкуса им.

— О, не, сър — възрази той. — Моите опитфачи са изключително прецизни ф рапотата си. Фярно, че понякога съм испитфал любопитстфо пред фкуса на някое фаше ястие, но струфа ми

се, че положението ми е като тофа на химика, който, макар непрестанно да експериментира, никога не прибягфа до езика си, за да устанофи какфо е получил.

Държеше кошничката с печените франзели в едната си ръка, каната с кафе във втората, чинията със зелева салата в третата, а четвъртата бе положил върху дръжката на количката. Мартин всъщност е ригелиец и името му звучи горе-долу като Мммрт'н Бррм'н. Английски е учил при един готвач-германец, който също му е помогнал да избере съответния английски еквивалент на това Мммрт'н Бррм'н. С помощта на един или два опитвача от подчинената им раса, ригелийските готвачи са в състояние да приготвят най-вкусните ястия в галактиката. Запазвайки при това абсолютно безразличие към изделията си. Неведнъж сме провеждали току-що приключилия разговор и той знае добре, че аз се шегувам и все се опитвам да го накарам да признае, че смята човешката храна за боклук, сравним само с техните индустриални отпадъци. Но изглежда, професионалната етика им забранява да споделят подобни истини. Ето защо Мартин неизменно запазва приличие — колкото и да съм настоятелен. Само понякога, когато е прекалил с лимоновия, грейпфрутовия или портокаловия сок, той е склонен да признае, че най-голямото падение за всеки ригелийски готвач е да готви за хомо сапиенс. Старая се да го разубедя, доколкото е по силите ми, защото го харесвам, също както и специалитетите му, а и не е никак лесно да се сдобиеш с ригелийски готвач, независимо от сумата, която си готов да похарчиш.

— Мартин — казах, — искам да знаеш, че ако нещо се случи с мен, споменал съм те по съответния начин в един от разделите на завещанието си.

— Не сная какфо да каша, сър.

— Нищо не казвай тогава. Защото най-вероятно ще се завърна здрав и читав. А ти ще останеш с празни ръце.

Той беше един от малцината, с които можех да разговарям свободно. Близко трийсетина години вече го държах край себе си и със заплатата, която му осигурявах, сигурно щеше да прекара остатъка от живота си в небивал разкош. Да приготвя различни ястия бе истинската страст на неговия живот, а и по някаква абсолютно неясна причина, изглежда, ме харесваше. Сигурен бях, че щеше да заживее далеч по-добре в мига, когато въздъхна за последен път, но този факт

едва ли би го подтикнал към това да поръси салатата ми с отрова от муртанианска пеперуда, вместо с оцет и олио.

— Гледай само какъв залез! — възкликнах аз.

Той втренчи поглед в слънцето за около минута-две, обърна се и каза:

— Мисля, че ги прафите достатъчно румени, сър.

— Благодаря ти. Поднеси пурите и коняка и си тръгвай. Ще поостана още малко.

Той сложи пурите и чашата с коняка на масата, изправи се в целия си двуметров ръст, поклони се и рече:

— Шелая фи късмет по фреме на пътешествието, сър. И приятна фечер.

— Лека нощ — отвърнах му аз.

— Благодаря фи — кимна той и се изниза в мрака.

А когато от хладната нощ повя освежителен вятър и жабоците в далечните мочурища подхванаха Баховата кантата, моята оранжева луна, Флорида, изгря и се намести там, където доскоро бе слънцето. Нощноцфтящите розоглухарчета напълниха въздуха със своя опияняващ аромат, звездите се подредиха върху индиговото небе като алуминиеви конфети, червеникавата свещ потрепваше, омаровите късчета се топяха в устата ми, а шампанското бе студено като сърцевината на айсберг. Почувствах известна тъга и желание да произнеса успокояващото „пак ще се върна“ на този миг от времето.

Ето защо приключих набързо с омара и шампанското, сръбнах си от шербета, запалих пура и вдигнах чашата с коняк, макар да са ми казвали, че това, последното, било варварски обичай. Опитах от всичко, което видях на масата и накрая приключих с кафето.

После станах и излязох да обиколя около грамадната сложна сграда на моя дом. Приближих перилата на Западната тераса и се настаних там, без да оставям чашата с коняк. След известно време запалих и втората пура. Именно тогава се появи тя, спря в очертанията на арката и се нагласи така, че да е в хармония с уханието на нощта.

Лиза бе облечена в нещо меко, копринено и синкаво, което я обгръщаше в мъгляво сияние от разноцветни светлини. Беше с дълги бели ръкавици и диамантено колие, имаше пепеляворуса коса, бледорозовите ѝ устни бяха съвсем леко разтворени, оформяйки

кръгче в центъра, а главата ѝ бе леко отметната назад: едното ѝ око бе затворено, а другото — лекичко примижало.

— Добра стига на лунна светлина — рече тя, кръгчето се разтвори в усмивка, внезапна и изкусителна, а аз бях нагласил всичко така, че тъкмо в този миг изгря и втората луна — ослепително бяла, точно на запад. Гласът ѝ ми приличаше на мелодичен звън, замръзнал някъде по средата на гамата. Не че някой би си играл да записва подобни мелодии в наши дни, пък и сигурно малцина ги помнят. Аз съм един от тях.

— Здравсти — подметнах. — Какво ще пиеш?

— Скоч и сода — отвърна както винаги тя. — Прекрасна нощ!

Надзърнах право в сините ѝ очи и се засмях. „Така е“ — кимнах, докато набирах кода на поръчката ѝ. Питието бе приготвено само след секунда.

— Променил си се. Изглеждаш ми по-весел.

— Аха.

— Май си намислил нещо.

— Вероятно. — Подадох ѝ чашата. — Та, колко време вече? Пет месеца?

— Малко повече.

— Договорът ти беше за една година.

— Правилно.

Подадох ѝ плика и рекох:

— Това тук го прекратява.

— Какво искаш да кажеш? — попита ме тя със замръзнала, стопяваща се усмивка.

— Това, което казах.

— Значи ме освобождаваш?

— Опасявам се, че е точно така. Тук има втори плик със същата сума, целящ да те увери, че не е това, което си мислиш. — Подадох ѝ го.

— А тогава какво е?

— Налага се да замина. Няма смисъл да ме чакаш тук. Може да отнеме доста време.

— Ще чакам.

— Не.

— Тогава ще дойда с теб.

— Дори ако това означава да загинеш заедно с мен — в случай че нещата потръгнат зле?

Надявах се да каже „да“. Но и след толкова много преживяно време мисля, че разбирам малко от хора. Сигурно затова толкова често прибягвам до услугите на Препоръка А.

— А този път е съвсем възможно — продължих. — Типове като мен от време на време се забъркват в рисковани истории.

— Ще ми дадеш ли препоръка?

— Вече е готова.

Сръбнах от чашата.

— Е, добре — въздъхна тя.

Подадох ѝ третия плик.

— Мразиш ли ме? — попита тя.

— Не.

— Защо „не“?

— А защо „да“?

— Защото съм слаба и треперя за живота си.

— Аз също не мога да си дам гаранции.

— Тогава ще приема препоръката.

— Затова я написах.

— Мислиш, че знаеш всичко, нали?

— Не.

— Какво ще правим тази нощ? — смени темата тя и изгълта на един дъх напитката.

— Не зная всичко.

— Е, аз пък знам едно нещо. Ти беше много мил с мен.

— Благодаря.

— Свикнах да разчитам на теб.

— Не те ли плаших?

— Малко.

— Или много?

— Много.

Допих коняка, пуфнах шумно дима от пурата и се загледах във Флорида и моята втора луна Сю Бол.

— Кога тръгваш?

— На зазоряване.

— Божичко, колко сме поетични!

— Не, просто съм си такъв.
— Точно това исках да кажа.
— Не мисля, но ми беше приятно да те опозная.
Тя остави чашата си и каза:
— Нещо стана хладно.
— Аха.
— Какво ще кажеш да се приберем вътре?
— Готово.

Загасих пурата, а тя се притисна към мен и ме целуна. Нямаше как, обвих нежно талията ѝ, минахме под арката и се скрихме в къщата, която възнамерявах да напусна.

Май дойде моментът за трите звездички:

* * *

Може би богатството, което съумях да натрупам, е една от причините да бъда такъв, какъвто съм, а именно — леко параноичен.

Кофти, нали?

Но май това е един от начините да оправдая малодушието, което ме наляга всеки път, когато трябва да напусна Хоумфри. Мога, разбира се, да се обърна на другата страна и да заявя, че въобще не става дума за параноя, защото някъде там горе има немало злокобни типове, които жадуват за кожата ми. Наистина ги има — тъкмо заради тях съм се погрижил да превърна Хоумфри в непревземаема крепост срещу всеки, решил да посегне на благополучието ми, бил той отделен индивид или правителство. Ако толкова им се ще да ме убият, ще трябва да унищожат цялата планета заедно с мен. Дори тогава разполагам с един резервен изход, макар досега да не се е налагало да прибегвам до него.

Не, истинската причина за малодушието ми е най-обикновеният страх от смъртта и края на съществуването, който изпитват всички хора на този свят, при това засилен многократно. Макар че веднъж приповдигнах крайчето на завесата... и зърнах една необяснима ярка светлина... Но забравете за това. Освен моя милост трябва да има не повече от няколко секвоени дървета, появили се на бял свят в края на двайсети век и просъществували до наши дни — сиреч трийсет и

второто столетие. Но тъй като ми липсва така характерната за растителното царство пасивност, с течение на времето установих, че колкото по-дълго просъществуващ, толкова по-силна е привързаността ти към живота. Успоредно с това и стремежът за оцеляване, на който в началото гледах единствено като на термин от Дарвиновото учение, постепенно взе да се превръща в мания. Джунглата, която обитавам сега, е много по-опасна от времето на моята невинна младост, като се има предвид наличието на близо хиляда и петстотин обитаеми светове, пътешествието между които не отнема никакво време. Съществуват седемнадесет други разумни раси, четири от които по мое мнение са по-интелигентни от хората, а седем или осем са почти толкова глупави, но тъй или иначе всяка една разполага със собствени усъвършенствани умения за избиване на хора. Добавете и безчисленото количество машини, създадени за да ни служат, присъстващи на всяка крачка и непредизвикващи нищо удивление — също както автомобилите от моето детство, новите болести, оръжия, отрови и новите, зли чудовища, новите причини за омраза, алчност и похот, всяка една със собствени усъвършенствани способности за избиване на хора. Много, много, много места, където можеш да пукнеш. Виждал съм и съм се сблъскавал неведнъж с тези рискове и едва ли в цялата галактика ще се съберат двайсет и шест души, които да знаят повече от мен по въпроса за оцеляването.

Ето защо ме е страх и сега, въпреки че никой не стреля по мен, както беше няколко седмици преди да ме изпратят на отдих и възстановяване в Япония, където за първи път зърнах Токийския залив — трябва да е било преди хиляда и двеста години. Горедолу. Такъв е животът.

* * *

Измъкнах се рано призори, без да се сбогувам с никого, защото сметнах, че така ще бъде най-добре. Паркирах недалеч от контролната кула и магнах с ръка, а сетне закрачих през полето. Едва ли можеха да различат нещо повече от силуета ми. Стигнах дока, където ме очакваше моят „Модел Т“, качих се на борда, прехвърлих багажа и прекарах близо половин час в щателна проверка на всички системи.

След това излязох навън, за да проверя фазовите проектори. Запалих цигара.

Небето на изток вече пожълтяваше. Откъм мрачните планини на запад долетя грохот на самотна гръмотевица. Небето над мен бе скрито в облаци, а звездите вече не бяха така ярки като снощи. Сега повече приличаха на капки роса, отколкото на конфети.

„Поне този път ще се размине“ — помислих си аз.

Зачурулика птица, отнякъде изникна гъвкаво коте и се отърка в краката ми, после побягна в посоката, откъдето се носеше птичата песен.

Ветрецьт смени посоката си и задуха от юг, прецеждайки се през рядката гора оттагък полето. Носеше ухания на влажни мочурища, на живот и растеж.

Небето беше почти розово, когато дръпнах за последен път от цигарата. Планините на хоризонта сякаш едва видимо трептяха. Синя птица се спусна над мен и кацна на рамото ми. Погалих перата ѝ и я отпратих.

Пристъпих към кораба...

Препънах се в един щръкнал от корпуса болт и полетях напред. Сграбчих някакъв увиснал кабел и това ме спаси от падане. Приземих се на коляно и преди да успея да се изправя дребно черничко мече дотича и ме близна по лицето. Почесах го зад ухото и го потупах по гърба, накрая го плеснах отзад и станах. То ми обърна гръб и се завтече към гората.

Направих опит да пристъпя и едва сега установих, че ризата ми се е заплела в кабела.

Докато успея да се откача, още една птица кацна на рамото ми, а откъм гората вече се задаваше цял рояк, наподобяващ гръмоносен облак. И наистина, сред крясъците им се разнесе нова гръмотевица.

„Ето, че пак ще да стане.“

Втурнах се към кораба и едва не се спънах в зеления заек, изправил се на задните си крака току пред люка и присвил късогледите си очички към мен. Откъм дока пълзеше дълга стъклена змия, прозрачна и сияеща.

Забравих да наведе глава, праснах се в горния край на люка и отскочих назад. Една синя маймуна се беше вкопчила в глезена ми и ми намигна весело, когато се опулих срещу ѝ.

Потупах и нея приятелски по главата и успях някак си да се освободя. Оказа се по-яка, отколкото изглеждаше.

Промъкнах се през люка, но когато понечих да го затворя, той заяде.

Докато го оправя, ята пурпурни папагали закрепяха пронизително името ми, а змията напираше да се качи на борда.

Мярнах някаква въргаляща се наблизко щанга и с нейна помощ се преборих с вратичката.

— Добре де! По дяволите! — изкрещях аз. — Заминавам! Довиждане! Ще се върна!

Засвяткаха светкавици, отекнаха нови гръмотевици, в планините се вдигна буря и препусна към мен. Вече бях освободил напълно капака на люка.

— Очистете полето! — наредих им и го хлопнах.

Върнах се при пулта за управление и задействах всички системи.

От екрана забелязах, че животните се отдалечават. Облаците се спуснаха още по-ниско и първите капки дъжд зашибаха яростно по външната обвивка.

Докато издигах кораба, бурята се разрази с пълна сила.

Излязох над нея, напуснах атмосферата, ускорих, стигнах на орбита и зададох курса.

Винаги става така, когато ми скимне да напусна Хоумфри. Старая се да се промъкна незабелязано, без да се сбoguвам с никого, но номерът ми не минава.

Както и да е, важното е да знаеш, че все още си желан някъде.

* * *

В точно изчисления момент напуснах орбита и започнах да се отдалечавам от системата на Хоумфри. През следващите няколко часа непрестанно ми се гадеше и ръцете ми не спираха да треперят. Изглежда, бях прекалил с цигарите, защото гърлото ми пресъхна. На Хоумфри аз съм този, от когото зависи всичко. Сега обаче ми предстоеше отново да изляза на голямата арена. За миг дори се изкуших да се върна обратно.

Но тогава си спомних за Кати и Мерлинг, за Рут и отдавна мъртвото джудже Ник, и за брат ми Чък и продължих право към точката на фазовия преход, макар че се мразех за решението си.

Промяната настъпи внезапно, веднага след като достигнах фаза и корабът сам пое по своя курс.

Изведнъж започнах да се смея, завладян от усещането за безгрижие — съвсем като в добрите стари дни.

И какво толкова, ако умра? Нима на света има нещо толкова важно, заради което си заслужава да живея? Какво — да продължавам да се тъпча с разни пикантни манджи? Да прекарвам нощите в прегръдките на знойни красавици? Тъпо! Рано или късно всички се озоваваме там, където ни е мястото — в Токийския залив, там ще свърша някой ден и аз, както и да се опъвам. По-добре да си отида, докато преследвам някоя благородна идея, отколкото да вегетирам в леглото, докато намерят начин да ми видят сметката.

... това също беше нещо като фаза.

Започнах да шепна молитва на език, стар колкото бе и човечеството. Не бях го правил от много години, но и от доста време не се бях чувствал по този начин.

Светлината в кабината сякаш взе да намалява, макар да си давах сметка, че това е невъзможно. Миниатюрните циферблати върху пулта пред мен се смалиха, превръщайки се в далечни светулки, в блестящи очи на чудовища, надничачи през процепите на тъмното полирано дърво. Гласът ми звучеше като глас на чужд и непознат човек и по странна прищявка на кабинната акустика идваше отнякъде пред мен. Вътре в себе си продължих да го следвам.

Малко по-късно към него се присъединиха и други гласове. Скоро моят глас замлъкна, ала другите не стихваха, само от време на време отслабваха или изтъняваха, сякаш ги отнасяше несъществуващият вятър. Не можех да различа отделни думи, но нямаше съмнение, че гласовете пеят. Очите вече бяха навсякъде около мен, нито се приближаваха, нито се отдалечаваха, а в далечината се виждаше съвсем бледо сияние, подобно на залез зад завеса от млечнобели облаци. Едва сега осъзнах, че съм заспал и сънувам и че бих могъл да се събудя, стига да го поискам. Но не го направих. Продължих на запад.

Не след дълго, все още под бледото сънувано небе, стигнах ръба на стръмна скала и не можах да продължа. Отпред имаше вода, просторна водна шир, която нямаше как да пресека, а над нея се виеха ниски мъгли, ту се сгъстяваха, ту разтваряха вътре в себе си прозрачни тунели и още по-нататък, много далеч от мястото, където бях застанал, с протегната напред ръка и боси крака върху хладната скална плоча, от която стърчаха неясните очертания на щръкнали към небето каменни колони — като изваяни от пясъчния вятър ебонитови айсберги, съгледах източника на песента и в същия миг кожата ми настръхна и по гърба ми пробягаха ледени тръпки.

Защото бях видял сенките на мъртвите да се носят сред мъглата полускрити сред гората от нащърбени скални зъбери. Знаех, че са мъртъвци, защото сред тях зърнах Ник джуджето, който размахваше ръка в циничен жест, видях и телепата Майк Шандън, същия, дето едва не допринесе за падането на цяла една империя, моята империя, и когото бях убил със собствените си ръце, там беше и моят заклет враг Данго Ножа и съдията Боджис, човекът с компютърния мозък, лейди Карли от Алгол, която бях обичал и мразил.

И тогава призовах онази, която все още вярвах, че мога да повикам.

Разнесе се гръмотевичен грохот и небето стана светло и ярко като езеро от лазурен живак. Видях я да стои там за миг, в тъмно и мрачно място отвъд водната шир — Кати, цялата в бяло, — очите ни се срещнаха, тя отвори уста и аз чух името си, но нищо повече, защото следващият гърмеж на бурята доведе непрогледен мрак, който се спусна като черна завеса над острова и онзи, който се беше изправил върху канарата, протегнал ръка напред.

Това естествено бях аз.

* * *

На събуждане имах смътна представа какво означава всичко това. Нищо повече. Не че разбирах смисъла му, колкото и да се опитвах да го анализирам.

Много време измина, откакто бях пресъздал Боклиновия „Остров на мъртвите“, за да задоволя прищявката на цяла тълпа невидими

клиенти, вдъхновяван от разни любими мотиви от творчеството на Рахманинов. Не че творбата ми се отличаваше с особено съвършенство. Аз съм от онези нещастници, които мислят предимно в образи. Винаги, когато се сещам за смъртта например — което става доста често, — в мислите ми изникват главно две видения. Едното е Долината на сенките — просторна, мрачна долина, която започва между два мрачни скални масива от сивкав камък, покрити с тъмнозелена растителност, и продължава нататък, където става все по-тъмно и по-тъмно, докато накрая се взирате в мрак от ранга на междузвездния, само че без звездите, метеорите и каквото още има там; а другото е онази побъркана картина на Боклин „“, тоест мястото, което току-що бях посетил в сънищата си. От двете споменати места е неизмеримо по-зловещ. Долината сякаш крие в себе си някакво неясно обещание за покой. Но може да е така, защото никога не съм се потил над създаването ѝ, нито съм изучавал в подробности различните нюанси и обертонове на пропития с мрачни чувства пейзаж. Вместо това издигнах в самия център на Едем един Остров на мъртвите и той бе оставил такъв дълбок и неизличим белег в съзнанието ми, та не само не можех никога да го забравя, но бях станал неразделна част от него, също както и той бе неразделна частица от мен. И ето че сега тази частица бе отговорила на молитвите ми. Имах чувството, че ме предупреждава и същевременно ми подхвърля важни улики, които щях да разбера с течение на времето. Така е, всички символи по природа колкото подсказват, толкова и скриват, проклети да са!

Кати наистина успя да ме съзре в собственото ми видение, което означаваше, че все още има малка надежда...

Включих екрана и се заех да разглеждам спиралите от светлина, движещи се по и обратно на часовниковата стрелка в една точка приблизително пред очите ми. Това бяха звезди, които изглеждаха така, наблюдавани от тази страна на космоса. Докато си висях там, а вселената се движеше около мен, почувствах как пламъците обхващат десетилетните слоеве тлъстина, натрупали се върху сърцевината на моята душа, и постепенно се разгарят в буен огън. Тук някъде издъхна човекът, когото дълги години и с немалки усилия бях създавал, докато — надявах се, не, чувствах го — Гръмовержецът Шимбо от Абаносовата кула продължаваше да живее.

Любувах се на бясно въртящите се звезди, опечален, горд и благодарен, какъвто може да бъде само един мъж, надживял предназначението си в този свят и осъзнал, че все още има сили да си изкове нова цел, а сетне да я постигне.

Трябва да съм въздъхнал още няколко пъти, преди вихърът в небето да ме всмукне в самия център на следващия мрачен сън, студен, лишен от образи и притихнал, каквато е навярно само Долината на сенките.

* * *

Изминаха близо две седмици преди Лорънс Конър да приземи своя „Модел Т“ в един от хангарите на Алдебаран В, наречен след откриването си Дрискол. Две седмици на борда на „Модел Т“, където всъщност времето бе спряло във фаза. Не ме питайте как, моля ви. Нямам време да пиша цял научен труд. Но ако Лорънс Конър бе решил да свърне назад и да се върне на Хоумфри, щеше да прекара още две седмици в скучни занимания като калистенетика, интроспекция и четене преди да се появи там, при това същия следобед, когато Франсис Сандоу бе потеглил на път — без съмнение за всеобща и неопишуема радост на животинското царство. Но той не постъпи така. Дребна случайност, благодарение на която на Сандоу предстоеше да се захване с един сравнително изгоден бизнес с експорт на материал за лули от корените на бялото изтравниче, към който всъщност не проявяваше никакъв интерес. Целта беше само да хвърли прах в очите на другите, докато подрежда парчетата от мозайката, която му предстоеше да реши. А може би това бяха парчета от различни мозайки? И така да беше, нямаше кой да му го каже.

Облякох светъл тропически костюм и си сложих тъмни очила, защото в жълтото небе имаше само няколко оранжеви облака и слънцето ме зашлеви с гигантска топла ръкавица, която застилаше напечения паваж и вдигаше над него бледорозова, изкривяваща реалността мараня. Взех под наем амфизина и я подкарах към Миди, квартала на художниците, където всичко ми изглеждаше прекалено заострено и чупливо и твърде близо до морето, за да ми се понрави — имам предвид стърчащите кули, минарета, кълбета и овоиди, дето

тукашните жители наричат домове, офиси, студия и дори магазини и които са направени от някакъв материал, наречен стъклолин, който може да бъде както прозрачен, така и мътноват, безцветен или шарен, по прищявка на всеки, решил с едно просто устройство да промени междумолекулните сили във вътрешността му. Търсех Нуаги, крайбрежния квартал някъде из този постоянноменящ цветовете си град, който ми напомняше на моделчета от пластилин — малинки, ягоди, черешки, портокалчета, лимони и прочие.

Намерих мястото, адресът беше старият и Рут се оказа права.

Не че не беше променено — напротив. По-скоро бих го оприличил на една от малкото твърдини, застанали на страж срещу пълзящата заплаха на пластилиновите форми, която изяждаше града още в онези времена, когато живеехме заедно. Ала сега и тя се беше предала. Там, където някога се издигаше висока каменна ограда, затваряща павиран двор, с черна врата от ковано желязо, с хасиенда зад прохладен басейн, в който водоскокът мятеше слънчеви зайчета по варосаните стени, сега имаше пластилинов замък с четири кули. Малинови, разбира се.

Паркирах, пресякох многоцветния мост и докоснах съобщителната пластинка на вратата.

— Този дом е свободен — обяви механичният глас на скрития високоговорител.

— Кога ще се върне мис Ларис?

— Този дом е свободен — повтори гласът. — Ако желаете да го закупите, обърнете се към Пол Глидън, покупко-продажби поземлени имоти „Сънспрей“, „Авеню на Седемте въздишки“, номер 178.

— Мис Ларис оставяла ли е новия си адрес?

— Не.

— А някакви други съобщения от нея?

— Не.

Върнах се при амфизината, вдигнах я на два̀сетсантиметрова въздушна възглавница и потърсих Авенюто на Седемте въздишки, което някога се наричаше простичко „Главната“.

Той беше дебел, с лъскаво теме и чифт посивели вежди, разделени от тясна бразда, достатъчно тънки, за да са начертани с молив, имаше стоманеносиви сериозни очи и розови разтеглени устни, от които усмивката сигурно не слизаше дори когато спи, а бузите му

бяха толкова изпъкнали, че заплашваха да го лишат от възможността да наблюдава околния свят и стигаха чак до ушите, украсени със сапфирени обеци и зачервени досущ като керемидената му ширококоръкава риза, покриваща цялото му северно полукълбо — такъв беше мистър Глидън зад бюрото на „Сънспрей“, когато стиснах влажната му длан и трепнах от издрънчаването на тежкия масонски пръстен на ръката му върху мраморния пепелник, където димеше недопушената му пура. Вдигна я към устните си, загърна се в димна завеса и през нея се зае да ме разглежда.

— Седнете, мистър Конър — предъвка той. — С какво мога да ви ощастливя?

— Нали вие държите къщата на Рут Ларис, горе на Нуаги?

— Точно така. Да не сте решили да я купувате?

— Търся Рут Ларис — рекох. — Знаете ли къде се е преместила? Блясъкът в очите му помръкна.

— Не — отвърна той. — Никога не съм я срещал.

— Но сигурно тя очаква да ѝ изпратите парите някъде.

— Сигурно.

— Нещо против да ми кажете къде?

— Че защо да го правя?

— А защо не? Опитвам се да я намеря.

— Наредено ми е да депозирам парите в нейната сметка в банката.

— Тук в града?

— Съвсем правилно. Във фонд за подкрепа на изкуството.

— Значи тя не се е свързвала с вас?

— Не. Обади ни се нейният адвокат.

— Нещо против да ми кажете кой е той?

Той сви рамене и се гмурна обратно в езерото на безразличието си.

— Защо не? Андре Дю Боа, от „Бенсън, Карлинг и Уо“. През осем квартала северно оттук.

— Искрени благодарности.

— Значи не се интересувате от къщата?

— Напротив — възразих. — Смятам да я купя, но в случай че това може да стане още днес следобед — и при условие, че обсъдя сделката с нейния адвокат. Петдесет и пет хиляди как звучи?

Изведнъж той изскочи от езерото си.

— Къде бих могъл да ви открия, мистър Конър?

— Ще бъда в „Спектрум“.

— След пет?

— След пет е добре.

Какво да предприема сега?

Първо, естествено, запазих стая в „Спектрум“. Второ, с помощта на съответния код потърсих моя човек на Дрискол и уредих необходимата сума за покупката да бъде предоставена на разположение на Лорънс Конър. Трето, подкарах към религиозния квартал, паркирах зината, излязох и поех пешком.

Подминах цяла тълпа светини и храмове, посветени на Всички — от Зороастър до Иисус Христос. Забавих крачка едва когато наближих Пей’анския район.

Не след дълго го открих. Мрачна зелена постройка, чиято надземна част беше колкото едноместен гараж с тъмен вход по средата.

Вмъкнах се през вратата и се спуснах по тясното стълбище.

Стигнах малко, озарено от мигащи свещи преддверие и наведох глава под ниската арка на вратата.

Едва тогава се озовах във вътрешността на мрачното светилище и застанах пред централния олтар. От двете му страни имаше по няколко редици дървени пейки.

Върху петте стени на помещението бяха поставени поне няколкостотин стъклени плочи с изрисувани отгоре им различни пей’ански божества. Може би не биваше да идвам тук точно днес. Толкова отдавна не бях посещавал светилище...

Пей’анците са около два метра високи и зелени като тревата. Главите им приличат на фунии, съвсем плоски отгоре, докато най-тънката част е в областта на вратовете. Очите им са огромни, влажни, жълтеникави или зелени. Имат сплеснати носове, а вместо ноздри природата ги е надарила с едва забележими бръчици. Никаква окосменост. Устата им е широка, без зъби. Имат навика да поглъщат излишната си кожа, а сетне тя се вроговява, превръща се в полутвърди brazди и помага за смилането на храната. Както и да прозвучи всичко това на някой, който не е виждал пей’анец, те са много красиви, далеч по-грациозни от котките, а расата им е много по-стара и по-мъдра от човешката. Иначе са съвсем като нас двустранно симетрични, имат по

две ръце и два крака и по пет пръста на всеки крайник. И двата пола носят сака, ризи и сандали, най-често в тъмни цветове. Женските са по-ниски, по-крехки, но разширени в ханша и гръдната област, макар да нямат гърди, защото малките им не бозаят, а се хранят от натрупаните подкожни тлъстини през първите няколко седмици след раждането, преди да проявят жив интерес към храната, която е предимно морска и се състои от водорасли и мъхове. Такива са значи пей'анците.

Виж, езикът им е труден. Е, аз го говоря. И философията им е сложна. Познавам я, но бегло. Немалко от тях са телепати, владеят и други необичайни способности. Също като мен.

Отпуснах се на една пейка и потърсих вътрешен покой. Трябва да призная, че по някакъв начин физическите ми сили се възстановяват в пей'анските светилища, може би защото съм израснал на Мегапей. Пей'анците са неимоверно политеистични. Религията им малко ми напомня на хиндуизма, трябва да е защото не изхвърлят нищо — напротив, имам чувството, че през цялата история на своето религиозно съществуване те са събирали божества, ритуали и обичаи. Штрантри е името на тази странна религия, която в последно време се радва на огромна популярност. Нищо чудно някой ден да стане универсална вяра, тъкмо защото е в състояние да задоволи прищевките на всички свои последователи — от анимистите и пантеистите, през агностиците до онези, които просто се забавляват от разни ритуали. Не повече от десетина процента са пей'анците сред цялата маса на привържениците на штрантри и сигурно това ще е първата религия, надживяла расата, която я е създала. Казвам го, защото пей'анците непрестанно намаляват. Всеки един от тях притежава невероятно дълголетие, но виж, с размножаването нещо куца. И тъй като най-великите им учени вече написаха последната глава в почти необятната „История на пей'анската култура“, обхващаща 14926 тома, нищо чудно да са решили, че няма смисъл да упорстват по-нататък. Истина е, че много тачат учените си и им вярват сляпо. Мен ако питате, туй е малко глупаво.

По-важното е, че са притежавали своя галактическа империя още в онези времена, когато хората са обитавали пещерите. След това се захванали с някаква безконечна война с една друга раса, която отдавна не съществува — бахулианците, които започнали да им отмъкват

енергийните източници, рушали индустрията им и ги трепели на поразия. Вследствие на това пей'анците съвсем скоро изгубили най-далечните си постове и накрая били принудени да се ограничат в рамките на една-единствена слънчева система, която обитават и сега. Родният им свят — също наречен Мегапей — бил унищожен от бахулианците, които според съхранените от онези времена сведения били грозни, свирепи, безжалостни и покварени. Всички тези сведения естествено произлизат от самите пей'анци, така че едва ли някога ще узнаем какво всъщност са представлявали тези бахулианци. Освен това не са били штрантрияни, защото някъде четох, че имали свои идоли.

Един от седналите край близката стена поклонници неочаквано започна да произнася с напевен глас молитви, които ми се видяха познати, и аз вдигнах рязко глава, за да видя дали това не се е случило отново.

Така беше.

Стъклената икона с изображението на Гръмовеержеца Шимбо от Абаносовото дърво сияеше в зелено и жълто.

Някои от техните божества са пей'апоморфични, ако ми позволите да създам нов термин, подобно на египетските, и наподобяват кръстоска между пей'анци и разни животни, които все още можете да зърнете в зоопарка. Други пък не приличат на нищо. Някъде в дългия процес на своето развитие пей'анците вероятно са посетили и Земята, защото Шимбо например е човек. Убийте ме ако знам защо една иначе разумна раса ще си избира туземец за бог, но ей го там — гол-голеничък, с леко зеленикав оттенък на кожата, прикрил лице зад вдигнатата си лява ръка, в която стиска гръмоносен облак, на фона на жълтото небе. В дясната държи исполински лък, а на колана му виси колчан с гръмотевични стрели. Не след дълго и шестимата присъстващи пей'анци заедно с осемте човеци подеха същата молитва. А през вратата се занизаха нови посетители. Помещението взе да се пълни.

Някакво великолепно усещане за лекота и сила се появи в гърдите ми и започна да се разширява.

Понятие нямам как става, но всеки път, когато вляза в пей'анско светилище, Шимбо започва да свети точно по този начин и малко след това ме обземат екстазът и силата. Когато завършвах трийсетгодишния курс и моето двадесетгодишно чиракуване в занаята, който ми донесе

неимоверното богатство, аз бях единственият землянин в този бизнес. Всички останали конструктори на светове бяха пей'анци и всеки един от нас бе Назован — на някое пей'анско божество естествено. Всичко това по доста сложен и необясним начин ни подпомага в работата. Аз избрах Шимбо — а може би той избра мен, — защото изглежда като човешко същество. Смята се, че докато живея, той ще разполага със собствено олицетворение във физичната вселена. А като умра, Шимбо ще се завърне в безгрижното нищо, докато не се появи друг Назован с Името. Всеки път, когато Назован влезе в пей'анско светилище, изображението на съответното божество се изпълва със светлина и това става навсякъде из цялата галактика. Този феномен за мен е необясним. Нищо чудно да не е ясен и за самите пей'анци.

Мислех, че Шимбо ме е забравил отдавна, заради всичко, което бях направил със Силата и със своя живот. Предполагам, че се отбих в светилището само за да потвърдя подозренията си.

Изправих се и поех към арката. Когато минавах под нея, бях завладян от необоримото желание да вдигна лявата си ръка. Сторих го, а сетне стиснах юмрук и го изтеглих назад към рамото. В същия миг точно над главата ми се разнесе оглушителен гръм.

Шимбо все още грееше от стената под акомпанимента на молитвената песен, когато изкачих тясното стълбище и излязох навън. Небето беше мрачно, валеше слаб дъжд.

[1] Английски поет (1572–1631). Тук се визира прочутото му стихотворение „Човекът не е остров“. — Б.ред. ↑

II

С Глидън се срещнахме в офиса на Дю Боа точно в 18:30 и подписахме договор за петдесет и шест хиляди. Дю Боа се оказа дребен човек с обветрено лице и дълга плитка бяла коса. Отвори офиса си едва след изричното ми настояване да сключим договора точно днес следобед. Платих, подписах необходимите документи, пъхнах ключовете в джоба си, стиснахме ръце и веднага след това си тръгнахме. Докато крачехме по влажния паваж към търпеливо очакващите ни коли, рекох:

— По дяволите, Дю Боа! Забравил съм си писалката на бюрото в офиса ви!

— Ще ви я изпратя. Нали сте в „Спектрум“?

— Да, но скоро ще го напусна.

— Е, тогава в Нуаги.

Поклатих глава.

— Ще ми трябва тази вечер.

— Моля. Вземете моята.

Докато разговаряхме, Глидън вече бе стигнал своята амфизина и едва ли чуваше думите ни. Махнах с ръка към него и обясних:

— Чаках да се отдалечи. Искам да разговарям с вас насаме.

Безкрайното отвращение, което доскоро се четеше в очите му, внезапно се смени от любопитство.

— Добре — кимна той, пое обратно към сградата и отключи офиса. — За какво става дума? — попита ме, след като се отпусна в мекото кресло зад бюрото.

— Търся Рут Ларис.

Той запали цигара — хубав трик, когато искаш да спечелиш време, и попита:

— Защо?

— Тя е старо приятелче. Знаете ли къде е?

— Не — отвърна той.

— Не е ли малко странно — да сключвате договор от името на човек, чието местонахождение ви е неизвестно?

— Така е... Но такива бяха указанията.

— На Рут Ларис?

— За какво намекувате?

— Тя лично ли ви нареди или чрез посредник?

— Не разбирам какво ви влиза в работата, мистър Конър. Струва ми се, че е време да преустановим този разговор.

Помислих и взех светкавично решение.

— Преди това — рекох — искам да знаете, че купих къщата й само за да я претърся и да открия сведения за сегашното й местонахождение. След което смятам да задоволя една стара моя прищявка и да я превърна в хасиенда, защото не харесвам архитектурата на този град. Това какво ви говори?

— Че сте малко ку-ку — подхвърли той.

Кимнах и добавих:

— Ку-ку, който може да си позволи да задоволява всяка своя прищявка. С други думи, костелив орех, способен да създава огромни неприятности. Колко може да струва тази сграда? Няколко милиона?

— Не зная. — Изглеждаше обезпокоен.

— Какво ще кажете, ако взема да я купя и ви предлага да си откриете офис на друго място?

— Няма да е толкова лесно да прекратите договора ми за наем, мистър Конър.

Засмях се.

— Ами ако от вас се заинтересуват местните органи?

Той скочи.

— Вие наистина сте безумец.

— Сигурен ли сте? Все ще измислим някакво обвинение. Достатъчно е да се разчуе, че срещу вас се води следствие, и клиентелата ви ще се разбяга... — Не обичах да действам по този начин, но не разполагах с излишно време. — Та сигурен ли сте? Сигурен ли сте, че съм безумец?

— Не — поклати глава той. — Вече не съм.

— В такъв случай, щом няма какво да криете, защо не ми кажете как точно е било уговорено всичко? Не ме интересуват подробностите

по уговорката ви с Рут, а само как е била осъществена връзката. Озадачен съм, че Рут не ми е оставила никакво съобщение.

Той се облегна и ме загледа през завесата от цигарен дим.

— Разговаряхме по телефона...

— Може да е била упоена, заплашвана...

— Глупости — отрязва той. — Какво всъщност ви интересува?

— Нали казах, тя е старо приятелче.

Очите му се разшириха, сетне се присвиха. Малко са онези, които знаят кой е бил един от старите приятели на Рут.

— Освен това — продължих, — наскоро получих от нея писмо, в което ме моли да ѝ помогна в една неотложна работа. Идвам тук веднага, нея я няма, не намирам и бележка, нито нов адрес. Всичко това намирисва. Твърдо съм решен да я открия, мистър Дю Боа.

Не беше сляп за кройката и следователно цената на моя костюм, а и гласът ми с годините бе придобил известна властност. Все някое от тези неща го накара да се откаже да звъни в полицията.

— Разговорите бяха проведени по телефона, документите получих по пощата — обясни той. — Наистина не зная къде е. Каза ми само, че напуска града и че би желала да ѝ помогна да се отърве от къщата, а парите да вложи в банкова сметка. Приех и за целта се обърнах към „Сънспрей“. — Той отмести поглед встрани, сетне отново се втренчи в мен. — Вярно, че остави едно съобщение, но то е за друг човек — в случай че я потърси. Ако не се появи, нареди ми след тридесет дни да му го изпратя.

— Мога ли да попитам за името на този човек?

— Това е поверителна информация.

— Вземете телефона — рекох му аз — и позвънете на 73737373 в Гленкоу. Поискайте да ви свържат с Доментик Малисти, директора на „Забавлението е наша работа“. Представете се, кажете му „бее, бее, черна овца“ и го попитайте за истинската самоличност на Лорънс Джон Конър.

Дю Боа изпълни съвета ми, а когато приключи, се надигна, прекоси офиса, отключи малкия вграден в стената сейф, извади отвътре плик и ми го подаде. Беше запечатан и надписан отгоре „За Франсис Сандоу“.

— Благодаря — кимнах и го разкъсах.

Трябваше да положи известни усилия, за да сдържа чувствата си, докато преглеждах трите документа, които съдържаше пликът. Вътре имаше още една снимка на Кати, в различна поза и леко променен фон, както и снимка на Рут, малко по-възрастна и напълняла, но все така привлекателна, а също и бележка. Бележката беше написана на пей'ански. Най-отгоре се четеше моето име, придружено от миниатюрен знак, който в свещените писания служи да обозначава Гръмвержеца Шимбо. Подписът долу бе на някой си „Грийн Грийн“, следван от идеограмата за Белион, който не принадлежи към двадесет и седемте съществуващи Имена.

В душата ми настъпи смут. Малцина са онези, които знаят истинските самоличности на Названите с Имена, а Белион е традиционният противник на Шимбо. Той е бог на огъня и живее под земята. Двата с Шимбо прекарват времето си в непрестанни тупаници между отделните си превъплъщения.

Прочетох бележката. Вътре пишеше:

Ако си искаш жените, търси ги на Острова на мъртвите. Боджис, Данго, Шандон и джуджето също те чакат там.

В едно чекмедже на бюрото ми на Хоумфри все още стояха стереоснимките на Боджис, Данго, Шандон, Ник, лейди Карли (която също може да мине за една от моите жени) и Кати. Това бяха шестте снимки, които получих. А ето че сега той ми бе отнел и Рут.

Кой?

Не познавах, нито можех да си спомня за никакъв Грийн Грийн, но не беше така с Острова на мъртвите.

— Благодаря — повторих аз.

— Някакви проблеми ли има, мистър Сандоу?

— Има — кимнах, — но скоро ще ги оправя. Не се безпокойте, вие не участвате. Забравете името ми.

— Разбрано, мистър Конър.

— Приятна вечер.

— Приятна вечер.

* * *

Отидох в къщата в Нуаги. Пресякох фоайето, разгледах стаите, претършувах спалнята. Беше оставила всички мебели. Освен това открих няколко чекмеджета и гардероби пълни с дрехи, както и цял куп дребни предмети, каквито никой не би забравил, в случай че е решил да си тръгне. От време на време се натъквах на някой странно познат предмет — стар часовник, картина, инкрустирана табакера — което ме накара да се замисля за това колко често животът разхвърля разни неща, които някога са имали значение за нас, смесва ги с други и унищожава очарованието, което са придобили в някой незабравим миг. Дори спомените, които тези предмети извикваха в душата ми, бяха краткотрайни и избледнели от времето. Часовете се нижеха един след друг, а аз продължавах търпеливо да разглеждам всичко, но по-скоро търсех скритата във всеки един обект искра, която да запали угасващия пламък на спомените ми, отколкото се надявах да се натъкна на важна следа. Разумът ли бе този, който ме водеше в това начинание — или чувствата?

Седнах и запалих цигара. Това бе стаята, където бе направена последната снимка на Рут — за разлика от другите, на нейната липсваше пейзажът със скалите и синьото небе. Бях приключил с претърсването, но така и не открих нищо, което да ми подсказе кой е моят скрит враг. „Моят враг“, повторих гласно и това бяха първите думи, които произнасях след пожеланието за „приятна вечер“ към белокосия, внезапно изпълнен с желание да ми помогне адвокат, и гласът ми отекна странно в огромния пуст аквариум. Моят враг.

Първите парчета от мозайката вече се подреждаха. Някой ме бе взел на мерника си, но все още не знаех с каква цел. Най-вероятно бе да иска смъртта ми. Много по-лесно щеше да бъде, ако знаех кой от противниците ми стои зад тази работа. Прерових мозъка си. Обмислих и мястото, което врагът бе избрал за бойно поле. Спомних си за съня, който ме беше споходил.

Глулав избор за всеки, решил да ме примами, за да ми причини зло — освен ако няма никаква представа за силите, които ще овладеея в мига, когато кракът ми стъпи там, както и върху всеки създаден от мен свят. Завърна ли се на Илирия, планетата, която преди много години

бях създам и разположил там, където бе сега, и където беше моят Остров на мъртвите, всяка нейна частица ще е мой верен съюзник.

... Да, ще се върна. Знаех го. Рут, а и възможността Кати да е още... Само това бе достатъчно, за да се завърна в райската градина, която бях сътворил толкова отдавна. Рут и Кати... Два образа, които никога не бях противопоставял, а ето, че се налагаше. За мен те не бяха съществували едновременно и усещането сега не беше от приятните. Ще отида, а онзи, който бе посмял да ми подхвърля примамка по този начин, щеше да съжалява съвсем за кратко... а след това смятах да го заселя вечно в моя Остров на мъртвите.

Смачках цигарата, заключих вратата на малиновия замък и подкарах обратно към „Спектрум“. Изведнъж почувствах глад.

Облякох се за вечеря и слязох във фойето. На идване бях зърнал приятен на вид ресторант вляво от вратата. За съжаление се оказа, че са го затворили преди минути. Попитах на рецепцията къде мога да вечерям.

— Батролските кули в Залива — бе отговорът на дежурния хотелиер, който с мъка сподави прозявката си. — Ще работи поне още няколко часа.

Изслушах внимателно напътствията му, взех амфизината и подкарах отново. Открих мястото, оставих на някакъв униформен служител — с мазно ухилено лице, каквито срещам на всяка крачка — да паркира колата, друг подобен затича да отвори вратата, която и сам можех да си отворя, посегна да вземе куфарчето, с което не се разделях, и през цялото това време неизменно държеше дясната си ръка леко протегната, с подложена шепа, готов да сграбчи било подхвърлено късче метал, било шумоляща банкнота и да я скрие в някой от широките си джобове. Вече хиляда години подобни типове все се навъртат край мен и не униформата е онова, което най-много ненавиждам в тях. По-скоро проклетата им усмивка, която се включва само от едно нещо. Колата ми не измина и две дължини преди да бъде нагласена между чифт блестящи ленти. Така е, защото всички сме туристи.

Навремето бакшишът се е давал за разни дейности, които бихте желали да бъдат свършени бързо и ефикасно, и е служел като допълнителен доход за една инак доста зле платена прослойка от работното население. Напълно оправдано, струва ми се. В онези

времена, когато още бях дете, в слаборазвитите страни бе започнало да се затвърждава повсеместното убеждение, че всеки турист е задължителен и неизбежен източник на доходи, и с течение на времето то започна да се разпространява във всички страни, включително и в страните на самите туристи, където бързо прозряха ползата, която може да донесе навличането на униформа и осигуряването на разни дреболии, дето нито са ви нужни, нито пък сте ги искали — разбира се, с усмивка. Това е армията, която завладя света. След тяхната мирна революция от края на дваисети век ние всички се превръщаме в туристи в мига, когато пристъпим отвъд прага на своя дом — втора класа граждани, подложени на безжалостна експлоатация от захилените униформени легиони.

В наше време във всеки град, където попадна, към мен незабавно се завтичат униформи — тупат пърхота от яката ми, пъхат ми разни лъскави разноцветни брошури, рецитират последната прогноза за времето, молят се за душата ми, чистят ми предното стъкло, държат разтворен чадър над главата ми в слънчеви и дъждовни дни или ме греят на ултравиолетова светлина в облачни дни, късат провиснали кончета от копчетата ми, чешат ми гърба, бръснат ми врата, закопчават ми дюкяна, лъскат ми обувките и се усмихват — и всичко това преди да успея да протестирам, — подложили неизменната шепа. Мисля си какво щастливо място щеше да е вселената, ако всеки от нас носеше подобна униформа с лъскави копчета. Тогава всички щяхме да се усмихваме един на друг.

Взех асансьора до шейсетия етаж, където беше ресторантът. Едва тук си дадох сметка, че е трябвало да позвъня от хотела за резервация. Залата беше претъпкана. Бях забравил, че следващият ден на Дрискол е почивен. Оберкелнерът записа името ми, уведоми ме, че ще получа място след петнайсетина-двайсет минути, и аз се настаних в съседния бар, където си поръчах бира.

Отпих жадно дълга глътка, огледах се и зърнах познато лице в отсрещния бар. Сложих си чифт специални очила, съвсем обикновени на външен вид, но в действителност служещи за бинокъл, и разгледах лицето, сега обърнато в профил. Косата не беше в познатия ми цвят, а и кожата на лицето изглеждаше по-тъмна, но тези неща се променят лесно.

Надигнах се и поех нататък. Един келнер ме спря, за да ме уведоми, че не мога да изнасям чаши от бара. Когато му казах, че възнамерявам да отскоча до съседния бар, той предложи да ми носи чашата като се ухили и протегна шепа. Сметнах, че ще ми излезе поевтино, ако си поръчам нова бира, и го посъветвах да допие първата.

Човекът беше сам, подпрял глава над малка чаша с някаква ярко сияеща течност. Сгънах очилата, прибрах ги, застанах до масата и произнесох с престорено тънък глас:

— Мога ли да седна на масата ви, мистър Бейнър?

Той подскочи — едва забележимо, може би само вътре в кожата си, и тлъстините му леко потрепнаха. В следващата секунда ме фотографира с изцъклените си очи и аз знаех, че машината, която се крие зад тях, вече е завъртяла колелата си.

— Струва ми се, грешите... — поде той, сетне се засмя и намръщи едновременно. — Не, аз греша — поправи се той. — Май отдавна не сме се виждали, Франк, а и двамата сме се променили.

— С тези туристически дрехи, нали? — рекох с нормалния си глас, докато се настанявах срещу него.

Той прикова върху нас вниманието на един препускащ келнер с такава лекота, сякаш му бе метнал ласо, и ме попита:

— Какво пиеш?

— Бира — отвърнах. — Всякаква бира.

Келнерът ме чу, кимна и заприпка.

— Ял ли си?

— Не, чаках в отсрещния бар да се освободи маса, когато те забелязах.

— Аз вече привърших. Сигурно щяхме да се разминем, ако не бях решил да си допия в бара.

— Странно — отвърнах и внезапно произнесох: — Грийн Грийн.

— Какво?

— Верде Верде. Грюн Грюн.

— Не те разбирам. Това да не е някаква парола?

Вдигнах рамене.

— Наречи го молитва за успокоение на моите врагове. Какво ново?

— Нищо, освен че ти си тук. Май ще трябва да поговорим сериозно. Имаш ли нещо против да ти правя компания?

— Нищичко.

И така, когато повикаха Лари Конър, двамата се прехвърлихме на пригответената маса в огромната зала на ресторанта, обхващаща цял етаж от кулата. Имахме чудесна гледка към нощния залив, но звездите бяха скрити от тъмни облаци и единствената светлина, която озаряваше повърхността на океана, бе мигащата сигнална лампа на космодрума и прожекторите. Бейнър реши, че е още гладен, и си поръча ново ядене. Още преди да преполовя пържолата, той натъпка цяла чиния спагети и купичка кървави наглед кренвирши в стомаха си, след което продължи с торта, сиренява баница и кафе.

— Божичко, колко беше вкусно! — изпъшка накрая и запречи с клечка за зъби първата усмивка, която виждах на лицето му от четирийсет години насам.

— Пура? — предложих аз.

— Благодаря ти — да.

Клечката изчезна, заместена от димяща пура, междуременно пристигна и сметката. Винаги постъпвам така в претъпкан ресторант, когато сметката се бави. Запалвам пура, пускам облак над масата и келнерът тутакси довтасва с табличката.

— Аз ще платя — обяви той, докато поглеждах листчето.

— Глупости. Ти си мой гост.

— Ами... хубаво.

В края на краищата Бил Бейнър е четиридесет и петият най-богат човек в галактиката. Не всеки ден ми се удава възможност да вечерям с преуспели личности.

Тъкмо си тръгнахме и той подхвърли небрежно:

— Зная едно местенце, където можем да си побъбрим. Аз ще карам.

Качихме се в неговата кола, оставяйки зад гърба си униформите и намръщените лица, и прекарахме близо двацет минути в безцелно мотаене из града — освен ако не беше решил да се отърве от някоя хипотетична опашка, — след което най-сетне спряхме пред висока жилищна сграда на седем-осем пресечки от Бартоловите кули. Влязохме във фойето, той кимна на портиера и получи в отговор същото.

— Дали ще вали утре? — попита го Бейнър.

— Ще — обеща портиерът.

Взехме асансьора за шестия етаж. Стените на просторната зала тук бяха украсени със скъпоценни камъни, някои от които сигурно бяха обективи на камери. Спряхме и почукахме на една съвсем обикновена врата — три пъти, пауза, два пъти, пауза, още два пъти. Бях готов да се обзаложа, че за последен път е сменил кода тази сутрин. Навъсен младеж с тъмен костюм отвори вратата, кимна и напусна апартамента, след като Бейнър му махна с палец през рамо. Влязохме и той заключи. Вратата беше масивна, на пръв поглед от някакво дърво, но по средата имаше дебела метална плоча. През следващите пет-десет минути той провери стаята с цял арсенал от хитроумни машинки за откриване на подслушващи устройства, като не пропусна да ми даде знак да пазя тишина, накрая включи заглушаващите прибори като допълнителна предпазна мярка, въздъхна, свали си сакото и го метна на облегалката на един фотьойл, обърна се към мен и каза:

— Сега вече можем да говорим. Искаш ли нещо за пиене?

— Сигурен ли си, че е безопасно?

Той помисли малко и накрая кимна.

— Да.

— Тогава нека бъде бърбън с вода.

Той хлътна в съседната стая и се върна след минута с две чаши. Трябваше да ги напълни с чай, ако наистина възнамеряваше да разговаряме за бизнес. На мен ми беше безразлично.

— Как я караш? — подхванах общ разговор.

— Дявол да го вземе, значи тия работи, дето ги разправят за теб, били истина! Как узна?

Свих рамене.

— Този път няма да ти позволя да ме преметнеш, както стана на Вега с онези рудодобивни концесии.

— Представа нямам за какво говориш — признах аз.

— Беше преди шест години.

Засмях се.

— Слушай — рекох му, — никога не обръщам особено внимание какво правят с парите ми, стига да са ми под ръка, когато ми потрябват. Оставил съм на цял куп доверени хора да се грижат за тях. Ако съм ти обърнал с нещо бизнеса на Вега преди шест години, работата я е свършил някой мой кадърен помощник. Аз не се мятам из галактиката

като теб, за да следя как ми се трупат паричките. Пращам други да го вършат.

— Така е, така е, Франк — отвърна той. — Пристигаш значи инкогнито на Дрискол и случайно ме срещаш същата вечер преди да пипна сделката. Кого от моите си подкупил?

— Никого, повярвай ми.

Той нацупи обидено устни.

— Аз бих ти казал. Няма да му причинявам зло. Просто ще го прехвърля някъде, където да не ми създава проблеми.

— Наистина не съм тук по работа. А и срещата ни е съвсем случайна.

— Както и да е, този път няма да ти позволя да сложиш ръка на всичко — каквато и карта да криеш в ръкава.

— Нищо не крия — честна дума.

— Мътните те взели! — извика той и удари с пестник разтворената си длан. — Всичко вървеше толкова гладко.

— Не знам дори за какво става въпрос — признах.

Той скочи, закрачи нервно из стаята, върна се и ми подаде една лула.

— Хубава лула — похвалих я.

— Пет хиляди. Евтино.

— Да ти призная, не си падам особено по пушенето с лула.

— Десет процента и нито цент повече — рече той. — Заел съм се с тази работа лично и няма да ти позволя да се месиш.

Ей тогава ми кипна. Единственото, за което този копелдак можеше да мисли — освен да се накльопа, — бе как да си напълни още кесията. Съвсем естествено смяташе, че и аз си прекарвам времето по същия начин, само защото на много от листата на Голямото дърво е написано „Сандоу“.

— Аз пък за по-малко от една трета няма да разговарям — заявих троснато.

— Една трета?

Той скочи отново и закрещя. Хубаво, че стаята бе звукоизолирана и шумозаглушена. От доста време не бях чувал някой да произнася с цяло гърло подобни изрази. Лицето му почервения. Тичаше из стаята и викаше, а аз — алчният, ненаситен, лишен от какъвто и да било морал

продажен тип седях и се мъчех да си припомня всичко, което ми беше известно за лулите.

Природата за щастие ме е дарила с добра памет, та фактите, които постепенно извиквах в главата си, не бяха никак малко. В моята далечна младост, на Земята, най-добрите лули се изработваха от морска пяна или корена на бялото изтравниче. Глинените лули твърде много се нагриват, а дървените изгарят бързо. Тези пък от царевичен кочан са прекалено опасни. Във втората половина на двайсети век — вероятно заради повишената активност на различни здравни организации — пушенето с лула бе преживяло нещо като ренесанс. Вследствие на това към края на века земните запаси от морска пяна и корени на бяло изтравниче се оказаха почти на изчерпване. Морската пяна, или хидромагнезиевият силикат, е вид седиментна скала, на базата на вкаменели и стопени с времето черупки на морски животни. Бялото изтравниче, или *erica borea*, расте само в някои области на Средиземноморието и трябва да е най-малко на сто години, за да влезе в употреба. Дълго време това растение е било подлагано на безогледно изкореняване — тъкмо заради споменатите си качества. В наше време се произвеждат предимно лули от пиролитичен графит, но морската пяна и бялото изтравниче все още присъстват на сцената — главно в колекциите на познавачите и в спомените на по-възрастните пушачи. Случва се от време на време да намерят нищожни залежи на морска пяна на новооткрита планета, и те веднага се превръщат в източник на огромни богатства. Но никъде — нито на Земята, нито на другите планети, съществува нещо, което поне малко да напомня качествата на бялото изтравниче. И тъй като в модерните времена пушенето с лула бе най-разпространеният метод за пафкане на тютюн, ние с Дю Боа влизахме в категорията на демодираните. Лулата, която ми бе показал Бейнър, бе великолепно изработена, и то тъкмо от корен на изтравниче. Следователно...

— Петнадесет процента — изпъшка той, — което ще означава почти нищожна печалба за мен.

— Дявол да го вземе! Тази лула струва десетократното си тегло в платина!

— Ще получа разрив на сърцето, ако ми поискаш повече от осемнадесет!

— Трийсет.

— Бъди разумен, франк.

— Тогава да говорим като бизнесмени.

— Двайсет процента е пределът — за теб това ще означава да се включиш с пет милиона...

Изсмях се.

Така продължихме и през следващия час, като за мен надлъгването не бе нищо повече от начин да убия скуката. Накрая, признавам, малко се вживях. Споразумяхме се за дваайсет и пет процента и четири милиона, което наложи да позвъня на Малисти и да му наредя да раздвижи необходимите финансови средства. Наистина съжалих, че се наложи да го събудя.

Горе-долу това е историята, която ме забърка в бизнеса с бяло изтравниче на Дрискол. Може да ви се стори колкото смешна, толкова и странна — но в края на краищата нали всички живеем в сянката на Голямото дърво?

Когато приключихме, той ме шляпна по рамото, заяви, че съм страшно хладнокръвен в сделките и че предпочита да съм на негова страна, отколкото да ритам в отсрещния отбор, напълни повторно чашите, помъчи се да ме убеди да му отстъпя Мартин Бремен, защото така и не бе успял да си намери ригелиански готвач, и отново настоя да му разкрия кой го е издал.

После ме върна обратно при кулите, където поредната униформа премести колата пет метра, отвори ми вратата, взе си бакшиша, изключи усмивката и потъна в мрака. Подкарах обратно към „Спектрум“, съжалявайки, че не бях останал да вечерям там.

Радиото в зината свиреше едно от прочутите диксилендови парчета — не бях го слушал от години. Заедно с дъжда, който заръмва секунда по-късно, изведнъж ме завладя странна тъга и самота. Движението бе съвсем разрежено. Натиснах газта.

* * *

На сутринта пратих куриерограма до Мерлинг на Мегапей, в която го уверявах, че Шимбо ще пристигне при него преди началото на петия сезон и същевременно го питах дали му е познат някой пей'анец на име Грийн Грийн, или нещо подобно, който би могъл по някакъв

начин да е свързан с Названието Белион. Помолих го да ми отвърне също с куриерограма, на мои разноски, но с адрес Лорънс Дж. Конър, Хоумфри. Не се подписах. Възнамерявах да напусна Дрискол и да отлетя за Хоумфри същия ден. Куриерограмата е както най-бързият, така и най-скъпият способ за изпращане на междузвездно съобщение, но въпреки това знаех, че ще минат поне няколко седмици, преди да получа отговор.

Давах си сметка, че излагам на риск легендата, под която бях пристигнал на Дрискол, като изпращах толкова луксозно съобщение с обратен адрес Хоумфри, но тъй като щях да замина същия ден, сметнах този риск за оправдан.

Освободих стаята в хотела и се върнах в Нуаги за последен оглед на мястото и късна закуска.

Само едно нещо беше променено в Малиновия дворец. От пощенската кутия стърчеше плик, бял, голям формат, без обратен адрес.

На плика бе написано: „За Франсис Сандоу, чрез Рут Ларис“. Взех го с мен и не го отворих, докато не се уверих, че вътре не дебнат шпиони. Едва тогава прибрах блестящата тръбичка, способна да предизвика мигновена, безшумна и напълно естествена смърт, седнах и отворих плика.

Така.

Още една снимка.

Този път беше Ник, старият приятел Ник, Ник джуджето, мъртвият Ник — само дето на снимката беше съвсем жив, озъбен, готов да се нахвърли срещу фотографа. Стоеше върху някакъв скален ръб.

„Защо не прескочиш до Илирия — пишеше в бележката на английски. — Всички твои приятели живеят там.“

Запалих първата цигара за деня.

Кой всъщност е Лорънс Джон Конър знаеха само Малисти, Бейнър и Дю Боа.

Малисти бе моят човек на Дрискол, плащах му достатъчно, за да се полакоми за подкуп. Вярно, че човек може да се огъне по силата на някои обстоятелства, но той бе узнал истинската ми самоличност едва онзи ден, когато се наложи да го потърся. Тоест нямаше кой знае колко време, през което да е бил подлаган на натиск.

Вторият — Бейнър, също не би спечелил кой знае колко, ако играе срещу мен. Та нали сега бяхме партньори и интересите ни бяха взаимно преплетени. А и предполагам — въпреки пословичната си алчност, — че не би се изложил на подобен риск. Имаше си достатъчно. Значи той също бе извън играта.

Що се отнася до Дю Боа, някак не го виждах в подобна роля, особено след като му обясних — съвсем ясно и нагледно — какви сериозни неприятности бих могъл да му създам.

Никой на Хоумфри не знаеше къде съм отишъл, с изключение на автосекретаря, чиято памет обаче предвидливо бях изтрил непосредствено преди заминаване.

Потърсих други обяснения.

Да речем, че Рут е била отвлечена, принудена да напише бележката, която получих, а сетне онзи, който го е извършил, е оставил плика тук, смятайки, че рано или късно ще намина насам — и че няма начин да бъде разкрит.

Напълно вероятно обяснение.

Което означаваше, че на Дрискол има някой, чието име ужасно бих желал да узная.

Заслужаваше ли си да се навъртам наоколо само с тази цел? С помощта на Малисти може би щях да успея да надуша кой е изпратил последната снимка.

Но ако неизвестният бе само човек на друг човек и другият бе достатъчно умен, първият щеше да знае съвсем малко и дори да се окаже напълно невинен. Накрая реших да поръчам издирването на Малисти, който да изпрати резултата до Хоумфри. Не биваше обаче да го правя по телефона.

Само след няколко часа нямаше да има особено значение дали някой знае, че Конър е Сандоу. Напуснех ли веднъж планетата, Конър щеше да изчезне завинаги.

* * *

— Всички нещастия на този свят — каза ми веднъж Ник джуджето, — се дължат на красотата.

— А истината и добротата? — попитах го.

— О, те също имат пръст. Но красотата е главният обвиняем, истинският източник на злото.

— Богатствата?

— Парите също са красиви.

— Както и всичко друго, от което нямаме достатъчно — храната, водата, чукането...

— Абсолютно вярно! — възкликна той и стовари бирата си с такава сила върху бар-плота, че поне половин дузина кибици завъртяха глави към нас. — Красотата, мътните я взели!

— А какво ще кажеш за хубавите момчета?

— Или са копелдаци, защото всичко им се удава твърде лесно, или пък се надуват, понеже знаят, че другите им завиждат. Първите причиняват болка на околните, вторите главно на себе си. Накрая обръщат резбата — все заради проклетата красота!

— Кажи нещо за хубавите предмети.

— Те принуждават хората да крадат, защото не могат да ги притежават. Проклятие!

— Чакай малко — спрях го. — Нито хубавите предмети, нито хората, надарени с красота, са виновни за това. Просто такъв им бил късметът.

Той махна с ръка.

— Не били виновни! Че кой тук говори за вина?

— Ти говореше за злото. А то неизменно е свързано с някаква вина.

— Вината е в самата красота — извика той. — Проклетата да бъде!

— Красотата като абстрактен принцип ли?

— Аха.

— Говориш смехории! Вината изисква отговорност, дори преднамереност...

— Красотата е отговорна!

— Пийни още една бира.

Послуша ме, но млъкна само за кратко.

— Погледни оня хубавец ей там, на другия край на бара — продължи Ник, — дето се опитва да свали курвата със зелената рокля. Помни ми думата, съвсем скоро някой ще му прасне един в носа. Нямаше да му се случи, ако беше поне малко грозен.

По-късно Ник се постара лично да докаже тезата си, като се нахвърли върху хубавеца и го удари в носа само защото го бил нарекъл дребосък. Все си мисля, че в думите му трябва да е имало известна доза истина. Не за друго, а защото Ник нямаше метър и трийсет височина. Инак раменете и ръцете му бяха на атлет във върхова форма. Никой от познатите ми не би могъл да му излезе насреща. Главата му бе със съвсем нормални размери, цялата покрита с руси къдрици, под които, над закривения надясно нос и зловещата усмивка, която обикновено разкриваше само половината от пожълтелите му зъби, се цъкляха сини очи. Природата го беше сгърчила чак някъде под кръста. Произхождаше от семейство, където всеки втори е бил професионален войник. Баща му бил генерал, а всички негови братя и сестри с изключение на една са били офицери. Ник израснал в среда, където ежедневно се обсъждали и практикували най-различни бойни изкуства. Нямаше оръжие, което да не владее до съвършенство. Умееше да се дуелира, да стреля, да язди, да минира, да оцелява в пустинята, но така и не бе успял да преодолее нито един изпит по физическа подготовка в цялата галактика — защото бе джудже. Бях го наел за водач, за да доубива ранения от мен дивеч. Мразеше всички красоти, както и всичко, което е по-високо от него.

— Въпросът е какво според мен е красиво и кое е красивото според теб — не се предавах аз. — И също, че това, което ние харесваме, ще предизвика дълбоко отвращение във всеки уважаващ себе си ригелианец. С други думи, красотата е нещо относително. Следователно не можеш да я обвиняваш като абстрактен принцип...

— Дрън-дрън! — прекъсна ме той. — Ако беше така, значи щяха да изнасилват, крадат и да се трепят за съвсем друго. А причината е, че насилието е заложено вътре в проклетата красота.

— Но как можеш да обвиняваш някакъв бездушен предмет...

— Нали търгуваме с ригелианците?

— Търгуваме.

— Значи има неща, за които сме на едно мнение. Стига приказки.

Някъде по това време хубавецът, който се опитваше да свали курвата със зелената дреха, мина покрай нас на път за кенефа и попита Ник дали не би могъл да си отмести стола, като го нарече „дрепосък“. С това вечерта ни в бара приключи.

Ник се кълнеше, че щял да издъхне в ботушите си по време на някое екзотично сафари, но в действителност достигна своето Килиманджаро в една земна болница, където успяха да излекуват всичко, от което страдаше, с изключение на галопиращата пневмония, дето я пипна в самата болницата.

Това беше горе-долу преди двеста и петдесет години. Сигурен съм, защото помагах да носим ковчега на погребението.

* * *

Смачках цигарата, надигнах се и се върнах при амфизината. Каквото и гнило да имаше в Миди, реших да го открия по-късно. Време беше да потеглям.

Мъртвите твърде често ни досаждат.

* * *

Следващите две седмици обмислях от всички страни малкото, което бях научил, и се стараех да се поддържам във форма. Със завръщането си в системата на Хоумфри установих, че животът ми се е усложнил допълнително от факта, че планетата се беше снабдила с нов спътник. Разбира се, спътникът не беше с естествен произход.

Какво по дяволите става. Чакам обяснение — изпратих закодирано запитване.

Посетител — дойде незабавният отговор. — **Отказахме разрешение за кацане стоп. Продължава да виси на орбита стоп**
Твърди, че е представител на земното разузнаване стоп

Оставете го да кацне — отвърнах. — **Половин час, след като се приземя.**

Получих потвърждение, скъсих орбитата и пришпорих моя верен „Модел Т“ да ускори приземяването.

След като изтърпях неизбежното лигавене на животните, прескочих до дома за душ, захвърлих в кошчето лицето на Конър и се облякох за вечеря.

Изглежда, на онези от най-голямата шпионска организация им бе припарило под задниците дотолкова, че да изпратят някой дребен чиновник на междузвездно пътешествие, при това с възможно най-раздрънканата ракета.

Надявах се, че поне ще хареса вечерята.

III

Двамата с Луис Бригс се разглеждахме над останките от вечерята на просторната маса, край която се бяхме разположили. Според документите за самоличност, които ми показа, той работеше като специален агент в Централния разузнавателен отдел. Приличаше на старателно избръсната маймуна. Беше съсухрен, дребен, с втречени немигащи очи и изглежда, с трепет очакваше в най-скоро време да му връчат заповедта за пенсиониране. Докато се представяше, взе да заеква развълнувано, но вечерята, изглежда, го поотпусна и заекването изчезна.

— Яденето беше великолепно, мистър Сандоу — похвали ме той. — Ако ми позволите, ще отворя въпрос за онова, което ме е довело тук.

— Щом е така, да се качим горе и да излезем на чист въздух, докато разговаряме.

Надигнахме се, взехме чашите и го поведох към асансьора.

Пет секунди по-късно кабината ни изплю в градината на покрива. Махнах с ръка към шезлонгите под приведения кестен.

— Какво ще кажете да седнем там? — попитах го. Той кимна и се настани. От здрача повя хладен ветрец, ние поехме от него и го издишахме обратно.

— Много впечатляващо — одобри той градината, която тънеше във вечерни сенки. — Говоря за начина, по който задоволявате всички свои прищевки.

— Конкретната прищявка, в която се намираме в момента, е изградена така, че да попречи на каквито и да било опити за подслушване — включително от въздуха.

— О, тази мисъл не ми беше хрумнала.

Предложих му пура, която той отказа. Аз обаче запалих, след това го попитах:

— Та какво всъщност искате от мен?

— Ще се съгласите ли да ме придружите обратно до Земята и да разговаряте с моя шеф?

— Не — отвърнах. — Отговарял съм на този въпрос поне дузина пъти в писмена форма. Земята ми действа на нервите. Ето защо предпочитам да живея тук. Земята е пренаселена, бюрократична, гъмжи от болести и страда от прекалено много масови психози, за да се занимавам да ги квалифицирам. Каквото и да е намислил да ми каже вашият шеф, мога да го чуя от вас, а отговорът ми ще му занесете сам.

— Обикновено подобни въпроси се обсъждат на по-високо ниво.

— Съжалявам, че е така. Ако е нужно, готов съм да поема разходите за една куриерограма.

— Отговорът ще бръкне твърде дълбоко в бюджета на Отдела — рече той. — Нали разбирате, все не достигат пари.

— За Бога, ще платя и отговора, щом трябва! Готов съм на всичко, стига да ме отървете от тези купища хартии, с които тъпчете пощенската ми кутия!

— Не, моля ви! — вдигна ръце той и в гласа му долових паническа нотка. — Само ще ни създадете допълнителни неприятности. Смилете се над горките чиновници, които и без това се трудят денонощно, за да изчислят разните там плащания.

Това ме накара да се разплача — мислено — за нещастната майка Земя и за нейните необясними феномени. Ражда се правителство, процъфтява, храни се от плодовете на национализма и стриктно бди над неприкосновеността на границите, сетне настава време за консолидация, за разделение на работната сила, преразпределяне на властта и за ново управление — все неща, за които вече е говорил Макс Уебър. Та пак според него, бюрокрацията е необходимо условие за еволюцията на всички държавни институции и той я смята за положителна, сиреч градивна сила. Иначе казано, за нещо необходимо и полезно. Може и да е необходима, но аз бих поставил запетайка след тази дума и бих добавил „Божичко“, за да завърша с удивителна. Защото в историята рано или късно настъпва време, когато всяка бюрокрация неизбежно започва да пародира собствените си функции. Вижте само какво направи разпадането на великата австро-унгарска машина с бедния Кафка, или руската с Гогол. Просто ги накара да си изгубят нещастните умове, а ето че сега пред мен седеше човек, който бе оцелял под натиска на една неизмеримо

по-могъща бюрократична машина, чиито дни съвсем не изглеждаха преброени. Според мен това означаваше, че интелигентността му е малко под средната, че е емоционално ограничен или е съмнителен в нравствено отношение, освен ако не е някой надарен с желязна воля мазохист. Оприличих го на безполова биологична машина, съчетала в себе си най-лошото от бащата-образ и майката-образ — сиреч сигурността на утробата с авторитетността на всеведущия водач. Ето защо беззвучно плачех за теб, майчице Земя, в този момент от безспирния парад, наречен Време — докато клоуните минаваха край мен и всички останали си даваха сметка, че сърцата им са разбити.

— Кажете ми тогава какво искате от мен и аз ще ви отговоря — рекох аз.

Той бръкна във вътрешния си джоб и извади запечатан плик, покрит с безброй щампи, шнурчета и марки, които дори не си дадох труда да разгледам.

— Инструктиран бях да ви го предам в случай, че откажете да ме придружите до Земята.

— А ако се бях съгласил още в началото, какво щяхте да направите с него?

— Да го върна на моя шеф.

— За да ми го предаде лично той, така ли?

— Вероятно.

Скъсах плика, извадих отвътре самотния лист и го разгледах внимателно с присвити очи. Върху него имаше списък от шест имена. Постарах се да запазя поне привидно самообладание.

Имената принадлежаха все на хора, които бях обичал или мразил, преди, разбира се, да попаднат в рамката на некролога.

Освен това бях виждал лицата на всичките съвсем скоро — върху снимките, които някой непрестанно ми пращаше.

Пуснах замислено облак дим, сгънах листа, пъхнах го обратно в плика и го метнах върху масичката между нас.

— Какво означава това? — попитах след известно време.

— Имаме съмнения, че всички хора от списъка са потенциално живи — отвърна той. — Ще ви помоля да го унищожите в най-скоро време.

— Това добре — кимнах. — Но защо потенциално?

— Защото техните ментални записи са били откраднати.

— Как?

— Не знаем.

— Защо?

— И това не знаем.

— И дойдохте при мен?

— Защото сте единствената връзка, на която попаднахме. Само вие ги познавате всичките... достатъчно добре.

Първата ми реакция бе на недоверие, но аз я прикрих и не отвърнах нищо. Менталните записи са единственото нещо в цялата вселена, което винаги съм смятал за неприкосновено и недостижимо. Трийсет дни трае тяхното съществуване — след което те изчезват завинаги. Веднъж направих опит да се сдобия с подобен запис, но се провалих. Пазачите им са неподкупни, трезорите, в които се съхраняват — недостъпни.

Това е една от причините, заради които вече не посещавам Земята. Хич не ми се нрави идеята да нося в главата си ментална пластина — дори временно. На местните жители тя се имплантира още при раждане и според закона те са длъжни да я носят, докато не решат да напуснат Земята. Същото важи и за посетители, които смятат да останат по-продължително време.

Предназначението на всяка подобна пластина е да се синхронизира с електромагнитната матрица на нервната система. В нея се записват непрестанноменящите се синусоиди на човешката личност и в този смисъл тя е уникална толкова, колкото са и пръстовите отпечатащи. Единствената ѝ функция е да снее последния подобен отпечатък на матрицата в момента на смъртта. Така смъртта е спусъкът, задействащият механизъм, куршумът е душата, а целта е една машина. Тя е с огромни размери и мощности и записва излъчения сигнал върху касетка, която се побира на дланта ви и тежи няколко грама — което не пречи вътре да е съхранено всичко, което някога е бил или е мечтал да бъде един човек. След тридесет дни касетката се унищожава. Това е всичко.

Освен в няколко строго засекретени случая през последните няколко века. Защото крайната цел на тази сложна и скъпа система е следната: съществуват личности, чиято внезапна и неочаквана смърт би могла да лиши райската градина на човечеството от изключително полезна информация за икономиката, технологиите и националния

интерес на планетата Земя. Именно на Менталната система се разчита, за да се възстанови изгубената по този начин безценна информация. Но дори гигантската машина не е в състояние да извлече самостоятелно цялата налична информация от записаната матрица. Ето защо всеки носител на ментална пластина предава на съхранение предварително микроскопичен образец от собствената си мозъчна тъкан. Веднага след смъртта касетката със записа и образецът се събират на едно място и престояват там трийсет дни, след което обикновено биват унищожени. В случай че информацията в менталния запис потрябва, образецът се изважда от хладилника и въз основа на генетичната му структура се изгражда ново тяло (всичко това в специален кувюоз за ускорен растеж) и това тяло дублира оригинала във всичко, освен в мозъка, който е *tabula rasa*. След което върху него се наслагва записаната матрица и така получената личност притежава всички спомени на своя първообраз до самия момент на смъртта. Едва тогава тя е в състояние да даде информацията, която Световният конгрес е преценил като изключително важна, за да издаде нареждане за ментално възстановяване. Както вече споменах, на организацията е осигурена изключително надеждна охрана, а самата тя се помещава в специално изградена за целта непристъпна крепост в Далас.

— Да не мислите, че аз съм откраднал записите?

Той кръстоса крака и отмести поглед.

— Няма да отречете, че някои от фактите по този случай водят до вас, нали?

— Да. Но не съм го направил.

— Ще признаете ли също така, че веднъж вече сте били подследствен по обвинение в опит за подкупване на държавен служител и кражба на записа на вашата първа жена, Кати?

— Този факт е обществено достояние, така че не виждам смисъл да го отричам. Но обвиненията срещу мен бяха анулирани.

— Така е — защото не се боите от лошата репутация, в състояние сте да си осигурите добри адвокати, а и опитът ви се провалил. По-късно обаче споменатият запис е изчезнал и трябваше да минат години, преди да установим, че не е бил унищожен според програмата. Не успяхме по никакъв начин да свържем изчезването му с вас, а и не бяхте под наша юрисдикция в мястото, където се бяхте настанили, така че нямаше как да сложим ръка върху вас.

Последното ме накара да се засмея. Аз също разполагах със своя шпионска мрежа.

— И какво, според вас, съм сторил със записа, след като съм се сдобил с него?

— Вие сте заможен човек, мистър Сандоу — един от малцината, които могат да си позволят да дублират машината, необходима за менталното възстановяване. Като се има предвид и подготовката ви...

— Признавам, че навремето имах подобна идея. За съжаление не съумях да се сдобия със записа и повече не повторих опита си.

— Как тогава ще обясните тези случаи? Следващите кражби, извършени в продължение на няколко години, също са на ментални записи на ваши приятели — и врагове.

— Не съм длъжен да ви давам обяснения — отрязах го аз. — Едно обаче ще ви заявя съвсем искрено: това не е моя работа. Вашите записи не са у мен, а и никога не са били. Нямам представа по какъв начин са изчезнали. От вас научих, че ги няма.

Боже мили! Наистина бяха именно те, шестимата!

— Ако приемем за момента, че говорите истината — отвърна той, — имате ли в такъв случай представа кой може да проявява подобен изключителен интерес към споменатите личности?

— Нямам никаква представа — отвърнах, втренчил поглед в Острова на мъртвите, разкрил се в този момент пред мисления ми взор. В най-скоро време трябваше да открия отговора на този въпрос.

— Ще ми се да подчертая пред вас — продължи Бригс, — че този случай няма да бъде приключен, докато не узнаем със сигурност мястото, където се съхраняват записите.

— Сигурен съм — кимнах. — Имате ли нещо против да ми кажете колко неприключени случаи водят понастоящем вашите деловодители?

— Точната цифра няма особено значение. Важен е принципът. Ние никога не се отказваме.

— Попитах, защото съм чул, че не са никак малко — отвърнах язвително. — И че много от тях ви създават сериозни проблеми.

— Да разбирам ли, че отказвате да ни сътрудничите?

— Не отказвам. Просто нямам възможност.

— И няма да се върнете на Земята с мен?

— За да чуя от вашия шеф същото, което ми разправяхте досега? Не, благодаря. Кажете му, че съжалявам. Предайте му също, че бих желал да помогна, но не виждам с какво.

— Ваша воля. Май е време да си вървя. Благодаря за вечерята.

Той се надигна.

— Ако искате, останете да преспите — предложих любезно. — Ще ви осигуря чудесно меко легло, преди утре да ви изритам.

Той поклати глава.

— Съжалявам, но не мога. Работя на час и от мен се очаква незабавен доклад за работата.

— Как ли ви изчисляват работните часове, докато сте в хиперпространството?

— Много е сложно — отвърна той.

* * *

Не ми оставаше друго, освен да чакам пощальона. Това е масивна факс машина, която събира всички изпратени до Хоумфри съобщения, превръща ги в писма и ги прехвърля на автосекретаря, който пък ги сортира и пуска в съответните приемни устройства. Докато чаках, се заех с подготовката за посещението си в Илирия. Освен това проследих всяка стъпка на Бригс до момента на отпътуването му. Видях го с очите си как се качва на раздрънкания си кораб и не откъснах поглед от монитора, докато не пресече границата на планетарната система. Някой ден можеше пак да се срещнем с него — или с неговия шеф — стига да откриех истината за случилото се и да успея да се завърна. Очевидно беше, че който и да е тайнственият непознат, дете така упорито ме кани на Илирия, това, което ми готви там, не е тържествено посрещане. По тази причина подготовката ми се състоеше предимно от избор на оръжия. Докато ровичках арсенала от смъртоносни механизми, неусетно отново се замислих за менталното възстановяване.

Бригс естествено беше свършено прав. Само изключително богат човек би могъл да се снабди със система, дублираща тази в даласката крепост. Нужни бяха също така и учени, за да се справят с техниката на изпълнение, която беше строго засекретена. Опитах се да

намеря подходящи кандидати сред моите съперници. Дъглас? Не. Мрази ме, вярно, но едва ли е способен на толкова изкусна операция, за да ми види сметката. Крелсон? Би го направил, ако имаше възможност, но аз го държах под непрестанно наблюдение и бях сигурен, че не е подхващал операция с подобни мащаби. Лейди Куайл от Ригел? Нея пък я гонеше старческото слабоумие. Отдавна дъщерите ѝ се разпореждаха с нейната империя и със сигурност не биха похабили толкова усилия заради някакво си отмъщение. Кой тогава?

Прегледах всички архиви и записи, но никъде не открих данни за скорошни прехвърляния на огромни парични средства. Изпратих куриерограма до Централната регистрационна служба на местния звезден регион. Отговорът им обаче беше изпреварен от този на Мерлинг на съобщението ми от Дрискол.

„Тръгвай веднага за Мегапей“ — се казваше вътре и това бе всичко. До една липсваха всички официални и живописни характерни черти на пей’анския стил. Само това кратко и простичко изречение. Явно въпросът не търпеше отлагане. Или Мерлинг бе по-зле, отколкото предполагах, или разследванията ми в тази насока бяха засегнали нечия златна жила.

Наредих всички съобщения до мен да бъдат прехвърляни незабавно на Мегапей, Мегапей, Мегапей и потеглих.

IV

Мегапей. Ако решите някога да изберете мястото, където да умрете, гледайте да е уютно. Така са постъпили пей'анците и трябва да призная, че изборът им е бил добър. Казват, че когато пристигнали тук, заварили невероятна пустош. Набързо и доста ловко сменили пейзажа, както хората си сменят мебелите, настанили се удобно и се заели с онази работа с умирането.

Средният радиус на Мегапей е приблизително седем хиляди мили, планетата има два големи континента в северното полукълбо и три по-малки в южното. По-големият от двата северни прилича на издължен чайник, наклонен напред, сякаш се готви да избълва от чучура си врящ чай (чучурчето му е счупено на върха), а другият наподобява бръшляново листо, от което някоя прегладняла гъсеница е откъснала едра северозападна хапка. Разстоянието между двата континента е около осемстотин мили, а долният край на бръшляновото листо се потапя на пет градуса в тропичната област. Чайникът е приблизително с площта на Европа. И трите континента в южното полукълбо изглеждат като най-обикновени континенти — с други думи, неравномерни парчета суша, с издатъци и вдлъбнатини, зеленикавосиви и заобиколени от кобалтовосиньо море. Освен тях има разпръснати навсякъде огромен брой дребни островчета и няколко поедри. Полярните шапки са малки и не проявяват никакво желание да се разрастват. Климатът е приятен, без особени температурни колебания, защото еклиптиката и екваторът са силно сближени. Всички континенти са очертани от ярка крайбрежна ивица и обкичени с щръкнали планини, а останалата част е покрита с приятна за окото растителност. За последното пак са се погрижили пей'анците.

Няма големи градове и следователно град Мегапей, на континента Мегапей на планетата Мегапей е малък град. (Континентът Мегапей е отхапаното бръшляново листо. Град Мегапей е разположен в залива в средата на отхапаното.) В града няма две къщи, които да са раздалечени на по-малко от половин миля една от друга.

Обиколих два пъти планетата, защото исках да се полюбувам на прекрасната ѝ изработка. Така и не можах да открия поне един щрих, който според мен да подлежи на промяна. Пей'анците винаги са били майстори над майсторите, когато нещата опрат до старото изкуство, и винаги ще си останат такива.

В съзнанието ми нахлуха спомени от минали времена, от отдавна отминалите щастливи дни преди да стана богат, прочут и ненавиждан. Населението на цялата планета едва ли надхвърляше един милион. Бих могъл да се изгубя долу и да остана там завинаги — или поне до края на дните си. Но знаех, че няма да го сторя. Все още не. Все пак хубаво е да си го мечтаеш понякога.

При втората обиколка навлязох в атмосферата и не след дълго ветровете запяха зад обшивката на кораба и небето се промени от индигово до виолетово, за да стане накрая лазурно, с тънки чертички от перести облаци, плуващи из нищото.

Поляната, на която се приземих, беше всъщност задният двор на Мерлинг. Заклучих кораба и поех към неговата кула, стиснал в ръка малък куфар. Чакаше ме не повече от миля път.

Докато следвах добре познатата ми пътека под сенките на широколистните дървета, подсвирнах веднъж, съвсем тихо, и една птица веднага изимитира звука. Можех да подуша морето, въпреки че не го виждах. Всичко си беше съвсем както преди много, много години, в онези дни, когато си бях поставил една почти неизпълнима задача. Реших да премеря сили с боговете, надявайки се единствено да позная забравата, ала всъщност накрая постигнах нещо съвсем различно.

Спомените започнаха да се редуват в паметта ми като избледнели диапозитиви, докато се изкачвах по мъхестия хълм, който всъщност бе корона на гигантско партоново дърво, а редом с мен препускаше крибъл (чифтокопитно хръткоподобно същество с издължени мигли и грива от розови пера) — пъргаво отскочи встрани в мига, щом ме зърна. Най-сетне се показа и морето, в което плуваше платноходка с яркожълто платно, по-насам Мерлинговият пристан в малкия залив и накрая самата кула — мрачна, висока, навъсена над разпенения прибой и под яркото слънчево небе, ослепително блестяща като зъб, макар и много, много по-стара от мен.

Пробягах последните няколко метра и затропах с юмрук по решетката, която затваряше входа към тясното дворче.

След може би две минути от другата страна се приближи непознат млад пей'анец, спря и ме загледа през решетката. Заговорих го на неговия език. Казах:

— Името ми е Франсис Сандоу и съм дошъл да видя дра Мерлинг.

Като чу това, пей'анецът отключи вратата и я отвори широко. Ала ми отговори (защото такъв е обичаят) едва когато влязох.

— Добре дошли, дра Сандоу. Дра Мерлинг ви очаква и ще се срещне с вас, когато удари камбаната, за да възвести прилива. Позволете да ви покажа мястото, където ще се настаните. Можете да вземете душ, ако желаете.

Последвах го по извитата стълба.

Хапнах нещо като лека закуска в стаята, която ми бяха отредили. Все още имаше поне час до прилива, та запалих спокойно цигара и се загледах към океана през широкия нисък прозорец, подпрял лакти на парапета.

Странен начин да се живее, ще кажете вие. Странен за една раса, способна практически на всичко, и за човек на име Мерлинг, който би могъл да създава цели светове. Може би. Мерлинг можеше да е по-богат от мен и Бейнър взети заедно и умножени по десет, стига да си го беше поставил за цел. Вместо това бе избрал тази кула на скалата, под която бушуваха непрестанни вълни, заобиколена от три страни с гъста гора, решил бе да живее тук, докато умре, и го правеше. Няма да ви говоря за баналности като бягството от свръхцивилизования живот на една дузина раси, залели галактиката, или антипатията към всички възможни общества. Сигурен съм, че сте им се наслушали. А и каквото да ви кажа, ще ви прозвучи прекалено опростено. Той беше тук единствено и само защото така искаше и всякакви допълнителни разсъждения по въпроса са направо излишни. Ала въпреки различията си двамата с Мерлинг сме сродни духове. Той го забеляза пръв, много преди мен, макар още да не мога да си обясня как съумя да установи, че силата все още е запазила здрави корени в душата на покрусения чуждоземец, озовал се една сутрин на прага му.

Уморен от безцелни скитосвания, уплашен от Времето, бях решил да потърся съвет при най-древната раса, която галактиката

познаваше. Трудно ми е сега да ви опиша какви страхове ме изпълваха тогава. Да виждаш как всичко наоколо умира — не зная дали някога ви се е случвало. Тъкмо това ме накара да се отправя към Мегапей. Искате ли да ви разкажа нещичко за себе си? Защо не? Сега поне имаме малко време.

Родил съм се на планетата Земя, в средата на двайсети век, през онзи период от историята на човешката раса, когато хората започвали да се отърсват от безбройните забрани и ограничения, натрупани от самите тях под формата на традиции, само за да осъзнаят малко по-късно, че едва ли това ще им облекчи кой знае колко живота. Защото смъртта оставала все така неизбежна, което означава, че заплахата ѝ продължава да виси над нещастната глава на всяко човешко същество, подкрепена от факта, че Малтус се оказал съвършено прав. Напуснах колежа много преди края на последната си година там и се записах в армията заедно с по-малкия ми брат, който още беше ученик. Ето как открих Токийския залив. По-късно се върнах в колежа, започнах да уча инженерство, реших, че е грешка, и се преориентирах към медицинския университет. Отклоних се някъде по пътя, завладян от внезапен интерес към биологията и природните науки, и продължих смело в руслото на екологията. Бях на двадесет и шест, а годината беше 1991. Влюбих се в едно момиче, предложих ѝ да се оженим, преглътнах отказа и се записах доброволец в една от първите експедиции към далечните звезди. Одобрива ме заради познанията ми по биология, след което бях замразен за около сто години. Стигнахме успешно до Бъртън и там се захвана да основаваме колония. Но още преди да изтече първата година пипнах някаква гадна местна болест, за която все още нямаше лечение, та дори и название. Наложих се да ме замразят повторно, за да дочакам евентуално лечение. Появих се на бял свят двайсет и две години по-късно. Междувременно бяха пристигнали още осем кораба с колонисти и заварих наоколо един съвършено нов свят. Очаквах се нови четири кораба, но само два от тях щяха да останат. Останалите продължаваха към една далечна система, където щяха да се присъединят към друга основана наскоро колония. Успях да си уредя място на един от тези кораби, като се размених с колонист, пипнал някаква дребна болест по време на пътя. По онова време вече дори не можех да си спомня лицето на момичето, което ме бе накарало да взема първоначалното съдбоносно решение —

дори не ѝ помнех името — и желанието ми да продължа се подхранваше главно от любопитството ми, както и от факта, че светът, в който се бях озовал, вече бе опитомен и овладян, при това без моето участие. Измина още век и четвърт преди да достигнем нашата цел, но мястото, където се озовахме, никак не ми допадна. По тази причина само след осем месеца се качих на следващия транспортен звездолет, който летеше към Бифрост — двеста седемдесет и шест годишно пътуване до най-далечната човешка колония, — ако въобще стигнем до нея. Бифрост се оказа навъсен и злобен свят, който не само ме изплаши, но ме убеди веднъж завинаги, че от мен колонист не става. Отново трябваше да бягам, но този път вече беше твърде късно. Изведнъж всички планети се оказаха претъпкани с хора, човечеството бе осъществило контакт с много различни разумни космически раси, а междузвездните пътешествия бяха въпрос на седмици и дори на дни — вместо на векове. Смешно, нали? За мен поне е така. Направо да си умреш от смях. Някъде по онова време ми заявиха, че сигурно съм един от най-възрастните хора и без никакво съмнение съм единственият роден през двайсети век. Разказаха ми за Земята. Показаха ми я на картинки. Като я видях, спрях да се смея, защото Земята ми се стори съвършено чужд свят. Изведнъж се почувствах ужасно самотен. Всичко, на което ме бяха учили в училище, ми изглеждаше съвсем средновековно. Какво да правя? Реших да започна от самото начало, от училище, и с изненада установих, че не съм изгубил способността си да уча. Ала страхът не ме напускаше. Бях като риба на сухо. И тогава узнах единственото, което все още можеше да ми помогне и да ме спаси от усещането, че съм последният жител на Атлантида, крачещ по Бродуей, единственото, което би ми помогнало да стъпя на шията на този свят, който ме караше да се чувствам така ужасно. Научих за пей'анците, по онова време току-що открита раса, за които всички чудеса на Земята от двайсет и първи век, включително и лечението, което бе прибавило няколко века към отредените ми от природата дни — биха изглеждали като древна история. Ето как се озовах на Мегапей, Мегапей, Мегапей, почти обезумял, избрах една кула напосоки, заблъсках по вратата, докато се обадят отвътре, и извиках: „Научете ме, моля ви“.

Бях спрял пред кулата на Мерлинг, но дори нямах представа за името му. Мерлинг, един от двадесет и шестимата Назовани с Имена.

Приливната камбана удари и в същия миг се появи младият пей'анец и ме изведе по виещата се стълба на върха. Влезе пред мен в стаята и аз чух гласа на Мерлинг.

— Дра Сандоу е дошъл да ви види — обяви младежът.

— Тогава покани го да влезе.

Младият пей'анец се върна при вратата и ми каза:

— Той ви кани да влезете.

— Благодаря.

Прекрачих прага.

Мерлинг седеше с гръб към мен и с лице към прозореца, който гледаше към океана — точно както си го представях. Трите големи стени на неговата разтворена като ветрило стая бяха бледозелени и полупрозрачни като кехлибар, а леглото му бе дълго, ниско и тясно. На една от стените имаше грамаден пулт, целият покрит с прах. На ниската масичка до леглото, която изглеждаше сякаш не е била местена от векове, все още стоеше миниатюрна порцеланова фигурка на подскачащ делфин.

— Добър вечер, дра — рекох аз.

— Ела за да те разгледам по-отблизо.

Заобиколих креслото му и заставах отпред. Беше поотслабнал и кожата му имаше по-тъмен оттенък.

— Бързо пристигна — рече той, докато шареше с очи по лицето ми.

Кимнах.

— Нали каза „веднага“.

Той издаде нисък, съскащ звук, което е пей'анският еквивалент на смях.

— Как се отнасяш към живота?

— С уважение, почит и страх.

— Какво работиш сега?

— Едно свърших, друго още не съм почвал.

— Сядай де.

Той посочи една пейка до прозореца и аз се настаних на нея.

— Разкажи ми какво се е случило.

— Снимки — отвърнах. — Получавам снимки на хора, които съм познавал — хора, които са мъртви от доста време. Всички са умрели на Земята и наскоро узнах, че менталните им записи са били откраднати.

Което означава, че е напълно възможно да са живи, някъде. А после получих това.

Подадох му плика с подпис „Грийн Грийн“. Той го разгледа и прочете внимателно бележката.

— Знаеш ли къде е този Остров на мъртвите?

— Да, на един свят, който създадох.

— Там ли отиваш?

— Аха. Налага се.

— Предполагам, че този Грийн Грийн е Грингрин-тарл от град Дилпей. Той те мрази.

— Защо? Та аз дори не го познавам.

— Няма значение. Вбесява го дори фактът, че съществуващ, и иска по някакъв начин да ти отмъсти за това. Тъжно е, мисля.

— Наистина. Особено ако успее. Но по какъв начин го дразня със съществуването си?

— Ти си единственият чуждоземец, Назован с Име. Беше време, когато вярвахме, че само пей'анците са в състояние да познаят учението, което ти предадох — и то само шепа от тях. Грингрин е един от тези избраници. Трябваше да бъде двадесет и седмият, но се провали на последния изпит.

— На последния изпит? А аз го мислех за съвсем формален.

— Не е. Може и да ти се е сторил такъв, но грешиш. И така, след като близо половин век се учи при Делгрин от Дилпей, той не беше допуснат в кръга на посветените. Това го огорчи. Взе да разправя наляво и надясно, че последният допуснат дори не бил пей'анец. След това напусна Мегапей. С неговите познания естествено не беше никак трудно да стане богат.

— И кога се е случило това?

— Преди няколкостотин години. Да речем шестстотин.

— И ти смяташ, че през цялото това време не само е хранел омраза към мен, но е подготвял своето отмъщение?

— Да. Няма за къде да бърза, а и доброто отмъщение изисква щателна подготовка.

Често можете да чуete подобни причудливи изявления от устата на един пей'анец. Въпреки невероятната си цивилизованост те са успели да превърнат отмъщението в начин на живот. Не се и съмнявам, че това е една от причините, задето броят им непрестанно намалява.

Някои от тях дори водят специални дневници за отмъщенията си — всъщност безкрайно дълги списъци на всички онези, които възнамеряват да накажат, заедно с точни сведения за степента, на която се намират в настоящия момент плановете за отмъщение. Самият акт на отмъщение не струва и пукната пара за уважаващия себе си пей'анец, ако не е достатъчно сложен, внимателно планиран и не бъде приведен в действие немалко години след причината, която го е предизвикала. Както ми обясниха, удоволствието произхожда най-вече от процеса на подготовка и свързаните с него приятни очаквания. Моментът на смъртта, унижението или обезумяването е твърде кратък и лишен от подобни сладости. Мерлинг веднъж ми призна, че имал три подготвени отмъщения, всяко вече над хиляда години, и че не го смятал за рекорд. По-скоро това е начин на съществуване. Той им носи успокоение, осигурява им източник на приятни мисли във всеки миг, когато животът поднася неочаквани изненади и когато нещата не вървят, свързан е с безкрайна верига от малки победи, които накрая неизменно водят до осъществяването на замисъла, и е оцветен с багрите на естетическата наслада от добре свършената работа — някои дори му придават мистичен характер, — да не говорим за триумфалния миг, за венеца на това търпеливо творчество, когато тайната става всеобщо достояние. От най-малки децата разучават различни системи, за да се запознаят с опита по този толкова вълнуващ проблем. Аз самият трябваше да наваксам и все още усещам, че познанията ми куцат.

— Да имаш някакви предложения? — попитах го.

— Тъй като няма смисъл да се бяга от отмъщение, замислено от пей'анец, препоръчвам ти да го откриеш колкото се може по-скоро и да го предизвикаш на разходка из нощта на душата. Мога да ти осигуря малко пресни глитенови коренчета преди да тръгнеш.

— Благодаря ти. Не съм особено вдъхновен от идеята ти.

— Съвсем просто е, а и някой от двамата ви накрая ще умре, с което ще реши незабавно проблема. Така че ако приеме, няма за какво да се безпокоиш. Ако пък ти умреш, ще бъдеш отмъстен от моите наследници.

— Безкрайно съм ти благодарен, дра.

— Няма защо.

— А какво отношение има Белион към Грингрин?

— И той участва.

— Как така?

— Изглежда двамата са сключили някакъв договор.

— И?

— Това е всичко, което зная.

— Как мислиш, той готов ли е да излезе на разходка с мен?

— Това не зная. — Той помълча малко и продължи: — Какво ще кажеш, ако погледаме прилива?

Настаних се до него и втренчих поглед във вълните. Разговорът продължи едва след половин час.

— Свърши се — обади се пръв той.

— Няма ли още?

— Не.

Небето притъмня и платноходките взеха да се прибират. Все още чувах прибоя, усещах миризмата на океана и виждах черното му, равномерно полюшващо се туловище. Предчувствах, че всеки миг някоя невидима птица ще изскряка и това наистина стана. Още дълго продължих да се вирам в ъглите на моя смълчан ум, мъдрувайки над разни неща, които бях оставил там преди много време и бях забравил — а някои от тях така и не бях успял да осъзная. Моето Голямо дърво сведе корона, Долината на сенките избледня, а Островът на мъртвите бе като камък, захвърлен в средата на залива. Бях сам, съвсем сам, абсолютно сам. Знаех кои са следващите думи, които ще чуя, и малко по-късно наистина ги чух.

— Пътувай с мен тази нощ — рече той.

— Дра...

Нищо.

После:

— Трябва ли да е точно тази нощ?

Мълчание.

— Къде тогава ще остане Лоримел Многогоръкия?

— В щастливото нищо, откъдето ще се завърне, както винаги.

— Ами твоите дългове, враговете ти?

— Разплатил съм се с всички.

— Спомена нещо за идната година, за петия сезон.

— Сега срокът е друг.

— Така значи.

— Нека прекараме нощта в събеседване, Сине земни. Искам да те посветя в моите последни тайни преди изгрев-слънце. Сядай.

Така и сторих, отпуснах се в краката му, също както в онези далечни дни, които времето отдавна е замъглило в спомените ми и когато бях много, много по-млад. Той започна да говори, а аз затворих очи и се заслушах.

Знаеше какво прави, знаеше и какво иска.

Ала нищо не беше в състояние да прогони тъгата и страха ми. Той ме бе избрал за свой водач, за последното живо същество, което ще види. Това бе най-високата чест, която можеше да ми окаже, и аз знаех, че не я заслужавам. Защото не бях използвал по най-добрия начин онова, което ми бе дал. Позволих си да сгреша за цял куп неща, за които не биваше да допускам и най-малката грешка. И това му беше известно. Не че имаше някакво значение. Аз бях избраникът. Кое то пък го правеше единствения в цялата галактика, способен да ми напомни за моя собствен баща — мъртъв от хиляда и повече години. Защото прощаваше всички мои прегрешения.

Страхът и тъгата...

Защо точно сега? Защо бе избрал този момент?

Защото друг можеше и да няма.

Искам да кажа, че според Мерлинг може би ми предстоеше рисковано начинание, от което връщане нямаше. Това значи трябваше да е нашата последна среща.

„Който и да си ти, аз ще крача редом с теб и ще бъда твой водач, винаги щом ти потрябвам“ — се казваше за Познанието, но все едно че бе написано за Страх. Като си помислиш, между двете неща има толкова много общо.

А страхът оставаше.

За тъгата не разговаряхме. Нямаше да е редно. Говорехме за световите, които бяхме сътворили, за местата, построени със собствените ни ръце, за всички науки, които са въввлечени в превръщането на боклуците в околна среда, и накрая заговорихме за изкуството. Екологичната игра е по-сложна от която и да било шахматна партия и надхвърля възможностите на най-добрите компютри. Това е така, защото дълбоко в същността си проблемите са по-скоро естетически, отколкото научни. Необходима е цялата мисловна мощ, заключена зад седемте врати на човешкия мозък, плюс

още една искра, която често наричат вдъхновение и която е определящият фактор. Обсъждахме тези вдъхновения, много от които все още съществуват, а нощният морски вятър се вдигна, засвистя в ушите ни и стана толкова студен, та се наложи да залостя прозорците и да стъкна малък огън, който хвърляше ярки отблясъци по каменните стени. Не мога да извикам в паметта си нито една от думите, които разменихме през онази нощ. Това, което остана съхранено завинаги в мен, бяха беззвучните картини, които обменяхме — сега вече спомени, изровени от праха на времето. „Това е всичко“ — рече той накрая и след малко дойде зората.

Още при първите лъчи на слънцето той донесе обещаните корени от глитен и поседя край мен, докато аз се заех с последните приготовления.

Някъде след около три часа повиках прислугата и им наредих да наемат оплаквачи и да изпратят вестители горе в планините, които да отворят семейната гробница. След това с помощта на Мерлинговата апаратура пратих официално съобщение до другите двадесет и петима Назовани с Имена и до онези, които изрично ми бе посочил за свои приятели, познати и близки и които би желал да присъстват на погребението му. Едва тогава се заех да подготвям древното зеленикаво тяло, което тъй дълго бе обитавал, пътъом хапнах набързо в кухнята, а накрая запалих пура и излязох на огрения от слънцето морски бряг, където оранжевите и жълти платна отново пореха към хоризонта, избрах една останала от прилива локва, седнах в нея и се обвих в облак дим.

Бях претръпнал. Това, мисля, е най-точният израз за състоянието ми. И преди съм се чувствал така — неведнъж и на най-различни места, където ме е захвърлял животът. Сега вече страхът и тъгата ми липсваха. Не изпитвах нищо, дори гняв. Той щеше да дойде по-късно, знаех го със сигурност, но за момента бях твърде млад — или прекалено стар.

Защо денят разцъфва толкова ярко и морето блести така жизнерадостно? Защо ветрецът е все така приятно солен, а птичите песни от гората долитат като музика до слуха ми? Природата не е толкова симпатична, колкото се опитват да я представят поетите. Само хората са в състояние да ви съчувстват, когато спуснете кепенците с очевидното намерение да не ги вдигате отново. Ще остана на Мегапей,

Мегапей, Мегапей, за да слушам молитвите за Лоримел Многогоръкия под съпровода на някоя древна флейта. Междувременно Шимбо отново ще се изкачи в планината, начело на процесията, а аз — Франсис Сандоу, ще наблюдавам отварянето на гроба — сив, антрацитен, черен, и затварянето на криптата. После ще остана още няколко дни, докато се уредят всички нерешени дела на моя учител, и накрая отново ще потегля на моето пътешествие. И ако свърша по същия начин — какво пък, това е животът.

Твърде много мрачни мисли за една ранна утрин. Станах и се върнах в кулата, за да чакам.

В дните, които последваха, на сцената отново се появи Шимбо. Като в сън си спомням гръмотевицата. Не беше една, а много, цял съпровод от небесни тръби и огнените йероглифи на светкавиците над планините, под свъсените облаци. Едва сега природата пророни сълзи и то само защото Шимбо бе дръпнал въжето на камбаната. Помня добре сиво-зелената процесия, лъкатушеща през гората към мястото, където дърветата се смаяват и отстъпват на нащърбените камънаци. Крачех зад поскърцащата каруца, скрит под качулката на Назования и заметнат с шала на скръбта, стиснал в ръце маската на Лоримел, чиито очи бяха покрити с черна превръзка. Никога вече светлината му нямаше да озарява светилищата, освен ако някой друг не бъде Назован с неговото име. Знаех добре, че тази светлина бе пламнала за последен път във всички светилища из цялата вселена в момента на неговата смърт. А после голямата, сива, антрацитна, черна врата се хлопна. Странен сън, не смятате ли?

След като всичко свърши, седях близо седмица в кулата, както се очакваше от мен, в компанията на собствените си нерадостни мисли. През тази седмица дойде съобщение от Централната регистрационна служба през Хоумфри. Не го прочетох, докато не изтече и последният ден, а когато го сторих, узнах, че в момента Илирия е притежание на Изследователска компания „Грийн“.

След още едно запитване, този път оттук, успях да установя, че споменатата Изследователска компания принадлежи на Грингрин-тарл, роден в Дилпей, бивш ученик на Делгрин от Дилпей, който е Назован с Името Клайси, От Чиято Уста Бликат Дъги. Свързах се с Делгрин и се уговорих с него за среща на следващия ден следобед. Най-сетне дойде време за спане. Този път не ме споходиха сънища.

* * *

Малисти не бе открил никой и нищо на Дрискол. Делгрен от Дилпей също не ми оказа кой знае каква помощ, тъй като не беше виждал своя ученик от векове. Дори ми намекна, че готвел малка изненада за Грингрин в случай, че реши някога да се завърне на Мегапей. Зачудих се дали чувствата ни към него не са взаимни.

Както и да е, тези неща вече нямаха значение. Времето на престоя ми на Мегапей бе приближило своя край.

Изстрелях „Модел Т“ право в небето и продължих, докато пространството и времето престанаха да съществуват за моето собствено време и пространство. Че дори и след това.

* * *

Първо анестезирах, а после разрязах средния пръст на лявата си ръка, имплантирах вътре лазерен кристал и една съвсем микроскопична пиезоелектрическа мрежа, заших разреза и подържах четири часа ръката си във възстановяващия апарат. Не остана и следа от белег. Опитам ли да използвам пръста, сигурно щеше да ме засърби ужасно, но река ли да го изпъна напред, да свия останалите и да обърна дланта си нагоре, от върха му щеше да бликне лъч, който бе в състояние да прогори дупка в дебело две стъпки парче гранит. Подредих грижливо пакетите с храна, лекарства и превързочни материали, а в една отделна по-малка раница поставих корените от глитен. Не се нуждаех нито от компас, нито от карта, но кутия кибрит, микроодеялото, джобно фенерче и чифт нощни очила сигурно щяха да ми свършат работа.

Реших да не се приземявам с „Модел Т“, а да го оставя на орбита и да се спусна с моя неметален въздухолет. Смятах да остана не повече от една илирианска седмица на повърхността. Програмирах „Модел Т“ така, че да изчака тази седмица, а сетне да локализира мястото, където се долавя най-силно енергопотребление, да се спусне над него — а след това да се завръща там на всеки двадесет и четири часа.

Спах, ядох. Чаках, мразех.

После, един ден, се разнесе тихо нарастващо бръмчене, което премина във вой. Отново тишина. Звездите се понесоха с бясна скорост, но не след дълго отново замряха край мен. Точно отпред висеше една от тях — най-ярката.

Уверих се, че това наистина е Илирия, после започнах сближаването.

След няколко дни — или епохи — вече я разглеждах с просто око — мъничък зеленикав опал със сияйни морета и безчислени брегове, езера, фиорди, изобилие от растителност върху трите тропически континента, прохладни гори и многобройни водни басейни на четирите други материка в умерения пояс, никакви високи планини, но много хълмове, девет малки пустини, колкото да има разнообразие, една лъкатушеща река, половината от дължината на Мисисипи, сложна система от океански течения, с които ужасно се гордеех, и близо петстотин мили дълъг провлак с гръбнак от планинска верига, който бях вдигнал между два континента само защото геолозите мразят подобни неща точно толкова, колкото пък ги обичат антрополозите. Любувах се на буреносния циклон, оформящ се в близост до екватора, но не след дълго той се понесе на север и се превърна в порой от вода над развълнувания океан. Докато се спусках надолу, трите луни — Флопсус, Мопсус и Катонталус — се изредиха да изгряват над хоризонта.

Оставих „Модел Г“ в издължена, елиптична орбита отвъд най-далечната луна, прегледах за последен път въздухолета и отидох да си събера багажа. Взех ултразвуков душ и облякох черна риза и панталон — и двете от водонепроницаема материя, чието название все не успявам да запомня, въпреки че фабриката отдавна ми принадлежи. Навлякох обувки, с каквито, предполагам, се тръгва на бой, макар всички в наше време да ги наричат планинарки, и пъхнах вътре крачолите на панталона. След това затегнах мекия кожен колан, от който стърчаха две миниатюрни дръжки — всъщност накрайниците на телта за душене, сложих си отгоре втори колан с кобур, в който бях пъхнал лазерен пистолет, а за допълнителна коледна украса накачих с халкички дузина ръчни гранати. На шията ми висеше златен медальон с оскољчна граната вътре, а на дясната си китка пристегнах хронометър, нагласен по местното време, който изстрелваше струйка парализиращ газ, когато стрелката сочи девет и аз изтегля оста. В

джобовете пъгнах носна кърпа, гребенче и за късмет, останките от заешко краче, което сигурно беше на хиляда години. Ето, че бях готов.

Отново ми предстоеше чакане. Искях да се спусна през нощта, носейки се надолу подобно на някое черно пухче, докато достигна континента Великолепие на разстояние не по-малко от стотина и не повече от триста мили от целта.

Напъгнах се в спалния чувал, изпуших една цигара и се прехвърлих в отсека с въздухолета. Херметизирах го и се качих на борда. Затворих прозрачния сфероподобен купол, херметизирах и него и почувствах лек топъл повей на свеж въздух над главата ми и още един отдолу. Натиснах копчето, с което се отваряше външният люк.

Стената се отмести встрани и аз надзърнах право надолу, към сърповидната луна, в която се беше превърнал моят свят. Оставих на моя верен „Модел Т“ да се погрижи за това да бъде изстрелян в нужния момент и на въздухолета да прецени мига, когато да премине в спирачен режим. От мен се изискваше единствено да контролирам полета, когато навлезем в атмосферата. Двамата с въздухолета не тежахме повече от няколко десетки килограма благодарение на антигравитационните елементи в корпуса му. Освен това беше снабден с рул, елерони, стабилизатори, сгъваема платна и парашут. Биваше го да лети както хоризонтално, така и вертикално, но не беше обикновен планер, а по-скоро платноходка, пригодена за някой триизмерен океан. Тръпнех в очакване във вътрешността му и току поглеждах към вълната на нощта, която се носеше към мен. Показа се Мопсус и в същия миг като по команда Катонталус се скри. Засърбя ме десният прасец. Докато го почесвах, над главата ми блесна синя светлина. Затегнах колана и тя се смени от червена.

Отпуснах се назад, в кабината отекна неприятно сигнално бръмчене, червената светлина угасна, почувствах удар от магарешка подкова в гърба си и небосводът се изпълни със звезди.

Сега вече не летях надолу, а напред. Не падах, а се придвижвах хоризонтално и при това едва доловимо — така че затворих очи. Светът бе като шахта, като черна дупка. Капсулата взе да се изпълва с топлина и единствените звуци бяха ударите на моето сърце, дъхът ми и свистенето на реактивната струя.

Вече не можех да различа „Модел Т“ над себе си. Чудесно.

От години не бях използвал въздухолета за друго, освен за безгрижна разходка. В мислите ми неусетно нахлуха спомени за почернели от късната нощ небета, за разбушувана морска повърхност и миризмата на пот, за горчивия дъх на „драмамин“ в устата и далечния тътнеж на тежкокалибрената артилерия, докато десантните катери приближават брега. И сега — също както тогава — аз обърсах потните си длани в панталоните, пъгнах разтреперани пръсти в джоба и докоснах заешкото краче. Братчето ми имаше същото. Сигурен съм, че щеше да му допадне спускането с въздухолета. Много обичаше самолети, планери и лодки. Луд беше по водни ски, гмуркане, акробатика и аеробатика — тъкмо затова избра парашутните части, а може би по същата причина го последвах и аз. Не бива да очаквате кой знае колко от едно жалко заешко краче.

Звездите засияха като Божията милост, хладни и далечни, веднага щом спуснах филтъра на похлупака и прекъснах светлината на слънцето. Мопсус обаче продължаваше да я отразява право надолу в шахтата. Орбитата ѝ беше някъде по средата. Флопсус се движеше най-близо до планетата, но точно в този момент бе от другата страна. Силите на трите спътника се разпределяха така, че моретата бяха сравнително спокойни, ала веднъж на няколко години те вдигаха чудовищна вълна. Тогава от океана внезапно изникваха невероятно красиви коралови острови, целите оранжеви и пурпурни, щръкваха към небето зелени планини, покрити с водорасли, а бреговете се покриваха с камъни, кости, мъртви риби и кехлибар, следваха необичайно силни ветрове, драстични температурни колебания, инверсии, миражи, нашествия от облаци, рисуващи гигантски катедрали в небето, а сетне идеше дъждът и цели водни грамади се изсипваха върху сушата, докато вълшебните острови бавно се връщаха на морското дъно. Протей — скрил се един Бог знае къде — разтърсваше света с гръмотевичния си смях при вида на нажежения до бяло тризъбец на Нептун, който пронизваше вълните, а те му отговаряха със съсък. Удар, съскане, удар, съскане. А когато всичко свършеше, втрещеният зрител можеше само да разтърка удивено очи.

Точно сега Илирия беше като лунно сияние през тензух. Съвсем скоро някъде долу щеше да се размърда неспокойно в съня си същество, приличащо на земната котка. Ще се пробуди, ще вдигне очи за миг към небето, ще се протегне и ще замърка доволно. Постепенно

мъркането ще набере сила, ще отекне и в най-далечните хълмове, докато листата затрептят по клоните на дърветата. Те първи ще го почувстват. Те, родени от моята нервна система, откъснати от собствената ми ДНК, оформени в първоначални клетки по волята и желанието на ума ми, те всички ще доловят близостта му. Предчувствие... „Да, чеда мои, аз си идвам. Защото Белион е дръзнал да слезе сред вас...“

Свободен полет.

Колко по-лесно щеше да е, ако този, който ме очакваше долу, на Илирия, беше човек. Защото сега имах чувството, че всички мои оръжия са по-скоро бутафорни. Ако беше човек, нямаше да си правя труда дори да ги поглеждам. Но Грийн Грийн не беше човек, той не беше дори пей'анец — което само по себе си е достатъчно страшно. Той беше много повече от двете.

Той бе Назован с Име, макар и погрешно, а Назованите умеят да въздействат на другите живи същества и дори на обкръжаващата ги среда, когато се издигнат и се слоят със сянката, която се крие зад Името. Не искам да изпадам в теологични разсъждения. Чува! Съм най-различни строго научни обяснения за всякакви подобни явления, ако ви интересуват понятия като самопредизвикана шизофрения в комбинация с божествен комплекс и екстрасензорни способности. Изберете си което ви харесва, но не забравяйте колко години продължава обучението на всеки конструктор на светове и броя на кандидатите, които успяват да го завършат.

Усещах, че все пак разполагам с известно предимство пред Грийн Грийн, защото срещата ни трябваше да се осъществи на моя свят. Друг е въпросът от колко време е там долу и каква каша е успял да забърка, и той ме тревожеше далеч повече. Какви промени е предизвикал? Едно бе сигурно — примамката беше подбрана перфектно. Колко перфектно обаче е заложил клопката? С какво предимство смята, че разполага? Каквото и да е, не можеше да бъде напълно сигурен, тъй като се противопоставяше на друго Име. Нито, естествено, аз.

Да ви се е случвало да присъствате на бой между *beta splendens*, вид хищни сиамски риби? Няма нищо общо с боя на петли, с кучешкия бой, със сраженията между кобра и мангуста или каквото и да било друго стълкновение. Достатъчно е да поставите два мъжки екземпляра

в един аквариум. Те се раздвижват веднага, разтварят брилянтните си перки и се превръщат в бясно мятаци се червено-зелени сенки, раздуващи своите дихателни мембрани. Това създава илюзия, че са се превърнали в нещо много по-едро от онова, което са в действителност. Накрая се приближават предпазливо, застават неподвижно за десетина-петнайсет секунди, оставяйки на теченията да ги носят. После се раздвижват, но толкова бързо, че човешкото око просто не е в състояние да проследи какво се случва. Отново забавят темпото и се плъзгат по течението. Пак внезапно движение, като феерия от различни цветове. Застиване. Движение. И така в същия ритъм. Но не се оставяйте да ви излъже привидното еднообразие. След известно време ги обгръща червеникава пелена. Движение. Застиване. Челюстите им са склучени. Отминава минута, после още една. Едната от двете риби разтваря челюсти и отплува встрани. Другата потъва бавно надолу.

Така си представях и аз нашата предстояща схватка.

Подминах луната, черният масив на планетата продължаваше да расте пред мен, закривайки звездите. С приближаването скоростта ми започна да се забавя. Автопилотът продължаваше да следва предварително зададения курс и постепенно изравни полета. Първото, което зърнах под себе си, бе блясъкът на луната върху стотици езера, като разпръснати по земята монети.

Погледнах на монитора за наличие на изкуствени източници на светлина, но нямаше. Флопсус изскочи зад хоризонта и добави сиянието си към това на сестра си. Подир около половин час вече различавах съвсем ясно контурите на лежащия под мен континент. Съчетавайки картината отвън със спомените и усещанията си, поех управлението и насочих въздухолета надолу, следвайки лъкатушещия курс на падащо листо в безветрен ден. Езерото, наречено Ахерон, в чийто център се намираше Островът на мъртвите, бе разположено, по мои изчисления, на около шестстотин мили северозападно.

Облаци изникнаха далеч под мен. Продължих да се нося нататък и те постепенно изчезнаха. След още половин час загубих значителна височина, но затова пък бях доближил целта с четирийсет мили. Чудех се дали вече не съм задействал някое радарно устройство. Малко по-нататък ме застигнаха височинните ветрове, та се наложи да се

преборя с тях, накрая се предадох, спуснах се с няколкостотин стъпки и така избягнах най-силния пласт от течението.

През идващите няколко часа следвах без особени проблеми своя курс на север и на запад. На височина около петдесет хиляди стъпки все още се намирах на четиристотин километра от целта. Продължих да се питам дали вече не съм задействал някое радарно устройство.

През следващия час обаче се снижих с двайсет хиляди стъпки и изминах около седемдесет мили. Полетът вървеше чудесно.

Най-сетне на изток се появи фалшива зора и аз се спуснах с около миля, за да се озова под нея. При това скоростта ми нарасна значително. Имах чувството, че се спускам в океан — от по-светлата вода на повърхността към мрака на дълбините.

Ала светлината продължаваше да ме следва. Наложих се отново да променя височината, за да я избегна. Скрих се временно в един попътен облак, определих местонахождението си и продължих да се спускам. Колко ли мили ми оставаха до Ахерон?

Двеста, може би.

Светлината ме застигна, обгърна ме и продължи нататък.

Спуснах се на петнадесет хиляди стъпки и спечелих нови четирийсет мили. Изключих още няколко антигравитационни елемента.

Кръжах на височина три хиляди стъпки, когато зърнах първите белези на истинската зора.

Продължих така още десетина минути, снижих се рязко, избрах едно подходящо местенце и се приземих.

Слънцето разцъфна на изток, а аз бях на стотина мили от Ахерон — плюс-минус десет. Вдигнах прозрачния похлупак, дръпнах шнура на взривното устройство, изскочих от кабината и побягнах.

Само след минута въздухолетът се сплеска като спукана гума и започна да дими. Забавих крачка, ориентирах се и поех през полето към мястото, където започваха дърветата.

V

Само за няколко минути Илирия се върна при мен и всичко бе така, сякаш не я бях напускал никога. Процеждащата се през горската мъгла слънчева светлина бе оцветена в розово и кехлибарено, върху листата и тревата блестяха капчици роса, въздухът беше хладен и ухаеше сладко на влажна почва и хумус. Една мъничка жълтеникава птичка се завъртя над главата ми, кацна лекичко на рамото ми, полюшка се там в продължение на дузина крачки и хвъркна. Спрях да си отрежа тояга и миризмата на бреза ме върна обратно в Охайо и при потока, край който като малък дялках свирки от върбови клонки, кръстосвах привечер мочурищата или излизах да бера диви ягоди. И наистина не след дълго се натъкнах на цял храст къпини, откъснах една шепа, смачках ги и поех уханието на свежия им сок. Яркочервен гуцер с кръст на гърба се размърда лениво върху камъка, на който се припичаше, после с един подскок се озова на обувката ми. Докоснах го лекичко с пръст по главата, изтиках го и продължих. Когато погледнах назад, жълтеникавите му очи се втренчиха в моите. Крачех под дървета, чиито корони се издигаха на четиридесет-петдесет стъпки и от време на време върху челото ми падаха едри капки. Птиците и насекомите също се пробуждаха. Голямошкест свиркач поде близо десетминутната си свистяща песен. Някъде вляво от мен се обади друг, приятел или роднина. Шест пурпурни цветя, наричани *cobra de capella*, изригнаха от меката почва и започнаха да пълзят с пронизително съскане, разгъвайки змиевидните си стебла, докато листата им се вееха като флагчета, а упойващите им аромати пропиваха околния въздух. Нищо не можеше да ме изненада, защото всичко бе така, както го помнех отпреди да си тръгна.

Продължих да вървя и тревата започна да се разрежда. Дърветата ставаха все по-високи, достигайки от петдесет до седемдесет стъпки, а наоколо все по-често се срещаха полегнали дънери. Хубаво място за засада, но също така подходящо и за прикритие.

Сенките бяха гъсти и дълбоки, над главата ми не спираше брътвежът на парамаймуните, от запад се задаваха безчислени легиони от облаци. Ниското слънце подпалваше краищата им в пламъци и пронизваше гората с ярки снопове през отворите. Лианите, обгръщащи някои от гигантските стволоче, бяха разцъфнали като сребърни свещници и създаваха сумрачната атмосфера на огромен опушен храм. Прескочих един перлен ручей, из който се мятаха водни змии и издаваха вопли като нощни птици. Макар и изключително отровни, те бяха много дружелюбни.

Отсрещният бряг се издигаше, в началото постепенно, но колкото по се изкачвах, толкова повече се засилваше усещането за някаква неуловима промяна в околния свят. В началото нямаше нищо конкретно, за което да се хвана, единствено чувството, че картите не са подредени така, както ги бях оставил.

Хладината на утринта и гората не отстъпваше с напредването на деня. По-скоро, изглежда, се задълбочаваше. Въздухът ставаше все по-студен, небето почти бе скрито от ниски облаци, долавяше се и мирис на озон, като пред задаваща се буря.

Когато спрях, за да похапна, и седнах, опрял гръб на едно възстаришко петнисто дърво, неволно подплаших пандрилата, която се провираше между корените му. В мига, когато побягна, разбрах, че нещо никак не е наред.

Изпълних мислите си с желание малкото животинче да се върне и го изпратих към него.

То спря, обърна се и се загледа в мен. После се приближи, бавно. Подадох му една бисквитка и се помъчих да надзърна в очите му, докато я хрупаше.

Страх, разпознаване, страх... Имаше дори един кратък миг на объркване и паника.

Все неща, които не биваше да виждам.

Освободих го и то остана край мен, успокоено от вкуса на бисквитата. Ала първоначалната му реакция бе твърде необичайна, за да я подминавам с лека ръка. Безпокоеше ме единствената възможна причина за нея.

Навлизах във вражеска територия.

Приключих със закуската и отново поех на път. Спуснах се в една мъглива долчинка и когато я напуснах, мъглата продължаваше да

ме заобикаля. Небето почти изцяло беше закрито от облаци. Пред мен припкаха дребни животинчета, но аз се отказах от опитите да въздействам на умовете им. Вървах напред, от устата ми бликаше бяла пара и се разтваряше във влажния въздух. Внимателно заобиколих два енергоизточника. Не ми се щеше да ги използвам, защото незабавно щях да издам местонахождението си за всички чувствителни прибори.

Какво е енергоизточник ли? Всеки свят разполага с многобройни, честоменящи се енергетични точки на гравитационната си матрица. Определени машини или достатъчно таланти хора могат да се включват в тези места и да действат като батерии, кондензатори или разпределителни табла. С други думи, енергоизточникът е нещо като извор на природна енергия и терминът е познат само на онези, които знаят как да го използват. Засега се въздържах да го правя, защото все още не знаех кой е противникът ми, а всички Назовани обикновено притежават тази способност.

Ето защо позволих на мъглата да навлажни дрехите ми и да помътни блясъка на обувките ми, въпреки че можех да се изсуша за миг. Крачех, стиснал тоягата в лявата ръка, а дясната бе свободна и готова да извади пистолета и да стреля.

Ала никой и нищо не направи опит да ме нападне. По пътя си не срещнах нито едно живо същество.

Вървах до вечерта и сигурно изминах поне двайсет мили през този ден. Не заваля, но влагата проникваше навсякъде. Открих една малка пещера в хълмовете, които заобикалях, изпънах микроодеялото — пластотъкан с размери десет на десет стъпки и дебелина не повече от три молекули — за изолация срещу калта и влагата, хапнах сушено месо и заспах, положил пистолета под главата си.

* * *

Утрото бе също толкова мрачно, колкото нощта и предния ден, а мъглата се бе сгъстила. Подозирах, че всичко това е следствие от външна намеса, и затова гледах да се придвижвам предпазливо. Ако си въобразява, че ще успее да ме стресне със сенките, мъглата, студа и отчуждението на собствените ми създания — лъже се. Дребните житейски неудобства пробуждаха раздражението и подхранваха гнева

ми, ала и едното, и другото служеха само като допълнително гориво към твърдото ми намерение да се справя с проблема час по-скоро.

През втория ден предимно се изкачвах. Едва привечер стигнах последния хълм и поех надолу. Някъде по това време си намерих и спътник.

Вляво се появи светлинка и продължи успоредно с мен. Витаеше на височина от две до осем стъпки от земята, а цветът ѝ варираше от бледожълт през оранжев до бял. За по-малко от секунда беше в състояние до се доближи и отдалечи. Понякога изчезваше, ала сетне изникваше отново. Какво бе това — блуждаещ огън, изпратен да ме примами в някой овраг на тресавището? Вероятно. Любопитството ми остана незадоволено и аз продължих да ѝ се любувам и дори бях радостен, задето вече си имах компания.

— Добър вечер — извиках ѝ любезно. — Дошъл съм да убия онзи, дето те е изпратил.

— Всъщност може пък да си само блатен газ — продължих не след дълго. — В такъв случай оттеглям последната си забележка.

— Каквото и да си — добавих след малко, — в момента нямам никакво намерение да се отклонявам от пътя си. Така че, ако желаш, можеш да си вземеш почивка за цигара.

Сетне почнах да си подсвирквам „Дълъг е пътят до Типърери“. Светлинката обаче продължаваше да ме следва. Мъждукаше само на петдесетина стъпки от мен и сякаш чакаше нещо. Опитах се да я докосна по мисловен път, но тя сякаш не съществуваше. Измъкнах пистолета, но се отказах и го прибрах. Допуших цигарата, смачках я и поех отново на път.

Светлината ме следваше неотклонно.

Подир около час реших да си направя бивак в края на малка полянка. Загърнах се с микроодеялото, стъкнах малък огън и стоплих супата, която бях взел. Отблясъците едва ли се забелязваха надалеч в нощ като тази.

Блуждаещият огън витаеше някъде на границата на осветения кръг.

— Искаш ли кафе? — предложих му аз. Нямаше отговор, което бе добре, защото носех само една чаша.

Когато се нахраних, запалих пура и оставих огъня да отслабне до жар. Пуфках си пурата и съжалявах, че не се виждат звезди. Нощта бе

тиха, а студът вече проникваше в костите ми. Усещах как е захапал върховете на пръстите ми и бавно ги дъвче. Съжалявах също така, задето не бях взел манерка с бренди.

Моят спътник стоеше неподвижно на поста си и аз вторачих поглед в него. Ако не беше някакъв природен феномен, значи го бяха изпратили да ме следи. Да рискувам ли да заспя? Рискувах.

Когато се събудих, часовникът ми показваше, че е изминал час и половина. Нищо не се беше променило. Не се промени и след четиридесет минути, нито след още два часа и десет минути, когато наново се събуждах.

Проспах остатъка от нощта, а на заранта установих, че онова все така се навърта край мен.

Денят бе досущ като предишния — студен и влажен. Събрах набързо бивака и поех отново, давайки си сметка, че съм изминал около една трета от разстоянието.

Но съвсем неочаквано събитията взеха нова насока. Моят спътник напусна позицията си вляво, изпревари ме и застана отпред. Дистанцията помежду ни се скъси до няколко метра, а когато стигнах мястото, където се намираше, той продължи напред, следвайки посоката, която бях избрал.

Виж това вече хич не ми се понрави. Сякаш невидимият разум, управляващ хвърчащото пламъче, ми казваше: „Виждаш ли, приятелче, знам добре накъде си тръгнал и как смяташ да стигнеш там. Защо не оставиш на мен да те вода?“ Мисълта за спотаената насмешка ме жегна болезнено и ме накара да се почувствам глупак. Имаше поне няколко неща, които можех да сторя в този момент, за да се отърва от досадника, но предпочетох да се въздържа.

Просто го следвах. Следвах го чак до пладне, когато той спря любезно и ме изчака да се нахраня и после до вечеря, когато направи същото.

Малко след това обаче светлинката отново взе да се държи странно. Всъщност прехвърли се отляво и се изгуби от погледа ми. Продължавах да се озъртам, защото бях привикнал с нея. Дали някой не си мислеше, че ще продължа да я следвам сяпало до края, встрани от предначертания маршрут, заради навика или с притъпена от умората бдителност? Напълно възможно.

Чудех се къде ли щеше да ме отведе, ако ѝ бях дал тази възможност.

Сетне прецених, че няма нищо страшно, ако я следвам в продължение на двадесетина минути. Нагласих пистолета в кобура и зачаках появата ѝ.

И тя дойде. Когато повтори последното си изпълнение, аз се обърнах и я последвах. Светлинката ту завързваше своя полет, ту спираше, изчакваше ме да я застигна и отново литваше.

След няколко минути заръмя лек дъждец. Въпреки сгъстяващия се мрак виждах ясно без помощта на джобното фенерче. Съвсем скоро дрехите ми подгизнаха. Изругах, пъхнах ръце в джобовете и се помъчих да потисна треперенето си.

Приблизително половин миля по-нататък, вече вир-вода, измръзнал, вкиснат заради гадното време и завладян от болезненото чувство на самота, най-сетне бях оставен на мира. Светлинката изчезна. Чаках я, но тя не се завърна.

Доближих предпазливо мястото, където я зърнах за последен път, и го заобиколих отдясно, стиснал пистолета в ръка, като опипвах местността едновременно с поглед и с мисловен взор.

Докоснах един изсъхнал клон на дърво и той се скърши.

— Спри! Не го прави, за Бога! Недей!

Хвърлих се на земята и се претърколих.

Викът бе проехтял някъде вдясно. Огледах предполагаемото място от разстояние десетина крачки.

Вик ли? Дали наистина бе имало звук, или го бях чул в мислите си? Не бях съвсем сигурен.

Чаках.

После, толкова тихо, че отпърво не бях убеден дали наистина ги чувам, до мен достигнаха сподавени ридания. Колкото по-тихи са звуците, толкова по-трудно се разбира откъде идат, и този случай не беше изключение. Завъртях бавно глава отляво надясно, ала не зърнах никого.

— Кой е там? — прошепнах, без да зная накъде да гледам.

Никакъв отговор. Риданията обаче не стихнаха. Пресегнах се с ума си и долових болка, объркване и нищо повече.

— Кой е там? — повторих.

Последва тишина, сетне нечий глас произнесе:

— Франк?

Този път предпочетох да изчакам. Оставих да се изниже цяла минута, преди да потвърдя, че съм аз.

— Помогни ми.

— Кой си ти? Къде си?

— Тук...

И отговорите изникнаха в главата ми, космите на тила ми настръхнаха, а ръката ми неволно легна върху дръжката на пистолета.

— Данго Ножа!

Вече знаех какво се е случило, ала все още не ми стискаше да светна с фенерчето, за да видя по-добре.

Моето блуждаещо огънче избра този миг, за да се появи отново.

То се понесе край мен, вдигна се нависоко и внезапно засия ярко. Беше увиснало на петнадесет-двадесет стъпки над земята и лумтеше като огън. Точно отдолу стоеше Данго. Друга възможност, освен да стои, нямаше. Защото беше пуснал корени.

Измършавялото му триъгълно лице беше обрасло с рядка черна брада, а косата му се беше оплела с листата от неговите клони. Очите му бяха черни, хлътнали, изпълнени с ужас. Кората, с която бе покрито тялото му, бе нашарена от дупчици на насекоми, птичи изпражнения и обгорени участъци от множество малки огънове в основата. Едва сега забелязах, че от клона, който бях скършил, преминавайки край него, се стича кръв.

Исправих се бавно.

— Данго... — понечих да заговоря.

— Те ми ровичкат из краката! — прекъсна ме той.

— ... съжалявам. — Свалих пистолета, почти щях да го изпусна.

— Защо той не ме остави да умра?

— Защото някога си бил мой приятел, а след това и мой враг — отвърнах. — И ме познаваш — добре.

— Заради теб? — Дървото се люшна, сякаш протягаше клоните си към мен. Той започна да ме проклина, а аз стоях и слушах, докато дъждът, примесен с кръвта му, попиваше в меката почва. Някога двамата бяхме партньори в едно съвместно начинание и той се опита да ме измами. Дадох го на съд, спечелих, а след това той се опита да ме убие. Настаних го в болница, на Земята, и той загина при автомобилна катастрофа около седмица след като го изписаха. Сигурно щеше да ми

види сметката, ако му се беше удала подходяща възможност да замахне с ножа. Но аз се постарах да не му дам никакъв шанс. В известен смисъл дори допринесох с организирането на онзи нещастен случай с катастрофата. Знаех, че няма да се усмири, докато не ме изкорми — т.е., докато е жив, — а никак не ми се щеше да бъда изкормен.

Косо падащата светлина придаваше на лицето му мъртвешки вид. Кожата му беше с цвят на отровна гъба, а очите му святкаха като на разгневена котка. Тилът му бе напълно сраснал със стеблото, раменете му се сливаха с него, а два съвсем хоризонтални клона вероятно обвиваха ръцете му. Не се различаваше нищо от тялото му под кръста.

— Кой те подреди така? — попитах го аз.

— Един голям зелен копелдак. Пей’анец... Изведнъж се озовах тук. Не разбирам как стана. След катастрофата...

— Ще го намеря — прекъснах го аз. — Дошъл съм да се срещна с него. Ще го убия, а после ще те измъкна оттук...

— Не! Не си отивай!

— Това е единственият начин, Данго.

— Ти не разбираш какво чувствам... — Не мога да чакам повече... Моля те...

— Ще ми отнеме само няколко дни, Данго.

— ... ами ако той ти надвие? Тогава край на надеждите! Божичко! Да знаеш само колко боли! Франк, съжалявам за онази сделка. Повярвай ми... моля те!

Сведох поглед надолу, сетне потърсих източника на светлината.

Вдигнах пистолета, наново го свалих и промълвих:

— Не мога да те убия още веднъж.

Той прехапа устни и по брадичката му се стече тънка струйка кръв, а от очите му бликнаха сълзи. Отместих поглед встрани.

Запрепъвах се назад, като мърморех на пей’ански. Едва сега осъзнах, че съм до енергоизточник. Почувствах близостта му внезапно. Ставах все по-висок и по-висок, докато Франк Сандоу се смаляваше, а когато свих рамене, земята се разтърси от тътнежи. Вдигнах лявата си ръка и в небето прокънтя гръмотевица. Когато я изтеглих назад към рамото, всичко наоколо се озари от заслепяваща светкавица, а кожата ми настръхна.

... и после бях съвсем сам с мириса на озон и изгоряло, пред овъгления и разцепен дънер, където доскоро се намираше Данго Ножа. Дори блуждаещият огън беше изчезнал. Дъждът се усили и бързо прогони миризмата.

Поех назад в посоката, от която бях дошъл, отлепайки с усилие подметки от лепкавата кал, а тялото ми пламтеше, сякаш някой ми бе запалил дрехите.

Не зная къде, нито как — но все пак успях да заспя.

* * *

От всичко, което човек върши, сънят е едничкото, което е в състояние да запази разсъдъка му здрав. Той поставя в скоби всеки отминал ден. Ако извършите някоя глупост и ви го припомнят още същия ден, ще почувствате раздразнение. Ако обаче е станало вчера, може и да се разсмеете или да кимнете небрежно. Това е защото вече сте пресекли нищото на съня до следващия остров на Времето. Колко спомени можете да повикате в един миг? Сигурно много. Но колкото и да са, ще бъдат само късче от цялото количество. Колкото по-дълго дишате на тоя свят, толкова повече стават спомените. Ето защо винаги, когато потъна в сън, идват невидимите помощници, за да прогонят болките и неприятностите, които иначе ще нося вечно в себе си. Може да ви прозвучи безсърдечно, но не е така. Съвсем не искам да кажа, че не страдам за разни отминали събития и че не зная какво е вина. Имам по-скоро предвид, че с течение на вековете съм развил един нов вътрешен рефлекс. Случи ли се да бъда разтърсен емоционално, гледам час по-бързо да се наспя. А когато се пробудя, мислите ми вече са насочени към предстоящото. Минава време, паметта кръжи като лешояд все по-ниско над причината на болката, накрая се спуска върху нея, нахвърля се отгоре ѝ и я разкъсва, а миналото е само ням свидетел на случката. Мисля, че това се нарича перспектива. Виждал съм много хора да умират. По най-различни начини. И никога не съм оставал безразличен. Но сънят дава възможност на спомените да се реорганизируют и възвръща яснотата на мислите ми. Защото съм виждал и хора да живеят, познавал съм цветовете на радостта, скръбта, любовта, омразата, пресищането и покоя.

Открих я в планината една сутрин, на много мили от всякакъв път и дом. Устните ѝ бяха посинели, а пръстите — изтръпнали от студ. Носеше плътно прилепнало по тялото трико с цвят на тигрова кожа и се беше свила на топка под един къпинов храсталак. Загърнах я с якето си, оставих на земята чантата с образците от минерали и инструментите и така и не се върнах повече за нея. Тя гореше от треска и на няколко пъти промълви „Ноел“, докато я носех към колата, и аз реших, че това е името ѝ. Имаше няколко по-сериозни рани и множество дребни охлузвания и натъртвания. Откарах я в една клиника, където се погрижиха за раните и я настаниха за през нощта. На идната утрин отскочих да видя как е и научих, че отказвала да си съобщи името. Освен това, изглежда, не беше в състояние да заплати за престоя. Аз платих сметката, а когато я попитах какво смята да прави, тя ми каза, че не знае. Предложих ѝ да се настани в къщата, която бях наел, и тя прие. През първата седмица имах чувството, че в дома се е заселило някакво привидение. Тя не говореше, а на въпросите ми отвърщаше почти едносрично. Готвеше ми и чистеше, но през останалото време не излизаше от стаята си. На втората седмица ме чу да подрънквам на една стара мандолина — не бях я хващал в ръце от много седмици — и тогава излезе и седна в другия край на стаята да ме слуша. Продължих да свиря часове наред, защото това бе единственото, което предизвика някаква реакция в нея. Когато накрая оставих изморен инструмента, тя ме попита дали бих ѝ позволил да опита и аз кимнах. Тя пресече стаята, пое мандолината, нагласи я и засвири. Изпълнението ѝ трудно можеше да се нарече виртуозно, както, впрочем, и моето. Слушах я, сипах ѝ чаша кафе, накрая ѝ пожелах „лека нощ“ и това бе всичко. На другия ден обаче тя бе коренно променена. Първо — защото бе сресала назад лъскавите си черни коси и ги беше прихванала с шнола. Очите ѝ вече не изглеждаха така подпухнали. Още на закуска ме заговори за какво ли не — от времето и новините, през моята колекция от минерали и музиката до екзотичните риби. Говорихме за всичко освен за самата нея. Започнах да я извеждам насам-натам: ресторанти, изложби, разходки по брега — навсякъде освен в планината. Така продължихме близо четири месеца. После един ден осъзнах, че съм започнал да се влюбвам в нея. Разбира се, не ѝ го казах, макар че тя сигурно го беше забелязала. Дявол да го вземе, та аз не знаех нищо за нея и това ме караше да се чувствам

неловко. Защо да не предположа, че някъде я чакат например съпруг и шест любящи деца? Помоли ме да я заведа на танци. Направих го и двамата танцувахме на терасата, под звездите, докато затворят заведението — трябва да беше към четири сутринта. А когато се пробудих късно на идния ден, вече бях сам. В кухнята на масата ме чакаше бележка: „Благодаря ти. Моля те, не ме търси. Време е да се връщам. Обичам те.“ Подпис естествено липсваше. Това е всичко, което зная за момичето без име.

Когато бях на петнадесет, открих съвсем мъничък скорец под дървото в градината зад нашата къща. И двете му крачета бяха прекършени. Така поне ми се стори, защото стърчаха встрани от тялото под неестествен ъгъл, а птичето седеше на дупе със смачкана опашчица. Щом се наведох над него то отвори човка и изви глава назад. Забелязах, че цялото му телце е покрито с мравки, вдигнах го и го почистих. Сетне потърсих място, където да го настаня. Взех една кошница, покрих дъното ѝ с мека трева и я поставих върху дървената маса в градината. Опитах се да нахраня нещастното птиче с капкомер с мляко, но всеки път то се задавяше. Заряха го и отново се заиграх в градината. Когато по-късно наминах да го видя, открих, че в тревата са се настанили пет или шест едри черни бръмбара. Изхвърлих ги отвратен. На другата заран, когато се върнах с още мляко и капкомера, пак имаше бръмбари. Почистих кошницата. По-късно през същия ден забелязах една черна птица, надвесена над ръба на кошницата. Подир миг тя отлетя. Продължих да наблюдавам и птицата се върна още три пъти през следващия половин час. Отново отидох при кошницата и видях още бръмбари. Едва тогава осъзнах, че птицата ходи на лов и ги носи за храна на малкото. Оставяше ги край него, но то не беше в състояние да ги поглъща. Същата нощ, изглежда, го бе открила някоя котка. Намерих само пера и малко кръв в кошницата, когато пристигнах на сутринта с моя капкомер и млякото.

Има едно място. Място, където всяка сутрин червеникавото слънце огрява пръстен от натрошени скални отломъци. Преди няколко века човечеството откри раса от антропоидни същества, наречени уайлизи, с които така и не успяхме да излезем на глава. Уайлизите отхвърляха всякакви опити за приятелско сближаване, на всичко отгоре убиваха нашите пратеници и ни изпращаха останките им с по някоя липсваща част. Когато за първи път установихме контакт с тях,

те притежаваха летателни апарати за пътуване само в рамките на своята слънчева система. Малко след това откриха и междузвездните пътешествия. Навсякъде, където достигаха, те убиваха, грабежа, а след това се завръщаха у дома. Може би не бяха в състояние да възприемат принципите на междузвездното разбирателство или пък не даваха пукната пара за тях. В едно обаче бяха познали — необходимо беше ужасно много време преди да бъде постигнато съгласие за война срещу тях. Честно казано, трудно бих могъл да посоча друг подобен прецедент. Пей'анците трябва да са единствените, които помнят такъв. Както и да е, първите атаки бяха отблъснати, останките от нашия междузвезден флот се оттеглиха и ние се заехме да бомбардираме планетата. Оказа се обаче, че уайлизите са много по-напреднали технологически, отколкото си представяхме в началото. Притежаваха почти съвършена отбранителна система срещу ракетно нападение. Отказахме се и от това си начинание и се опитахме да ги усмирим. Безуспешно — те отново възобновиха набезите и грабежите. Едва тогава някой се досети да потърси помощ при Назованите. Избрани бяха трима конструктори на светове, Санг-ринг от Грелдей, Карт'тинг от Мордей и моя милост, заради способностите ни за обратно въздействие. Започнахме постепенно да консолидираме астероидния пояс, разположен в пределите на вражеската система, но отвъд орбитата на техния роден свят, за да оформим планетоид. Растеше бавно, скала по скала и неусетно променяше своя курс. Нашата група, заедно с машинарията, кръжеше отвъд орбитата на най-външната планета в системата, откъдето контролирахме силовите процеси при създаването на този нов свят и затваряхме постепенно спиралата на неговия полет. Когато уайлизите разбраха какво ги чака, се опитаха да го унищожат. Но вече беше твърде късно. Нито веднъж не помолиха за пощада и никой от тях не направи опит да избяга. Орбитите на двете планети се пресякоха и сега там е мястото, където около червеното слънце обикаля пръстен от натрошени скални отломъци. Пих до забрава цяла седмица след това.

А веднъж припаднах в пустинята, докато се опитвах да се добера от моята повредена машина до най-близкия оазис на цивилизацията. Бях вървял четири дни, последните два без капчица вода, гърлото ми беше като шкурка, а краката си чувствах на милиони мили разстояние. И тогава изгубих съзнание. Не зная колко дълго съм лежал. Може би

цял ден. После нещо, което взех за рожба на помътеното си съзнание, приближи и приклепна до мен. Беше виолетово на цвят, с грива около врата и три рогови израстъка върху гущеровидното си лице. Дълго беше не повече от четири стъпки и цялото бе покрито с люспи. Имаше къса опашка и всеки един от пръстите му завършваше със закривен нокът. Очите му бяха тъмни овали с мигателни ципи. Носеше дълга куха тръстикова пръчица и малка торбичка. Все още не знаех какво беше. Разглежда ме няколко минути, сетне отскочи встрани. Претъркожих се на една страна и го загледах. То заби тръстиквата пръчка в пясъка, захапа горния ѝ край, извади я, премести се с няколко крачки и отново повтори всичко отначало. Някъде на единадесетия опит бузите му взеха да се издуват като балони. Сетне създанието дотърча при мен, като остави пръчицата да стърчи от земята, и докосна устните ми с предния си крайник. Вече имах известна представа за онова, което се опитва да направи, и отворих уста. То се наведе и преля топлатата, кална течност от устата си в моята като внимавах да не изгуби нито една капчица. Още шест пъти се връща при тръстиквата пръчица, за да ми поднесе вода по този начин. Някъде тогава пак изгубих съзнание. Когато се свестих, слънцето клонеше към залез, а странното пустинно създание отново ми донесе вода. На сутринта вече имах достатъчно сили за да измина няколко крачки до тръстиквата пръчка, проснах се и засмуках жадно. Мъничкото същество обикаляше наблизо и очевидно не се чувстваше кой знае колко добре в предутринната хладина. Когато ме доближи, свалих часовника, откопчах ловджийския си нож, изтърсих всички пари от джобовете си и ги струпах пред него. То огледа внимателно вещите. Побутнах ги към него и посочих торбичката, която носеше. Съществото от пустинята ги бутна назад и зацъка с език. Протегнах ръка, докоснах предния му крайник и замълвих благодарности на всички езици, които знаех. Сетне събрах всичко и си поех по пътя. На другия ден следобед стигнах оазиса.

Момиче, птичка, цял един свят, глътка вода и Данго Ножа, разцепен от главата до петите.

Кръговратът на спомените придава болка на мислите, картините, чувствата и неизменното „кой-какво-защо?“ Сънят, проводникът на спомените, ми помага да съхраня душевно равновесие. Това е всичко, което знаех за него. Не мисля обаче, че проявих безсърдечност, когато

се пробудих на следващата сутрин с твърдото намерение да доведе докрай това, с което се бях заел.

* * *

Очаквах ме петдесет-шестдесет мили още по-пресечен терен. Местността ставаше все по-скалиста, почвата под краката ми — кална и хлъзгава.

Дърветата изглеждаха някак други, а животните — различни от онези, които бях оставил. Срещаха се и пародийни форми на някои създания, заради които бях изпитвал такава гордост. Моят среднощен цвъркач сега издаваше отвратителни скърцащи звуци, всички насекоми имаха жила, а цветята направо воняха. Не зърнах нито едно право дърво. Стеблата им все бяха изкривени или полегнали. Моите стройни като газели леогахи куцукаха като инвалиди. Някакви дребни животинки ми се зъбеха и щъкаха наоколо. Други, по-едри, имаха доста заплашителен вид.

Ушите ми започнаха да бучат, мъглата не даваше никакви признаци за разсейване, но аз продължавах да крача напред и трябва да съм изминал двайсет и пет мили през този ден.

Още два дни, казах си. Може би по-малко. И само един за всичко останало.

През тази нощ бях събуден от най-потресаващата експлозия, каквато бях чувал от много години. Изправих се и се заслушах в отгласа ѝ — или може би чувах звънтежа на собствените си уши. Седях под голямото дърво, стиснал пистолета, и чаках.

Въпреки мъглата на северозапад се виждаше някакво розово сияние. Постепенно то придоби оранжев оттенък и започна да се разширява.

Втората експлозия не беше толкова оглушителна като първата. Нито третата и четвъртата. Междувременно съзнанието ми бе заето с нещо друго.

Земята под мен се тресеше.

Останах на мястото си в търпеливо очакване. Трусовете продължаваха да се засилват.

Ако се съдеше по картината в небето, поне половината свят беше обхванат от пламъци.

И тъй като не можех да предприема кой знае какво в този момент, аз прибрах пистолета в кобура, облегнах се на дървото и запалих цигара. Странна беше цялата тази история. Сякаш Грийн Грийн полагаше невероятни усилия да ме впечатли с могъществото си, макар сигурно да знаеше, че не съм от впечатлителните. По тези места вулканичната активност е почти изключена и той беше единственият, освен мен, който присъстваше на сцената и би могъл да я предизвика. Защо? Дали не се опитваше да ми каже: „Погледни, Сандоу, какво върша с твоя свят. Хайде да видим ти какво ще предприемеш в отговор?“ Нима бе намислил да демонстрира силата на Белион с цел да ме изплаши?

Позабавлявах се известно време с хрумването да издиря някой енергоизточник и с негова помощ да разразя най-страшната електрическа буря, каквато някога е виждал моят опонент, но бързо отхвърлих тази идея. Нямах никакво намерение да се сражавам с него от разстояние. Исках да се срещнем лице в лице, за да мога да му кажа какво мисля за него. Исках да му стъпя на шията, а сетне да го запитам защо се прави на такъв глупак — и с какво принадлежността ми към човешката раса го е разлютила чак толкова, че е положил такива огромни усилия само за да ми причини болка.

Той очевидно знаеше, че вече съм пристигнал и съм някъде на повърхността — в противен случай едва ли щеше да изпрати онзи блуждаещ огън, за да ме отведе при Данго. Ето защо не се издадох особено със следващата си постъпка.

Затворих очи, подпях слепоочията си с юмруци и призовах силата. Помъчих се да си го представя, някъде в близост до Острова на мъртвите, злорадстващ пей'анец, който се любува на вулканите, предизвикани от него, на стелещата се от небето сивкава пепел, на лавата, която сияе нажежена и кипи, на змиевидните струйки сяр, вдигащи се нагоре — и изпратих следното съобщение, подкрепено от цялата мощ на моята ненавист:

Търпение Грийн Грийн. Търпение Грингрин-тарл.
Търпение. Само след няколко дни ще се срещнем — може

би по-скоро. Остана ти малко време.

Отговор нямаше, но аз и не очаквах да има.

На сутринта стана още по-трудно да се върви. През мъглата продължаваше да се сипе черен дъжд от пепел. От време на време земята се разтърсваше от слаби трусове, наоколо уплашено крякаха птици, които летяха в противоположна посока. Не ми обръщаха никакво внимание и аз се стараех да им отвърна със същото.

Хоризонтът на север сияеше от грамадни пожарища. Ако не притежавах безпогрешна ориентация за посоките на всички свои светове, щях да си помисля, че вървя към изгрева.

Изпитвах слабо разочарование.

И как не — та това беше истински пей'анец, почти Назован, представител на расата на най-изкусните отмъстителите в цялата галактика, а се държеше като клоун пред омразния землянин. Добре де, ненавижда ме и жадува да ми види сметката. Но това едва ли е причина да бъде немарлив и да забравя чудесните традиции на своя древен народ. Вулканът не беше нищо повече от детско представление за силата, с която възнамерявах да се срещна. Чувствах се леко засрамен заради Грийн Грийн — подобна смешна грешка още в началото на играта. Дори през краткия период, когато чиракувах при моите учители, бях научил много по-ефектни методи за възмездие от тези, на които сега ставах неволен свидетел. Започнах да разбирам защо се е провалил на последния изпит.

Хапнах малко шоколад, докато вървах, отлагайки обедната почивка за по-нататък. Исках да преодоля на един етап остатъка от пътя и да оставя само няколко часа ход за следващата сутрин. Стараех се да поддържам равномерна крачка, а заревото пред мен продължаваше да нараства, из въздуха танцуваха едри черни пращинки и земята под краката ми се разтърсваше на всеки час.

Някъде по пладне върху мен неочаквано се нахвърли бивнеста мечка. Опитах се да я поставя под мисловен контрол, но не ми се удаде. Убих я и проклех онзи, който я бе превърнал в неовладяемо чудовище.

Мъглата вече даваше първи признаци за разсейване, но сипещата се от небето пепел наново се усили и видимостта оставаше

непроменена. Вървах в някакъв неизменен сумрак и непрестанно кашлях. Наложих се да позабавя темпото заради затрудненията, които срещах по пътя си, и най-сетне добавих още един ден към плана на експедицията.

Все пак, докато се спусне нощта, успях да наваксам. Знаех, че мога да стигна Ахерон преди обяд на идния ден.

Намерих сухо местенце за бивак върху невисок хълм, покрит с термитници, стърчащи като брадавици в различни посоки. Почистих доколкото можах дрехите си, разпънах одеялото, стъкнах огън и хапнах. След това изпуших последната си пура, добавяйки своя дял към всеобщото замърсяване на въздуха, и се пъгнах в спалния чувал.

Когато това се случи, вече сънувах. Не мога да си спомня точно какво, зная само, че в началото беше нещо приятно, но нататък заплашваше да се превърне в кошмар. Помня, че се въртях неспокойно в леглото от клони и изведнъж осъзнах, че съм буден. Останах със затворени очи и се отпуснах на една страна, стараейки се да дишам равномерно. Ръката ми докосна пистолета. Лежах и се ослушвах за шумове, предвещаващи опасност. Отворих ума си за околния свят.

Подушвах дим и пепел, с каквито въздухът бе все така наситен. Усещах влажната почва под мен и студа, полъхващ от земните недра. Усетих и нечие присъствие, съвсем наблизко. Сетне чух едва доловим шум от преобърнато камъче някъде вдясно от мен. После тишина.

Пръстът ми се плъзна по извивката на спусъка. Завъртях дулото в тази посока.

И тогава, толкова внимателно, колкото пчелата каца върху разцъфналия цвят, почувствах чуждо присъствие в мислите си, в тъмната стая, която обитавах.

„Ти спиш — нашепваше ми някой или нещо — и скоро няма да се събудиш. Докато не ти разреша. Спи, въпреки че ме чуваш. Това е съвсем естествено. Няма никаква причина да се събуждаш. Продължавай да спиш дълбоко, докато ти говоря. Много е важно да ме послушаш...“

Оставих го да продължава, тъй като вече бях съвсем буден. Потиснах реакциите си и се преструвах на отпуснат, докато се ослушвах за нов издйнически звук.

След близо минута, която, изглежда, бе необходима на когото и да бе там, за да се увери, че все още спя, долових някакво движение от

същата посока.

Отворих очи и без да движа главата си, се заех да изучавам очертанията на сенките.

Край една от скалите на около трийсетина стъпки от мен различих нещо, което не бях видял преди лягане. Продължих да го наблюдавам, докато забелязах, че съвсем лекичко помръдва. След като установих с точност позицията му, свалих предпазителя, прицелих се внимателно и натиснах спусъка. На около пет крачки пред него внезапно се вдигна облак от прах, ситни камъчета и пепел.

„Посмей само да мръднеш и с теб е свършено“ — предупредих го мислено аз.

Едва сега се изправих, като вдигнах пистолета пред себе си. Заговорих го на пей'ански, тъй като бях забелязал на светлината от лъча, че онзи, който стои до скалата, е пей'анец.

— Грийн Грийн, ти си най-несръчният пей'анец, когото съм срещал.

— Вярно че допуснах някои грешки — призна той.

Изсмях се.

— Май си прав.

— Възникнаха непредвидени обстоятелства.

— Извинения. Не си научил добре урока за камъка. На пръв поглед изглежда, че е неподвижен, но в действителност расте, макар и незабележимо за окото. — Поклатих глава. — Какво ще си помислят потомците за теб след този нескопосан опит за отмъщение?

— Най-лошото, боя се, ако свърши така.

— Защо да не свърши? Нима ще вземеш да твърдиш, че си се постарал да ме примамим тук с някаква друга цел, а не за да ми видиш сметката?

— Защо да отричам очевидното?

— Защо тогава да не направя това, което е най-логично?

— Помисли, Франсис Сандоу, дра Сандоу. Каква логика има в действията ми? Защо трябваше да идвам при теб сега, след като можех да изчакам ти да дойдеш при мен там, където силата е на моя страна?

— Може би съм поразклатил малко нервите ти снощи.

— За толкова неуравновесен ли ме мислиш? Дойдох, за да те поставя под мой контрол.

— И се провали.

— ... провалих се.

— Защо всъщност дойде?

— Имам нужда от помощта ти.

— За какво става въпрос?

— Трябва да се махнем оттук час по-скоро. Надявам се, че разполагаш с необходимото транспортно средство?

— Естествено. От какво толкова се боиш?

— През живота си си се сдобил с малко приятели и с доста врагове, Франсис Сандоу.

— Наричай ме Франк. Имам чувството, че се познаваме от много време.

— Не биваше да изпращаш вчера онова послание, Франк. Сега присъствието ти е известно на всички. Ако не ми помогнеш да избягам, ще трябва да се изправиш срещу мъст, много по-силна от моята.

Ветрецът смени посоката си и аз неочаквано долових мириса на пей'анска кръв. Включих джобното си фенерче и го насочих към него.

— Ранен си.

— Да.

Угасих фенерчето, върнах се при раницата и я разкопчах с лявата си ръка. Извадих пакета за първа помощ и му го хвърлих.

— Превържи се — посъветвах го и отново включих фенерчето. — Раните ти миришат лошо.

Той разтвори пакета и превърза раните върху рамото и предмишницата си. Дюзината дребни охлузвания по гърдите и корема остави ей така.

— Май си се бил с някого, а?

— Да.

— Другият в какво състояние е?

— В по-лошо. Имах късмет. За малко да го убия. Сега вече е твърде късно.

Забелязах, че не носи оръжие, и прибрах пистолета. Приближих го и спрях пред него.

— Делгрен от Дилпей ти праща поздрав — осведомих го. — Струва ми се, че си успял да влезеш в неговия жертвен лист.

Той изсумтя, ухили се и каза:

— Той щеше да е следващият. Подир теб.

— Все още не си ми дал поне една разумна причина да те оставя жив.

— Затова пък възбудих любопитството ти, благодарение на което съм жив. И дори превързан.

— Търпението ми се топи като пясък в сито.

— Значи ти не си научил добре урока за камъка.

Запалих цигара.

— За разлика от теб, аз съм в по-изгодна позиция да проверя верността на моите пословици.

Вече приключваше с бинта, когато подхвърли:

— Имам едно предложение за теб.

— Да го чуя.

— Ти разполагаш със скрит някъде кораб. Отведи ме при него. Вземи ме с теб, далеч от този свят.

— В замяна на какво?

— На твоя живот.

— Не виждам с какво можеш да го заплашиш.

— Нямам намерение да те заплашвам. Просто ти предлагам да ти спася живота, ако сториш същото за мен.

— Да ме спасиш от какво?

— Сигурно знаеш, че имах възможността да върна към живот някои определени хора.

— Да, научих, че си откраднал менталните им записи. Как го направи, между другото?!

— Телепортация. Един от талантите ми. Мога да прехвърлям дребни предмети от едно място на друго. Преди много години, когато се заех да те изучавам и да подготвям отмъщението, започнах да посещавам Земята — по-точно правех го всеки път, когато някой от твоите приятели или врагове умираше. Освен това чаках търпеливо, докато натрупам достатъчно финансови средства, за да закупя този свят, тъй като го смятах за най-удобна сцена на пиеската, която бях замислил. За един конструктор не е никак трудно да се научи как да борави със записите.

— Значи моите приятели — и врагове — са съживени тук, на тази планета?

— Предполагането ти е правилно.

— Защо?

— Исках още веднъж да видиш как страдат тези, които си обичал, преди самият ти да издъхнеш в ужасни болки — пред погледите на твоите врагове.

— А с Данго защо постъпи така?

— Този човек си позволи да ме обиди. Наказах го, за да сплаша останалите и теб и освен това да се отърва от досадното му присъствие, като му причиня максимална болка. Така с един удар постигнах три цели.

— И коя беше третата?

— Да се позабавлявам, естествено.

— Така значи. Но защо точно тук? Защо избра Илирия?

— Ами просто не можах да се добера до Хоумфри. Този свят не е ли едно от любимите ти творения?

— Да.

— Тогава какво по-добро място?

Хвърлих цигарата и я стъпках с подметка.

— Франк, ти си по-силен, отколкото те мислех — рече той след малко, — защото веднъж вече си успял да го убиеш. Той ме надви и ми отне нещо, което за мен е безценно...

Изведнъж се озовах отново на Хоумфри, седнал в моята градина на покрива, захапал ароматна пура, а до мен се бе настанила онази гладко избръсната маймуна на име Луис Бригс. Току-що бях отворил плика и плъзгах поглед по списъка от имена, който ми бе дал. Значи това не е било телепатия. Само спомен и миг на прозрение.

— Майк Шандон — произнесох едва чуто.

— Той. Не знаех какво представлява, инак никога нямаше да му върна живота.

Трябваше да се досетя по-рано. Искам да кажа, за това, че всичките ги е върнал към живот. Трябваше, но бях твърде зает с мислите си за Кати и отмъщението.

— Ах, ти, глупав кучи син — произнесох аз. — Глупав, тъп кучи син...

* * *

Едно време, във века, в който и аз се бях родил, известен като двайсети, изкуството, или занаятът — какъвто вероятно е конкретният случай — на шпионажа се радваше на далеч по-широко обществено внимание и възхищение, отколкото принадлежността, да речем, към американската морска пехота или десантните части. Главната причина, предполагам, беше в прогресивно нарастващото международно напрежение. Бедата е, че като всяко особено полезно нещо шпионажът постепенно взе да се изплъзва от външен контрол. В дългата история на популярните герои, от ренесансовите принцове до бедните хлапета, които живеят честно, работят здраво и се оженват за дъщерите на своите шефове, човекът с цианидната капсула в зъба, в който се влюбва красивата доносница, помагайки му да осъществи инак невъзможната мисия, в която на всяка крачка има секс и насилие, или с други думи любов и смърт, този образ бе достигнал своя апогей именно в седмото десетилетие на двайсети век и дълго след това караше мнозина да си спомнят за него с известна носталгия — като за новогодишните празненства в средновековна Англия. За разлика от дядо Коледа обаче, образът на шпионина има свой реално съществуващ прототип. Днес шпионите нерядко са прицел на всеобща насмешка, но в онези времена не беше точно така. Сигурно защото сега са ги оставили да слухтят за всякакви глупости, които сетне отнасят при някой, който ги въвежда в компютъра заедно с още хиляди на пръв поглед незначими факти, накрая се съставя доклад, друг, повисш шпионин го подписва и той потъва забравен в архива. Както споменах по-рано, междузвездните войни са изключителна рядкост, а класическият шпионаж се занимава предимно с военни въпроси. Премахнете едното и другото скоро ще се окаже излишно. Или почти. Единствените истински талантиливи и добре платени шпиони в наши дни са тези, които се занимават с индустриален шпионаж. Човекът, поднесъл в ръцете на конструкторското бюро на „Дженеръл Мотърс“ последното отроче на „Форд“, онзи, който е съумял да отмъкне последните модни тенденции, заложили в новата колекция на Диор, тези шпиони са оставали встрани от възторзите на публиката през двайсети век. Сега обаче те са единствените виреещи под слънцето. Напрежението, съществуващо в междузвездната търговия, едва ли подлежи на някакво измерване. Всичко, което е в състояние да осигури дори минимално предимство — нов производствен процес, секретно

корабно разписание — може да бъде почти толкова важно, колкото е бил някога Манхатънският проект например. Ако някой притежава нещо подобно и вие го искате, тогава добрият шпионин струва теглото си, измерено в морска пяна за лули.

Майк Шандон бе добър шпионин, най-добрият, който съм наемал. Винаги, когато си спомням за него, ме жегва чувството на завист. Той беше всичко, което някога съм мечтал да бъда.

Около пет сантиметра по-висок от мен и може би десетина килограма по-тежък. Очите му бяха с цвета на прясно полиран махагон, а косата му бе черна като индиго. Притежаваше невероятна грациозност, имаше изключително приятен глас и винаги беше облечен безупречно. Селско момче от галактическата житница Уава, с нюх към парите и скъпите удоволствия. Беше се образовал сам, докато пребивавал в поправителен център след някакво противообществено деяние. Библиотеката на центъра била чудесно обзаведена, а и той работел усърдно, уверен, че някой ден знанията ще му бъдат от полза за големия удар. Дори решили, че се е поправил, и може да се каже, че са били прави, като се има предвид огромният период, който изкарал на воля преди да го пипнат отново. Този факт също ме беше изненадал — говоря за това, че въобще са успели да го спипат, макар той самият да се държеше с подобаваща скромност и да твърдеше, че бил роден не за да управлява, а да се подчинява на чуждата воля — и винаги да бъде втори. Беше телепат и притежаваше изключителна, почти фотографска памет. Освен това беше здрав, силен и хитър, издържаше на всякакво пиене, а жените буквално се въргаляха в краката му. Та мисля си, че завистта ми не е била съвсем неоснователна.

Работеше за мен няколко години преди да го срещна лично. Наел го бе един от моите вербовчици, след което го беше изпратил на подготовка в групата за специални задачи към моето шпионско школо. Година по-късно той завършил втори по успех в класа. Междувременно бе станало ясно, че интересите му са главно в областта на фабричното разузнаване, както го наричахме тук. Името му започна да се мярка все по-често по страниците на разни поверителни документи и един ден реших да го поканя на обяд.

Искреност и добри маниери, това е, което си спомнях след онази среща. Беше роден за конспиративна работа.

Телепатите са рядкост сред хората, а придобитата по телепатичен път информация не подлежи на съдебно дирене. Толкова по-ценни бяха уменията му за мен.

И въпреки това ядовете, които ми създаваше, бяха още по-големи. Колкото и да спечелеше, Шандон притежаваше удивителната способност да прахоса два пъти повече.

Едва година след смъртта му узнах, че се занимавал и с шантажи. Това, в което в действителност се препъна, беше, че започна да служи на двама господари.

Знаехме, че от „Сандоу ентърпрайзис“ напоследък има сериозно изтичане на информация. Това, което не знаехме, бе как и откъде и ни бяха необходими близо пет години, за да научим отговорите на тези въпроси. По това време „Сандоу ентърпрайзис“ вече бе разклатена до основи.

Все пак го спипахме. Не беше лесно, наложи се да прибягнем до услугите на други четирима телепата. Но накрая го притиснахме и аз го предадох на съд. Положихме немалко усилия да докажем вината му, така че правдата възтържествува, той получи присъда и отново бе изпратен в поправителен център. На три пъти продавах уменията си на конструктор на светове и в края на краищата „Сандоу ентърпрайзис“ беше спасена и дори започна да работи с печалба. Вече се бяхме заели да мислим за евентуално разширение, но не предвидихме изненадите, които ни дебнеха.

... Една от тях бе бягството на Шандон от поправителния център. Това се случи няколко години по-късно, но новината се разнесе бързо. Още по време на процеса личността му бе придобила сензационна известност.

Името му естествено попадна в списъка на издирваните престъпници, но какво да се прави — вселената е толкова голяма...

Бях наел една крайбрежна вила в Кууз Бей, Орегон, където отсядах винаги, когато се връщах на Земята. Наложих да прекарам два или три месеца в нея, докато оформяхме сливането ни с няколко североамерикански компании.

Почивката край морето е като тоник за изморената психика. Мирис на солена вода, крясъци на морски птици, шум от прибоя, пясък — и като прибавим хипнотичното полюшване на вълните, крайният ефект неизменно е бързо възстановяване на емоционалните резерви,

заздравяване на физиката и приятна забрава. Всяка сутрин преди закуска се разхождах по плажа и още веднъж преди вечеря. Името ми, за всички, които биха могли да проявят интерес, бе Карлос Палермо. След месец и половина подобно лечение започнах да се чувствам невероятно пречистен и заякнал, а вследствие от успешното сливане компанията ми бе възстановила изгубеното си равновесие.

Къщата, която бях наел, бе разположена в малко скалисто заливче. Бяла масивна сграда със стръмен керемиден покрив и оградено дворче отзад, съвсем близо до водата. Само една тежка метална врата на оградата ме делеше от брега. На юг се простираше обраслият в храсталак плаж, а на север брегът бе скрит от невисоки дръвчета. Гледка, изпълнена с безкраен покой. Именно, с безкраен покой.

Онази нощ бе хладна — почти студена. Огромната луна се плъзгаше бавно на запад, оставяйки светла дияр върху морската повърхност. Звездите изглеждаха неописуемо ярки. Далеч навътре в океана, подобно на съзвездие, пламтяха светлините на сондажните платформи. От време на време лунните лъчи се отразяваха в гладката метална повърхност на плаващите острови.

Не чух приближаването му. Изглежда, се беше прокраднал през храсталака от север, изчакал ме бе търпеливо и се беше хвърлил към мен едва в мига, когато осъзнах, че е наблизо.

За един телепат е много по-лесно, отколкото предполагате, да скрие присъствието си от друг, без при това да губи представа за местонахождението му и за онова, с което се занимава. Въпрос само на „блокиране“ — сиреч поддържане на въображаем екран около себе си и максимално ограничаване на емоционалната активност.

Признавам, че последното е изключително трудно, когато мразите и в червата онзи, към когото се прокрадвате с цел да го убиете. Сигурно този факт ми спаси живота.

Не бих казал със сигурност, че долових някакво злокобно присъствие зад гърба си. Просто се разхождах, наслаждавах се на нощния въздух и внезапно почувствах неясна тревога. Беше като една от онези неопределени мисли, които се мятат из главата ви, когато се събуждате без никаква явна причина през някоя топла, спокойна лятна нощ, лежите и се питате какво по дяволите ви става, а сетне неочаквано долавяте необичаен шум от съседната стая, прозвучал като

гръм в тишината, и усещате как стомахът ви се свива на болезнени възли и напрежението започва да ви облива с горещите си вълни — нещо подобно почувствах и аз тогава и в същата секунда пръстите ми изтръпнаха (стар антропоиден рефлекс!), нощта стана една идея помрачна, морето се превърна в безбрежно леговище на зловеща заплаха и скрити сред вълните дебнещи пипала, докато ярката черта в небосвода над мен, оставена от някой спускащ се транспортен кораб, беше като Дамоклев меч на изгубил контрол космически съд, който всеки миг можеше да се превърне в метеор и да се стовари върху мен.

Така че, когато долових скърцането на пясъка зад гърба си, адреналинът вече беше поел по своя път.

Завъртях се мълниеносно и приклеках. С левия крак бях описал широка дъга назад и при спирането се отпуснах на коляно.

Силен удар в едната страна на лицето ми ме претърколи надясно. В следния миг той се стовари върху мен и двамата задраскахме по пясъка, опитвайки се да заемем по-изгодна позиция. Да викам за помощ би било безсмислена загуба на въздух, тъй като наблизко нямаше никого. Опитах се да хвърля пясък в очите му, опитах се да го ритна с коляно в слабините и в още дузина болезнени точки. Той обаче беше чудесно подготвен, малко по-тежък от мен, а и по-бърз.

Може да ви прозвучи странно, но си разменяхме удари близо пет минути, преди да го позная. По това време вече се бяхме озовали върху мокрия пясък, вълните се разбиваха в нас и той почти бе успял да ми счупи носа с чело, както и два от пръстите ми — когато се опитах да го стисна за гръкляна. Лунната светлина озари лицето му, видях, че това е Шандон, и в същия миг осъзнах, че единственият начин да го спра е като го убия. Безсмислено беше да се опитвам да го нокаутирам. Затворът или поправителният център щяха да се окажат само кратка спирка преди следващата ни среща. Ако исках да живея, той трябваше да умре. Предполагам, че и той е бил движен от същата мисъл.

След секунда нещо твърдо и остро се заби в гърба ми и аз се дръпнах наляво. Щом някой е решил, че трябва да ми види сметката, не подбирам особено начините да му отвърна със същото. Важното е ти да си първият.

Поредната вълна ни заля, Шандон натисна главата ми във водата и аз потърсих пипнешком камъка.

Първият ми удар бе париран от предмишницата, която той бе вдигнал навреме. В боя телепатите винаги разполагат с известно предимство, защото знаят какво им крои другият. Най-ужасното нещо обаче е да знаеш какво те чака и да не можеш да предприемеш нищо. Вторият ми удар попадна в лявото му око и той сигурно е зърнал надвисналата над него смърт, защото изрева като ранен звяр точно преди да го халосам по слепоочието. Ударих го още два пъти за по-сигурно, блъснах го и се претърколих встрани, а камъкът се изплъзна от разтворените ми пръсти и изчезна с плясък в морето.

Още дълго останах да лежа на брега, примигвайки към звездите, докато вълните миеха разгорещеното ми тяло, а трупът на моя враг се полюшваше във водата само на няколко крачки от мен.

Когато се съвзех, го претърсих и между множеството полезни дреболии открих и пистолет. Беше зареден, но без патрон в цевта.

Тоест искал е да ме убие с голи ръце. Смятал е, че му е по силите, и е бил готов да рискува, само за да осъществи желанието си. Спокойно можеше да ми пръсне черепа от сянката, но вместо това се беше вслушал в гласа на омразата си. Ако питате мен, щеше да е най-опасният човек, когото съм срещал, ако беше използвал мозъка си. Тъкмо затова обаче го уважавам. Макар че на негово място аз щях да постъпя по лесния начин. Никога не позволявам на чувствата ми да се месят, особено когато въпросът опре до насилие. Съобщих в полицията за нападението и Шандон беше погребан там, на Земята. Някъде в Далас съзнанието му се превърна в късче магнитна лента, която спокойно можеше да се побере върху човешка длан — всичко, които е бил някога или е мечтал да бъде — и която тежеше по-малко от грам. След трийсет дни и тя щеше да изчезне.

Седмици по-късно, в навечерието на моето заминаване, отново се върнах на онова място — точно на отсрещната страна на Токийския залив — и си помислих, че потънеш ли веднъж в Залива, връщане няма. Отраженията на вълните подскачаха върху неравната морска повърхност, сякаш ги виждах през илюминатора на хиперпространствен звездолет, и макар тогава да не съм го знаел, някъде едно зеленокожо човече ми се е присмивало. Готвело се е да ходи за риба в Залива.

* * *

— Ах, ти глупав кучи син — рекох аз.

VI

Най-много ме дразнеше фактът, че ще трябва отново да повтора всичко това. Съвсем скоро обаче към раздражението започна да се добавя и страх. Веднъж вече Шандон бе сгрешил, оставяйки се да го ръководят чувствата. Със сигурност втора подобна грешка нямаше да има. Той беше силен и изключително опасен човек, а сега, както изглежда притежаваше нещо, което го правеше още по-опасен. На всичко отгоре лично аз го бях уведомил за присъствието си на Илирия, изпращайки онова съобщение до Грийн Грийн.

— Ти си забъркал тази каша — казах на пей'анеца — и сега ти ще ми помогнеш да я оправим.

— Не те разбирам — отвърна той.

— Подготвил си ми клопка, а ето че и двамата паднахме в нея. Така че, ако искаш да се измъкнеш, ще трябва да се поизпоттиш.

Той се засмя.

— Съжалявам, но моят път води в противоположна посока. Няма да направя и крачка назад доброволно, а като пленник едва ли ще ти бъда от полза. По-скоро ще съм прът в колелата.

— Имам три избора. Мога да те убия още сега, да те оставя да си вървиш или да ти позволя да дойдеш с мен. Първият засега отпада, тъй като мъртъв не ми носиш никаква файда. Ако решиш да си вървиш, аз ще продължа — сам. Постигна ли онова, което съм намислил, ще се върна на Мегапей. Там ще разкажа на всички как се е провалило твоето повече от столетие подготвяно отмъщение срещу един землянин. Ще разкажа как си зарязал своя план и си избягал само защото друг човек от същата раса те е накарал да напълниш гащите. Решиш ли след това да си търсиш жена, ще трябва да обикаляш доста надалеч — а дори там мълвата рано или късно ще те застигне. Никой вече няма да те нарича дра, въпреки богатството ти. Мегапей ще откаже да прибере тленните ти останки, когато умреш. Никога повече няма да чуеш звъна на приливната камбана със съзнанието, че я удрят в твоя чест.

— Дано слепите чудовища, дето пълзят по дъното на голямото море и озаряват всичко със сиянието на грамадните си търбуси, някой ден да се наслаждават на вкуса на твоя костен мозък — отвърна злобно той.

Пуснах облаче дим, престорих се, че не съм го чул, и додадох:

— ... та ако продължа по пътя си и бъда убит в предстоящата схватка, нима смяташ, че той ще ти позволи да избягаш безнаказано? Не надзърна ли поне веднъж в мислите на Майк Шандон, докато се биеше с него? Не ми ли каза одеде, че си успял да го раниш? Не знаеш ли, че той не е човек, който би забравил подобно нещо? Той не е изтънчен като вас, пей'анците, и съвсем не възнамерява да ти го върне някой ден с необходимия финес. Просто ще те преследва, докато те стигне, а после ще ти изпие кръвчицата. Така че дали аз ще спечеля или ще загубя, за теб няма особено значение — и в двата случая те чака позор или смърт.

— Добре де, какво ще стане, ако се съглася да дойда с теб и да ти помогна?

— Ще забравя за отмъщението, което ми готвеше. Ще ти докажа, че не е имало никаква пай'бадра, никаква първопричина за оскърбление, така че ти ще можеш да се оттеглиш с чест. Няма да търся отплата и всеки ще си върви по пътя, свободен от задължения към другия.

— Не — поклати глава той. — Фактът, че ти беше Назован, за мен е неоспорима пай'бадра. Не приемам предложението ти.

— Ами хубаво тогава — свих рамене аз. — Само че след като чувствата и намеренията ти вече са ми добре известни, мисля, че и за двама ни ще бъде безсмислено да подготвяме отмъщения по класическия начин. Изгубено е най-ценното — онзи последен, сладък миг, в който жертвата най-сетне осъзнава, че изпълнява главната роля в нечий чужд план за възмездие и се досеща кой е неговият създател и каква е пай'бадрата. Но ако се согласиш да ми помагаш, аз ще ти простя и ще се погрижа да ти осигуря така желаното от теб удовлетворение. Ще ти дам възможност да ме унищожиш — схватката, разбира се, ще се проведе на равни начала, така че и аз ще разполагам със същата възможност. Какво ще кажеш за това?

— Какво всъщност си намислил?

— Нищо конкретно. Но смятам, че ще се договорим за начина.

— А какви гаранции можеш да ми дадеш?

— Кълна се в Името, което нося.

Той се обърна, помълча малко, сетне произнесе:

— Съгласен. Ще дойда с теб и ще ти помогна.

— В такъв случай предлагам да се върнем в моя лагер и да се настаним удобно. Има някои неща, за които ми се ще да ми разкажеш по-подробно.

Обърнах му гръб и закрачих през гората. Когато стигнах лагера, прибрах палатката и проснах одеялото така, че и двамата да седнем на него. Хвърлих няколко съчки в огъня.

Земята се разтърси едва забележимо преди да се настаним.

— Ти ли го направи? — попитах го аз като магнах с ръка на северозапад.

— Донякъде.

— Защо? Опитваше се да ме изплашиш?

— Не теб.

— И какво — Шандон стресна ли се?

— Колкото и ти.

— Я ми разкажи какво точно е станало.

— Първо, по въпроса за нашата уговорка — рече той, — току-що ми хрумна едно контрапредложение. Уверен съм, че ще ти се стори интересно.

— И какво е то?

— Ти отиваш там, за да спасиш приятелите си. — Той посочи с ръка. — Какво ще кажеш, ако успееш да го направиш, без да се излагаш на риск? Ако избегнеш срещата с Майк Шандон. Не ти ли се струва по-приемливо? Или настояваш да има кръвопролитие?

Седях и обмислях идеята му. Ако оставя Шандон жив, рано или късно ще ме проследи. От друга страна, ако можех да получа сега това, което исках, без да се срещам с него, бих могъл да намеря безброй безопасни начини, за да го извадя от играта по-късно. И все пак бях дошъл на Илирия, за да се срещна с един изключително опасен противник. Какво значение имаше смяната на имената или лицата?

— Добре де, казвай, каквото имаш да казваш.

— Хората, които търсиш — поде той, — са тук единствено благодарение на мен. Вече знаеш как съм успял да го постигна. Използвах техните записи. Тези записи са в идеално състояние и само

аз зная къде се намират. Вече ти обясних как точно се сдобих с тях. Правил съм го веднъж, ще съумея да го направя и сега. Мога да прехвърля записите тук незабавно, стига да го пожелаеш. После двамата се махаме от Илирия, а на теб остава да върнеш отново телесните обвивки на твоите хора. Щом се качим на кораба, ще ти покажа къде е Майк Шандон, за да го бомбардираш, без да се излагаме на опасност. Не ти ли се струва по-просто и най-вече — по-безопасно? А нашите противоречия ще уредим по-късно — така, както се уговорихме.

— Има две дупки в плана ти. Едната е, че няма да разполагам със записа на Рут Ларис. Втората, че ще трябва да изоставя своите приятели — какво значение, че след това пак ще им върна живота, когато веднъж вече съм ги зарязал и предал?

— Аналозите, които ще възстановиш, няма да имат спомени за това.

— Не там е въпросът. Те съществуват сега. Съвсем истински са — като теб и мен. Няма никакво значение, че могат да бъдат наново дублирани. Те са на Острова на мъртвите, нали?

— Да.

— Следователно, реша ли да унищожа Шандон, ще си отидат и те, прав ли съм?

— Напълно. Само че...

— В такъв случай отхвърлям предложението.

— Това е твое право.

— Да имаш други предложения?

— Не.

— Добре. След като изчерпа всички възможности да избегнеш темата, кажи ми какво се случи между теб и Шандон.

— Той е Назован с Име.

— Какво?

— Сянката на Белион стои зад него.

— Това е невъзможно. Тези неща не стават току-така. Първо, той не е конструктор...

— Търпение, Франк, изслушай обясненията ми. Изглежда, има някои неща, които дра Мерлинг не ти е казвал никога. Напълно обяснимо, като се има предвид, че си падаше малко ревизионист...

Сигурно знаеш — продължи той, — че не е задължително да си Назован, за да проектираш и конструираш светове.

— Разбира се, че е задължително. Това е преди всичко абсолютно необходим психологически способ за освобождаване на подсъзнателния потенциал, който има ключово значение в някои определени етапи на работата. Човек трябва да умее да се чувства като божество, за да действа божествено.

— Тогава защо аз също мога да върша вашата работа?

— Не бях чувал нищо за теб преди да станеш мой враг. Не съм виждал и нещо сътворено от теб, освен това, което ни заобикаля сега и се подхранва от моята работа. Но то по-скоро е доказателство, че не можеш да твориш. Хич не те бива в занаята.

— Може и да си прав — отвърна той. — Както и да е, по-важното е, че умея да контролирам необходимите процеси.

— На това може да се научи всеки. Одеве говореше за креативното композиране, за което явно има още много да учиш.

— Говорех за пантеона на Штрантри. Предполагам знаеш, че той съществува още отпреди да се появят конструкторите.

— Зная, разбира се. Е, и?

— Ревизионистите, като дра Мерлинг и неговите предшественици, използват старата религия в ежедневната си работа. Те не я възприемат такава, каквата е, а гледат на нея като на психологически способ — както и ти я нарече одеве. Твоето посвещаване за Гръмовержец беше само начин да се постави под контрол подсъзнанието ти. Всеки фундаменталист би оценил тази идея като богохулство.

— Ти фундаменталист ли си?

— Да.

— Тогава защо си чиракувал доброволно на едно учение, което смяташ за еретично?

— За да бъда Назован с Име.

— Опасявам се, че ме изгуби като слушател.

— Исках името, а не учението. Причините, които ме подтикваха, бяха религиозни, а не икономически.

— Но нали това е само един психологически способ...

— Тъкмо там е въпросът! Че не е само способ. Става дума за древна церемония и затова, че резултатът — личното общуване със

съответното божество — е съвсем реален. Той е нещо като посвещаване в сан за висшите штрантрийски свещеници.

— Щом е така, защо не се отдаде на пост и изпълняване на свети заповеди, вместо да строиш светове?

— Защото само един Назован с Име може да извърши това посвещаване, а в момента всичките двадесет и седем Назовани са ревизионисти.

— Двадесет и шест — поправих го аз.

— Двадесет и шест?

— Дра Мерлинг вече лежи в подножието на планината, а Лоримел Многогоръкия обитава щастливото нищо.

Той склони глава и потъна в почтително мълчание.

— Един по-малко — промълви накрая. — Помня ги още от времето, когато бяха четиридесет и трима.

— Колко жалко.

— Така е.

— Та защо искаше да бъдеш Назован?

— За да мога да стана свещеник, а не конструктор на светове. Само че ревизионистите нямаха никакво желание да ме допуснат сред тях. Оставиха ме да завърша обучението си, но после ме отхвърлиха. А за да ме оскърбят още повече, вместо мен посветиха човек, който даже не принадлежи към нашата раса.

— Разбирам. Затова значи си ме набелязал за отмъщение.

— Именно.

— Е, сигурно знаеш, че вината не е моя. Дори ще ти призная, че едва сега научавам от теб някои подробности от тази история. Все си мислех, че за истинските привърженици на штрантризма сановете и почестите нямат особено значение.

— Сега обаче разбра, че грешиш. Освен това искам да знаеш, че не изпитвам лична неприязън към теб. Като отмъщавам на теб, всъщност целя да накажа онези, които извършиха това богохулство.

— Защо тогава си се занимавал с конструиране, след като го смяташ за богохулство?

— Конструирането на светове не е безнравствено. Това, което пробужда гнева ми, е подчиняването на истинската религия на тази единствена цел. Самият аз не нося Име в ортодоксалния смисъл на

този термин, което не ми пречи да получавам доста добро възнаграждение за същата дейност. Защо тогава да не я върша?

— Май си прав, както представяш нещата — кимнах сговорчиво аз, — пък и щом ти плащат добре. Каква обаче е връзката ти с Белион и тази на Белион с Майк Шандон?

— Грях и отплата, казано накратко. Една нощ се посветих сам в духовния сан, в храма в Прилбей. Знаеш как става — извършваш жертвоприношението, произнасяш необходимите слова и тръгваш покрай външната стена на храма, като отдаваш почит на всяко божество — докато някоя плочка засияе пред теб и почувстваш как те изпълва силата, и разбереш, че това ще бъде Името, което ти предстои да носиш.

— Знам.

— С мен това се случи пред светилището на Белион.

— Значи сам се посвети?

— По-скоро той ме посвети, със своето Име. Не исках да е той, защото е разрушител, а не съзидател. Надявах се да ме избере Кируор Четириликия, Бащата на Цветята.

— Достатъчно е било да спечелиш благоволенieto му.

— Вярно, но изглежда, съм подходил грешно. Белион започна да ръководи действията ми дори тогава, когато не го призовавах. Не зная, възможно е тъкмо той да е замислил отмъщението срещу теб, защото носиш името на неговия древен враг. Усецах, че някой се меси в мислите ми, променя ги в друга посока, сега вече — след като ме изостави — го забелязвам още по-ясно. Но тогава всичко беше като през мъгла...

— Как така те е изоставил? Божественото благоволение е доживотно.

— Не и в случаите, когато е извършено самопосвещението. Чувствам, че си е отишъл от мен.

— Значи Шандон...

— Да. Той е един от малцината представители на вашата раса, който умее да общува без думи. Също както и ти.

— Не винаги съм го можел. Силата растеше в мен постепенно, докато се учех при Мерлинг.

— Когато го възкресих, първото, което се мярна в мислите му, бе яростта, че е позволил да загине от твоята ръка. Много бързо след това

той овладя чувствата си и се ориентира в обстановката. Мисловните му процеси ме заинтригуваха и аз му позволих по-свободен режим, за разлика от другите, които си оставаха мои пленници. Разговарях с него и му разказах много неща. Той дори участва в подготовката по посрещането ти.

— И от колко време е тук?

— Близо един сплант — отвърна той. (Един сплант се равнява на осем и половина земни месеци). — Горедолу по това време ги възкресих всичките.

— Защо отвлече Рут Ларис?

— Помислих си, че може да не повярваш в тяхното възкресяване. Не предприех нищо след като ти изпратих първите няколко снимки. Очаквах, че ще тръгнеш да търсиш местата, където са направени, и щях да се забавлявам, докато най-сетне откриеш, че са тук. Но тъй като ти остана пасивен, реших да хвърля по-прясна примамка. Отвлякох един от хората, които значеха нещо за теб в наше време. Ако и сега не беше предприел нищо, щях да ти изпратя съобщение, после още едно и още едно — докато те накарам да се размърдаш.

— Същевременно Шандон е станал твое протеже. И ти си му се доверил.

— Разбира се. Той се оказа изключително ентузиазизиран ученик и помощник. Интелигентен е и умее да се харесва. Приятно ми беше да работя с него.

— До съвсем скоро.

— Точно така. Бедата е, че не осъзнах какво се крие зад този негов прекомерен интерес и стремеж към сътрудничество. Съвсем просто — той е споделял желанието ми за отмъщение. Така беше и с някои от другите ти врагове, но те не се оказаха толкова хитри, нито владееха телепатията. А за мен беше приятно да общувам директно с някой.

— И какво предизвика разрива между двете неразделни приятелчета?

— Вчера, когато се започна, още си мислех, че става дума за отмъщението. В действителност обаче е било борба за надмощие. Той се оказа много по-изобретателен, отколкото подозирах. И накрая ме надхитри.

— По какъв начин?

— Докато обмисляхме последните подробности, изведнъж ми каза, че не му харесва начинът, по който бяхме подготвили смъртта ти. Заяви ми, че ставало дума за лично отмъщение и че трябвало той да те убие. Скарахме се. Накрая той отказа да се подчинява на заповедите ми и аз заплаших, че ще го накажа.

Той замълча за миг, сетне продължи:

— И тогава ме удари. Докато се защитавах, гневът ми внезапно се разрази с пълна сила и аз реших да го накажа сурово преди да го премахна напълно. Призовах името, което бях взел, Белион ме чу и се яви. Почерпих сила от близкия енергоизточник и скрит под сянката на моя бог разцепих земята под краката ни и повиках пламъците и стихииите, които обитават сърцето на този свят. Едва не го убих, защото той се олюля за един съвсем кратък миг на ръба на зейналата бездна. Успях да го изгоря доста лошо, но той бързо възстанови равновесие. По-късно осъзнах, че е постигнал замисъла си — беше ме накарал да призова Белион.

— И защо му е било необходимо?

— Той знаеше историята ми, разкрих му я също като на теб. Знаеше как точно съм се сдобил с Име и изглежда, бе подготвил план, който бе съумял да запази в тайна от мен. Но дори и да знаех за него, тази мисъл само щеше да ме забавлява. Нищо повече. Първия път, когато видях какво се опитва да постигне, избухнах в смях. И аз като теб вярвах, че подобни неща са невъзможни. Но се оказа, че греша. Той се съюзи с Белион. Преднамерено беше предизвикал гнева ми и ме беше заплашил, защото е знаел, че само при подобни обстоятелства ще призова Белион — ако разполагам поне с малко време, за да го сторя. Затова се е бил лошо — за да ми осигури това време. Сетне, когато сянката се спусна над мен и аз се изправих в целия си ръст, той се е пресегнал мислено към божеството й двамата започнали да общуват. Заложил е живота си срещу силата, която е можел да овладее. Казал му е: „Погледни ме. Не смяташ ли, че съм по-съвършен преносител от онзи, когото си избрал? Надникни в мен, виж безбройните комбинации в ума ми и уменията на тялото ми. А след като го сториш, може да решиш да изоставиш този жалък пей’анец и да тръгнеш редом е мен до края на дните ми. Призовавам те. Аз съм по-подходящ от всеки друг на този свят да бъда оръдие на целите, които си си поставил, защото и аз като теб се прекланям единствено пред огъня на разрушението.

Онзи, който стои сега срещу ми, е слаб по натура, защото би предпочел Бащата на Цветята пред теб. Вземи ме и двамата ще спечелим от този съюз.“

Той отново направи пауза.

— После? — подканих го аз.

— После изведнъж останах сам.

Някъде се обади птица. Скоро на изток щеше да се появи слабо сияние, да избледнее и отново да разцъфне. Загледах се в огъня, но не зърнах никакви изображения.

— Всичко това направо разбива на пух и прах теорията за автономния комплекс — подхвърлих накрая. — Истина е, че съм чувал за прехвърляне на психози между телепата. Може би е станало нещо подобно.

— Не. Двамата с Белион бяхме свързани чрез посвещение. Но той намери по-добър изпълнител на волята си и ме заряза.

— Не съм напълно убеден, че е в състояние да постъпва самостоятелно.

— Ти... един Назован с Име... не вярваш?... Още една причина да те ненавиждам.

— Хайде стига си събирал причини за пай'бадра. Виж докъде я докара с тоя начин на живот. Казах само, че все още не съм убеден напълно. Че не зная със сигурност. И какво стана след като Белион и Шандон сключиха съюз?

— Той отстъпи назад от пукнатината, която ни разделяше. Обърна ми гръб, сякаш повече не съществувах. Опитах се да го докосна мислено и открих, че Белион е при него. Той вдигна ръце и целият остров започна да се тресе. Тогава хукнах, скочих в една лодка на пристана и загребах към брега. Скоро обаче водата около мен закипя. А след това започнаха изригванията. Успях да се добера до брега и когато погледнах назад, от дъното на езерото вече се надигаше вулкан. Виждах съвсем ясно Шандон на острова: стоеше с вдигнати ръце, а въздухът около него бе изпълнен е дим и хвърчащи искри. Сетне тръгнах да те търся. Не след дълго получих и посланието ти.

— Преди това да се случи той умееше ли да извлича сила от енергоизточниците?

— Не, дори не можеше да ги открива.

— А какво стана с другите възкресени?

— Всички са на острова. Някои са упоени, за да не създават проблеми.

— Ясно.

— Може би сега ще промениш намеренията си и ще се съгласиш с моето предложение?

— Не.

Зазоряваше се. Мъглата започна да се вдига, но небето все още бе скрито от облаци. Слънцето подпали краищата им в разноцветни огньове. Вятърът беше пронизващо студен. Мислех за моя експхионин и за това как си играе с вулканите и общува с Белион. Точно сега бе моментът да го ударя — когато все още бе заплепен от новата си сила. Искаше ми се да го примамя далеч от острова, в някоя част на Илирия, където Грийн Грийн не бе прилагал разрушителната си сила и където всичко живо щеше да е мой съюзник. Ала бях сигурен, че няма да ми позволи да го сторя. Щеше ми се да го отдалеча от другите, но не виждах как бих могъл да го постигна.

— Колко време ти отне да осереш така всичко наоколо? — попитах.

— Започнах преди тридесетина години.

Поклатих глава, станах, ритнах пръст върху огъня и го загасих.

— Ставай. Време е да тръгваме.

* * *

Според древните Скандинавци Гинунгагап е съществувала в самия център на света, в зората на времето, забулена в постоянен здрач. Северният ѝ ръб бил от лед, а южният — от пламък. През всички епохи тези две сили воювали помежду си, докато реките се люшкали из коритата си, а дълбоко в бездната бавно се пробуждал животът. В шумерската митология пък Енки призовал на бой и надвил Тиамат, дракона от морето и по този начин разделил земята от водата. Ацтеките твърдят, че първите хора били създадени от камък, а пламъци в небето станали предвестници на новата епоха. Толкова много разкази има и за края на света: за Страшния съд, Гьотердемерунг, всеобщия термоядрен взрив. Лично аз съм виждал неведнъж да бъдат зачевани и унищожавани светове и хора,

метафорично и в действителност, и за мен винаги ще е едно и също. Винаги е огън и вода.

Без значение каква е научната му подготовка, в емоционално отношение човек неизменно си остава алхимик. Той обитава свят на течности, твърди материи, газове и ефекти на топлинно пренасяне, които придружават всяка промяна на състоянието им. Това са нещата, които човек възприема и чувства. Малкото, което му е известно за истинската природа на тези явления, за него е само като върха на айсберг. Така че, когато въпросът опре до ежедневните възприятия от живота — от приготвянето на чаша кафе до вдигането на хвърчило, той се осланя на взаимодействието между четирите природни стихии, известни още от времето на древните философи: земя, въздух, вода и огън. Да погледнем сега истината в очите: въздухът не е кой знае колко очарователен. Признавам, че ненавиждам, когато ми липсва, но той е невидим и докато се държи така, както се очаква от него, може да бъде възприеман за нещо присъщо на естествената среда и затова игнориран. Земята? Проблемът със земята е, че тя издържа на всичко. Въобще твърдите предмети имат склонността да присъстват в нашия живот с монотонно постоянство.

Не е така обаче с огъня и водата. Те са безформени, богати на цветове и освен това са способни на разни чудесии. Пророците например, които отдавна са подушили този факт, твърде рядко си позволяват да предсказват Божия гняв под формата на урагани и свличания на земни маси. Не. Това, което ще чуете от тях, все е свързано с пожари и потоци. Примитивният човек бил вече доста изправил гърбината, преди да се научи как да потушава първите и да се спасява от вторите. Случайно съвпадение ли е, че сме напълнили пъкъла с огънове, а океана с чудовища? Не мисля. И двете са тайнствени и притежават способността да причиняват болка или да убиват. Нищо чудно, че и дузина разумни същества от познатата част на вселената са реагирали по същия начин. Това е алхимичният възглед, за който ви говорех.

Двамата с Кати принадлежим към тази група. Това, което се роди помежду ни, беше бурно, подвижно, тайнствено, пълно с енергия, готово да причинява болка, да създава нов живот и да сее гибел. Тя беше моя секретарка в продължение на две години преди нашия брак — дребно мургаво момиче с изящни ръце, които изглеждаха чудесно

на слънце и обожаваха да хвърлят трохи на гълъбите. Бях я наел чрез една агенция на планетата Маел. Когато бях млад, интелигентните момичета, които можеха да пишат на машина, владееха стенографията и умееха да поддържат кореспонденция се харчеха като топъл хляб. С годините тези неща бяха прогресирали още повече, успоредно с растящата нужда от канцеларска работа и нарастващата конкуренция, и когато спрях избора си на нея, бях привлечен най-вече от факта, че притежава признат докторат по секретарология от Института в Маел. Боже мили — първата година беше направо ужасна! Тя автоматизира всички процеси, предизвика хаос в кадровата ми картотека и ме върна с шест месеца назад в кореспонденцията. След като накарах да поправят една архаична пишеща машина от края на двайсети век — срещу значително възнаграждение, аз я научих как да работи с нея, научих я и на стенография и тя стана почти толкова добра, колкото бяха секретарките от двайсети век в големите фирми. Бизнесът се върна към нормалното си състояние и мисля, че ние двамата бяхме единствените, които можеха да разчитат стенографските йероглифи — което вършеше чудесна работа, когато ставаше дума за поверителна информация, и освен това създаваше обща платформа на нашите взаимоотношения. Тя беше като малко ярко пламъче, а аз — като влажно одеяло и неведнъж през онази първа година я карах да избухва в сълзи. Постепенно обаче тя започна да ми става необходима и трябваше да измине доста време, преди да осъзная, че това не е само защото е добра секретарка. Оженихме се и преживяхме шест щастливи години — по-очно шест и половина. Сетне тя загина при един пожар на космодрума в Маями, където ме чакаше, за да отидем на конференция. Имахме двама сина и един от тях все още е жив. Така е с мен — водата винаги е била мой приятел, докато пламъците неизменно са ми отнемали по нещо скъпо.

Въпреки че се чувствам по-близък с водата, отколкото с огъня, моите светове са родени и от двете. Коситус, Нова Индиана, Сен Мартин, Бунинград, Милост, Илирия и всички останали са преминали през неизменния процес на горене, измиване, изпаряване и охлаждане. Сега, докато крачех из горите на Илирия — свят, който създадох да бъде парк, курорт — аз вървах през горите на една Илирия закупена от врага, който крачеше редом с мен, и напусната от хората, заради които я бях създал: щастливите и безгрижни летовници и курортисти,

умеещи да се любуват на красотата на природата и да вдъхват уханията на дърветата, планините и езерата. Те си бяха отишли и дърветата, между които се прокрадвахме, вече бяха сгърчени и превити, езерото, което приближавахме, бе замърсено, земята под краката ни бе разкъсана от рани, из които като кръв бликаха огнени пламъци, очаквайки търпеливо — както винаги са ме чакали — моето появяване. Мрачни облаци бяха увиснали в небето, а към тях стремително се носеха вдигнати от вятъра потоци от пепел, които приличаха на огромни ята некролози. Кати сигурно щеше да хареса Илирия, ако я беше видяла в друго време и на друго място. Призля ми при мисълта за нея точно сега, в този момент, когато Шандон бе поел режисурата на представлението. Изругах тихичко и с това разсъжденията ми за алхимията приключиха.

* * *

Вървахме около час и Грийн Грийн започна да се оплаква от болки в рамото и обща отпадналост. Казах му, че може да разчита на съчувствието ми само докато ме следва. Това го накара да млъкне. След около час му позволих кратка почивка, докато се покатеря на едно дърво, за да огледам местността. Приближавахме се и скоро щяхме да започнем продължително спускане. Мъглата се беше разсеяла и на повече светлина от тази, която имахме в момента, едва ли можехме да се надяваме. Целият бях плувнал в пот, докато драсках нагоре по стеблото на дървото, което бях избрал за наблюдателен пункт. От клоните, които неволно разклащах по пътя си, се сипеше ситна пепел. Започнах да подсмърчам, очите ми пламнаха и се напълниха със сълзи.

Зърнах съвсем ясно най-високата част на острова през короните на дърветата. Вляво от него и още по-назад димеше върхът на прясно образувал се вулкан. Отново изругах, защото нямаше какво друго да сторя, и започнах да се спускам.

Нужни ни бяха близо два часа за да стигнем бреговете на Ахерон.

В гладката повърхност на моето езеро се отразяваха само пламъци и нищо друго. Едри пръски лава и нагорещени скални късове

съскаха зловещо, когато попадаха във водата. Чувствах се мръсен, лепкав от пот и пресъхнал от жажда. Вдигнах поглед, за да видя какво е останало от моето произведение. Вълничките, които се плискаха в краката ми, браздяха брега с черни виещи се линии от пяна и суров нефт. По водата плуваха някакви тъмни мазни петна, заобиколени от цели пасажи обърнати с коремчетата нагоре риби. Над всичко това се носеше вонята на развалени яйца. Седнах на един камък, взрях се в отвратителната гледка и запалих цигара.

На около миля навътре се издигаше моят Остров на мъртвите, засега непроменен и все така изумително красив. Наведох се и проверих водата с пръст. Беше гореща, много гореща. Далеч на изток сияеше още едно зарево. Изглежда, там бе щръкнал втори вулканичен конус.

— Излязох на брега на четвърт миля западно оттук — извика ми Грийн Грийн.

Кимнах и продължих да се озъртам. Утрото все още не беше преваляло. На южната страна на острова — тази, която беше сега пред нас — се виждаше тясна плажна ивица, която следваше извивката му по протежение на стотина метра. Нагоре лъкатушеше животинска пътечка — поне на такава ми заприлича, — мяркаше се из все по-далечните склонове и вероятно достигаше самия връх.

— Къде според теб е той сега? — попитах.

— На около две трети от подножието — отвърна Грийн Грийн. — Там има малка хижа, в която бях разположил моята лаборатория. Разширих и пещерите зад нея.

Изглежда, трябваше да спрем избора си на този участък за атака, тъй като в останалата си част бреговете на острова бяха стръмни и негостоприемни.

Освен ако не ми хрумнеше нещо ново.

Съмнявах се, че Грийн Грийн, Шандон или който и да било друг си дава сметка, че северният склон може да бъде изкачен. Бях го проектирал тъй, че да изглежда недостъпен, но в действителност не беше чак толкова страшен. Честно казано, тогава постъпих така, защото предпочитам всяко нещо с параден вход да има и задна вратичка. Ако от мен зависеше да планирам маршрута на предстоящата експедиция, щях да изкача северния склон и сетне да се спусна към хижата отгоре.

Реших да постъпя точно така. Освен това сметнах, че ще е най-добре да запазя плана в тайна до последната минута. В края на краищата, Грийн Грийн беше телепат и не беше изключено всичко, което ми бе разказал досега, да е пълна измислица с цел двамата с Шандон да ме примамят в клопката. Не бих му доверил и пукнат грош, да не говорим, че и грошовете отдавна се бяха превърнали в нумизматична рядкост.

— Време е — подвикнах му аз, станах и хвърлих недопушената цигара в езерото. — Покажи ми къде си оставил лодката.

Поехме наляво, следвайки извивките на брега към мястото, където според него се намирала лодката. Само дете нея вече я нямаше там.

— Сигурен ли си, че това е мястото?

— Да.

— Добре де, къде е тогава?

— Може да се е отвързала при някой от трусовете и да е отнесена от течението.

— А ти ще успееш ли да преплуваш до острова, с удареното рамо и прочие?

— Аз съм пей'анец — отвърна той, което сигурно означаваше, че би могъл да преплува Ламанша с две изкълчени рамена, сетне да се обърне и да го прецапа отново. Само ме ядоса с тази своя нафуканост. — Но мисля, че няма да успеем да доплуваме до острова — добави той.

— Защо?

— Вулканът предизвиква горещи подводни течения. Навътре става още по-лошо.

— В такъв случай ще се наложи да построим сал — казах. — Аз ще нарежа трупи с пистолета, а ти потърси нещо, с което да ги завържем.

— Като например?

— Ти си този, който ми развали гората — троснах му се аз, — така че трябва да знаеш по-добре от мен. Одеве ми се мярнаха някакви доста здрави лиани.

— Лепкави са и разкъсват кожата — оплака се той. — Ще ми дадеш ли ножа?

Поколебах се за миг.

— Добре. Дръж.

— Ами ако ни залее някоя вълна? Водата скоро ще почне да кипи.

— Ще я поохладим малко.

— Как?

— Като завали дъжд например.

— Но вулканите...

— Ще гледаме да не е много обилен.

Той сви рамене, кимна и отиде да търси лиани. Аз пък се захех да режа дървета, да ги почиствам от клоните и да ги подравнявам на дължина, като през цялото време се оглеждах през рамо.

Скоро завая.

През следващите няколко часа от небето се сипа хладен равномерен ръмеж, от който дрехите ни подгизнаха, а повърхността на Ахерон се покри с концентрични кръгове. Хубаво, че поне част от мръсотията беше измита. Издялах две груби весла и чифт дълги прътове, докато чаках Грийн Грийн да се върне със събраната реколта от лиани. Докато се мотаех по брега, земята под мен неочаквано се разтърси и грамадно изригване разцепи конуса на близкия вулкан. От зейналата огнена паст бликна кървавочервена нагорещена река от лава. Доста време след изригването в ушите ми кънтеше. Сетне повърхността на езерото се вдигна в гигантска вълна, която пое право към мен. Хукнах като подгонен от бясно куче и се изкатерих на най-високото дърво.

Водата достигна основата на дървото, но не се покачи на повече от половин метър. През следващите дващест минути последваха още три подобни вълни, после нивото започна да спада, оставяйки след себе си само черна кал и отнасяйки резултата на труда ми от последните два часа.

Тогавя се ядосах. Знаех, че дъждът не ще успее да потуши проклетия му вулкан и дори може малко да утежни положението...

Бях разгневен не от друго, а че трябваше да започна всичко отначало.

Отнякъде чух виковете на пей'анеца. Не му обърнах внимание.

В този момент аз не бях вече само Франсис Сандоу.

Спуснах се в калта и долових притегателната сила на един енергоизточник на стотина метра вляво. Поех натам, изкачих невисок

хълм и спрях на върха му. Оттук виждах съвсем ясно целия остров, заобиколен от развълнуваното езеро. Може би зрението ми беше започнало да се изостря. Забелязах и хижата, като да беше на една ръка разстояние. Зарадвах се, когато мярнах някакво едва доловимо раздвижване зад перилата на отсамния край на терасата. Човешкото око не е толкова съвършено, като пей'анското. Грийн Грийн бе споменал, че виждал съвсем ясно Шандон след като преплувал езерото.

Почувствах, че постепенно влизам в синхрон с пулса на Илирия, нали стоях на една от големите ѝ артерии. Силата нахлу в мен и аз я изпратих нагоре.

Почти веднага ръмежът се превърна в проливен дъжд и когато свих назад вдигнатата си ръка, в небето блесна светкавица, последвана от цял хор гръмотевици. Като отпусната пружина в гърба ме блъсна леден арктически вятър, ожули бузите ми и се понесе нататък.

Грийн Грийн извика отново. Беше някъде вдясно от мен.

После небето започна да кипи, дъждът прерасна в потоп, който скри като плътна стена хижата, а острова превърна в сивкаво очертание. Вулканът беше само мъждукаща искра над водата. Вятърът продължаваше да се усилва, бучеше като парен локомотив и заедно с постоянните гръмотевици създаваше неописуем тътнеж. Водата в езерото се отдръпна бавно навътре, вдигна се в грамадна вълна, също като онази, която ни бе заляла одева, но този път потегли в обратна посока. И да ме викаше Грийн Грийн, вече не можех да го чуя.

Дъждът се стичаше на ручей през косата ми, обливаше лицето и шията ми. Но аз не се нуждаех от очи, за да виждам. Силата ме обгърна, околната температура продължаваше да расте, едрите капки плющяха оглушително като камшици, а денят стана тъмен като нощ. Разсмях се, водната повърхност се люшна още веднъж назад, светкавиците продължаваха да хвърлят стоманените си ръкавици, но моята гигантска машина не замря ни за миг с предупредителен надпис: „Стоп, на предела си!“

„Спри, Франк! Той ще узнае, че си тук!“ — долових нечии мисли, предназначени, както предполагах, от Грийн Грийн за мен.

„Той вече го знае, нали? — струва ми се отговорих аз. — Скрый се, докато това свърши.“

И докато вълните се вдигаха и спускаха, а вятърът продължаваше да вие в ушите ми, земята под мен се разтърси отново. Искрата, в която доскоро се бе превърнал вулканът, засия като потопено слънце. Светкавиците са разхождаха по него, шляпаха върха на острова и изписваха различни имена върху раздраната пелена на небето, и едно от тях бе моето.

Следващият трус ме повали на колене, но аз се изправих и вдигнах и двете си ръце.

... Изведнъж се озовах върху някаква повърхност, която не беше нито твърда, нито течна или газообразна. Нямахме светлина, но и обкръжаващото ме не беше мрак. Не беше нито горещо, нито студено. Може би се намирах вътре в мислите си, а може би не.

Втрещихме погледи един в друг, а в моите бледи зеленикави ръце имаше заредени гръмотевици.

Туловището му се издигаше като грамадна сива колона, цялата покрита с люспи. Имаше муцуна на крокодил и свирепи очички. Трите му чифта ръце шаваха, докато разговаряхме. Иначе той също като мен не помръдваше от мястото си.

Стари приятелю, стари неприятелю... — подхвана той.

Да, Белион. Тук съм.

... Твоят цикъл е завършен. Така че спести си унижението да издъхнеш в ръцете ми. Иди си сега, Шимбо, и запази поне света, който си създаде.

Не мисля, че има опасност да загубя този свят, Белион.

Тишина.

Сетне: Тогава сблъсъкът е неизбежен.

... Освен ако ти не избереш отстъплението.

Не ще го сторя.

Значи наистина е неизбежен.

Той издиша пламък.

Така да бъде.

Сетне изчезна.

... А аз стоях на върха на малкия хълм и бавно свалих ръце, защото силата ме бе напуснала.

Изпитвах странно усещане, каквото досега не познавах. Сякаш се отърсвах от сън. От видение, родено от напрежението и гнева ми — ако това обяснение повече ви допада.

Продължаваше да вали, макар и не с предишната сила. Ветровете също бяха позагубили от енергията си. Нямахте ги и светкавиците, както и земните трусове. Утихнала бе доскорошната свирепа активност на природата и дори огненото зарево на вулкана бе намаляло до оранжево сияние.

Огледах се, вдъхнах от влажния въздух и усетих солидната почва под краката си. Изглежда, и двамата бяхме привършили с натрупаните резерви за сражение от разстояние. Що се отнася до мен, този факт ме удовлетворяваше напълно. Дори водите на езерото се бяха поуспокоили и сивият масив на острова вече не изглеждаше така недостъпен.

Я виж!

За моя изненада слънцето се показва неочаквано зад облаците и сред блестящите дъждовни капки се изтърколи разноцветна дъга, която се изви над повърхността на Ахерон, а димящият конус на вулкана беше някак нереален — като изображение от древна японска миниатюра.

Слязох от хълма и се върнах на брега. Бе настанало време да построя сала.

VII

Понякога съжалявах, задето съм изгубил чувството си за страх — беше време, когато това животоспасяващо усещане ме караше да хуквам презглава при първия сигнал за опасност.

Живял съм твърде дълго и с всеки изминал ден шансовете ми да продължавам в същия дух намаляват. Това най-точно си личи от договора, който сключих със застрахователната ми компания — моята застраховка живот е с размера на утешителна награда от лотарията. Сигурно защото компютърът им ме класифицира заедно с терминалните ксенопати и избра съответната сума от таблицата. Успокояващо, нали? Трябва да са били прави. Макар че от доста време насам това, с което съм се захванал в момента, е първото ми сравнително по-опасно занимание. Със съжаление чувствам, че съм позагубил тренинг, но вината си е само моя.

Дори и да бе забелязал, че ръцете ми треперят, Грийн Грийн предпочете да го запази за себе си. В тях беше и неговият живот и сигурно тази мисъл го накара да си държи езика зад зъбите. В края на краищата точно сега можеше да ме убие без никакво затруднение. Той го знаеше, знаех го и аз. Освен това той знаеше, че аз го зная, и прочие и прочие...

Единствената причина, която го караше да се въздържа, бе фактът, че имаше нужда от мен, за да се измъкне от Илирия — което, по пътя на логиката, сочеше, че неговият собствен кораб е някъде на острова. Кое то пък, ако доразвием разсъжденията в тази насока, идваше да покаже, че сега Шандон разполага с летателен апарат и би могъл да ни атакува от въздуха. За нас това означаваше, че трябва да се придържаме към прикритието на дърветата и да предприемаме каквито и да било действия главно нощем. Ето защо предложих на Грийн Грийн да се върнем по-близо до гората и той посрещна предложението ми с ентузиазъм.

Докато сглобявахме сала стана следобед. Облаците над нас се струпваха и от време на време прогърмяваха с приглушен ропот, но за

щастие не последва нищо повече. Дъждът продължи да се сипе, макар че просветля, и през небосвода лениво преминаха две огромни бледи луни — Катонталус и Флопсус.

Някъде в късния следобед над острова се вдигна сребристо насекомо, поне три пъти по-едро от моя „Модел Т“ и грозно като личинка и обиколи шест пъти езерото — по три пъти във всяка посока. Бяхме скрити под гъсти листа, заровихме се с още и останахме там, докато корабът се завърна на острова. Стисках в потната си длан моя древен амулет. Косматото заешко краче и този път не ме предаде.

Надвечер приключихме със строежа на сала и прекарахме остатъка от деня, опрели гърбове в близко старо дърво.

— Бих дал едно пени за да науча мислите ти — рекох аз.

— Какво е това „пени“?

— Древна монетна единица, която някога била широко разпространена на моята родна планета. Като стана дума, май ще се откажа — сега са доста редки и струват скъпо.

— Странно хрумване — да поискаш да ми купиш мислите. Това често явление ли е било сред твоите сънародници?

— Сигурно се е появило заедно с раждането на търговската класа — обясних аз. — Всичко има цена, защо не и това.

— Много интересна концепция и за мен не е изненадващо, че човек като теб е склонен да вярва в нея. Би ли купил пай’бадра?

— Е, това вече е чисто търгашество. Пай’бадрата е първопричина за определено действие.

— Но би ли платил на някой, за да се откаже от намерението си да ти отмъщава?

— Не.

— Защо не?

— Ти например ще приемеш парите, а сетне ще продължиш с осъществяването на замисъла си, разчитайки да приспиш моята бдителност.

— Не говорех за себе си. Знаеш, че съм богат и че ни един пей’анец не би изоставил жаждата за мъст по никаква причина. Не. Имах предвид Майк Шандон. Той принадлежи към твоята раса и може също като теб да вярва, че всичко на този свят си има цена. Доколкото си спомням, в началото той си е навлякъл твоето неблагоприятно положение, защото се е нуждаел от пари и е прекрачил

някои важни правила в играта, за да се сдобие с тях. А сега те мрази, защото първо си го изпратил в затвора, а след това си го убил. Но след като е човек — също като теб, — може би е склонен да постави парите над чувствата си и тогава въпросът между вас би могъл да се уреди без излишни кръвопролития.

Да откупя безпрепятственото ни измъкване? Тази мисъл не ми беше идвала наум. Та нали пристигнах тук, на Илирия, изпълнен с желание да премахна една пей'анска заплаха. Сега на мястото на чуждоземния противник се изправяше представител на моята раса и съществуваше макар и малка възможност предположението да се окаже вярно. Ние сме сребролюбци и продажници — не колкото някои други раси в галактиката, но все пак достатъчно. Именно луксозните навици на Шандон го бяха забъркали в кашата, от която така и не успя да се измъкне. Събитията се бяха завъртели с главоломна скорост след пристигането ми на Илирия и това напълно обясняваше защо досега не се бях сетил да използвам онова, което расте по Дървото — моите пари, — за да си спася кожата.

Но от друга страна, не биваше да забравям прахосничеството на Шандон и уменията му да превръща гигантски суми в миниатюрни купчинки за отрицателно време. Да речем, че му преотстъпя половин милион в галактически кредити. Всеки друг на негово място би го инвестирал, за да си живее луксозно от лихвите. Той обаче ще му види сметката за няколко години. После отново ще започне да ми създава проблеми. Веднъж вече ме е нападал и знае как да го прави. С това също можех да се справя — щях да разполагам с ужасно много време. От друга страна, Шандон едва ли ще кипи от желание да убие своята златна патица. Макар че кой знае? Не, не ми се щеше да живея в несигурност.

И все пак можех да го купя поне на първо време, стига да прояви склонност за разбирателство. И при първа възможност да му пратя групичка солидно подготвени професионални убийци, за да го изкарат от играта.

Но ако те се провалят...

Тогава пак ще ми се закачи за опашката и ще трябва да решаваме — той или аз.

Въртях го от тук и там, обмислях го от всички възможни страни. Накрая ми хрумна една мисъл.

Макар да беше носил тогава пистолет, се опита да ме убие с голи ръце.

— С Шандон няма да стане — рекох аз. — Той не принадлежи към търговската класа.

— О! Не исках да обиждам никого. Все още не съм наясно как стават тези неща при твоите сънародници.

— Не си единственият.

Загледах се в топящата се на хоризонта светлина, докато облаците отново започнаха да се събират, сякаш придърпвани от невидим цип. Наближаваше моментът да отнесем сала на брега и да поемем на пътешествие през нагорещените води на езерото. Луната нямаше да осветява пътя ни.

— Грийн Грийн — заговорих го аз, — в теб виждам себе си, защото, изглежда, съм станал повече пей'анец, отколкото човек. Все още не мога да повярвам, че това е напълно естествено и че съм станал такъв, какъвто винаги съм бил — дълбоко в себе си. И аз също като теб мога да убивам и да държа на моята пай'бадра, пък дори срещу мен да се възправят всички сили на ада.

— Зная го — кимна той — и затова те уважавам.

— Искам да кажа — продължих аз, — че когато всичко свърши, може би ще ти предложи искреното си приятелство, ако и двамата сме още живи. Дори бих ходатайствал за теб пред другите Назовани — за да получиш още една възможност за посвещаване. Мисля, че напълно ти подхожда да станеш висш жрец на штрантрийския храм, назован например с Името Кируор Четириликия, Баща на Цветята — стига Той да го пожелае.

— Май се опитваш да налучкаш моята цена, земни човече.

— Не, правя ти честно предложение. Приеми го такова, каквото е. Докато ти не си ми дал повод за пай'бадра.

— Как — като те убия?

— Подтикван от една измислена насила пай'бадра? Не — това не ме плаши.

— Нима се съмняваш, че мога да те убия когато пожелае?

— Не съм казвал подобно нещо.

— Не си могъл и да го прочетеш в мислите ми — погрижих се да ги скрия от теб.

— Това е въпрос на досетливост, не на телепатия.

— Ти наистина си почти истински пей'анец — рече той замислено. — Обещавам ти, ще отложам моето възмездие, докато се справим с Шандон.

— Краят е близо — успокоих го аз.

Сетне отново замълчахме в очакване да се спусне нощта. И това стана — не след дълго.

— Сега — рекох.

Надигнахме се и хванахме краищата на сала. Отнесохме го на брега и го спуснахме в развълнуваната вода.

— Готов ли си?

— Да.

— Да тръгваме.

Изкатерихме се на борда и се оттласнахме с прътовете от дъното.

— Щом е толкова неподкупен — попита ме той, — защо е продал тайните ти?

— Ако моите хора му бяха платили повече, щеше да предаде другата страна.

— Тогава защо смяташ, че ще откаже парите?

— Защото е от моята раса и ме мрази. Нищо повече. Тази пай'бадра с пари не можеш да я купиш.

Този път не си измислях.

— Мрачни и тайнствени страни имат вашите умове — отбеляза той. — Някой ден ми се ще да надникна и да видя какво се крие там.

— Аз също.

Изглежда, в този момент изгря луната, защото зад облаците се появи размито сияние, което започна да се придвижва към центъра на небосвода.

Вълните се плискаха тихичко около нас, някои от тях заливаха сала и мокреха ботушите ни. Задуха слаб ветреца.

— Вулканът е утихнал — рече той. — Какво си говорихте с Белион?

— Нищо не пропускаш, а?

— Опитах се да се свържа с теб няколко пъти и така узнах за случилото се.

— Белион и Шимбо се дебнат. Скоро пак ще има схватка и един от тях ще си тръгне доволен.

Водата беше черна като мастило и топла като кръв, островът бе като планина от антрацит на фона на беззвездното небе. Тласкахме с прътовете, докато изгубихме дъното, сетне загребахме с веслата. Любовта към водата е вродена у всеки пей'анец и Грийн Грийн не правеше изключение. Усецах го по начина, по който се движеше, долавях го в следите от емоциите, които владееха душата му.

Да пресечем черните води... Зловец и страшно преживяване, заради всичко онова, което значеше за мен това място и заради спомените ми от времето, когато го създавах със собствените си ръце. Нямах я атмосферата от Долината на сенките, атмосфера на забрава и униние. Сякаш някой бе сграбчил местността и я бе насякъл с касапски нож. Мразех това, което виждах, и малко се боях от него. Сигурно защото ми липсваше душевната издръжливост да го съградя отново както си беше. Така е с някои неща от живота — човек си дава сметка, че може да ги направи само веднъж. Да пресека черните води за мен означаваше да се изправя срещу нещо вътре в мен самия — нещо, което не разбирах и не можех да приема. Отново се носех по вълните на Токийския залив и изведнъж осъзнах, че това е отговорът, който търсех — струпаните останки от всичко, което потъва в дълбините и никога повече не се появява на брега, гигантската месомелачка на живота, боклукчийското кошче, където свършват всички неща — важни и маловажни; мястото, където излиза наяве безсмислието на всички идеали и намерения, добри или лоши; скалата, която премазва житейските ценности, доказвайки абсолютната негодност на понятието живот, който рано или късно свършва под този надгробен камък и никога, никога, съвсем никога — не се завръща. Топлите води на езерото се плискаха в нозете ми, но аз почувствах внезапен хлад и спрях да гребя. Грийн Грийн ме потупа леко по рамото и аз отново подхванах ритъма.

— Защо си го създал, след като толкова го мразиш? — попита ме той.

— Платиха ми добре — отвърнах и добавих: — Завий наляво. Ще минем отзад.

Променихме курса и поехме право на запад.

— Отзад значи? — попита ме задъхано Грийн Грийн.

— Аха — отвърнах, без да обяснявам повече.

Когато наближихме острова, прекъснах всякакви разсъждения и се превърнах в лишен от воля механичен изпълнител. Гребях усърдно и ние се плъзгахме в нощта, и скоро брегът израсна вдясно от нас, а по лицата ни започнаха да танцуват призрачни отблясъци. Идеха от конуса на вулкана, пресичаха пътя ни и хвърляха върху скалите червеникаво сияние.

Скоро заобиколихме острова и започнахме да го доближаваме от север. Макар да беше нощ, виждах северния склон като на дневна светлина. Спомени бележеха хребетите и клисурите му, а пръстите ми мислено проследяваха грапавата му повърхност.

Приблжихме се и аз докоснах с гребло отвесната черна фасада. Постояхме малко, докато се ориентирам, сетне наредих шепнешком:

— На изток.

След няколкостотин метра стигнахме мястото, където бях скрил „пътеката“. Скалата тук бе разцепена от тясна пукнатина — стръмен четиридесетметров комин, който можеше да бъде изкатерен само с опрян гръб в едната стена и крака в отсрещната. В горния му край бях предвидил серия от опорни точки за краката и ръцете.

Сведох това до знанието на Грийн Грийн и той задържа сала, докато се покатеря. Не след дълго ме последва, без да се оплаква, въпреки че сигурно рамото не му даваше мира.

Погледнат от горния край на комина, салът беше като главичка на топлийка. Споделих го с Грийн Грийн, но в отговор той изсумтя презрително. Изчаках да се доближи до мен и му помогнах да се измъкне. Сетне двамата поехме право на изток по скалния ръб.

За не повече от петнадесетина минути стигнахме южната пътечка. И този път тръгнах пръв като обясних, че ни очаква стръмно катерене на протежение от петстотин стъпки, преди да стигнем следващия скален корниз. Пей’анецът изсумтя отново и ме последва.

Още в началото на изкачването ръцете ми се покриха с рани и когато най-сетне стигнахме корнизата, аз се проснах изнурен и запалих цигара. След десет минути отново бяхме на път. В полунощ изкачихме върха без никакви злополуки.

Вървахме още десетина минути.

И тогава го видяхме.

Въртеше се като заблудена овца и без съмнение се беше наркотизирал до ушите. Може и да грешах. Кой би могъл да знае със

сигурност?

Приблжих се и поставих ръка на рамото му, заставах пред него и го попитах:

— Как я караш, Боджис?

Той ме погледна изпод натежалите си клепачи. Тежеше поне стотина килограма, носеше бяло наметало (по идея на Грийн Грийн, предполагам), инак си беше все тъй синеок, бледолик и говореше почти шепнешком. Преди да ми отвърне се облиза.

— Мисля, че знам всичко.

— Хубаво — кимнах. — Значи знаеш, че съм дошъл тук, за да си премеря силите с ей този човек — Грийн Грийн се казва. След това двамата станаме съюзници и сега си имаме нов враг — Майк Шандон...

— Дай ми една минутка — рече той. Сетне: — Да... ти губиш.

— Какво искаш да кажеш?

— Шандон ще те убие след три часа и десет минути.

— Не — поклатих глава. — Няма да стане.

— Ако ли пък не успее — добави той, — това ще е защото ти ще го убиеш. След това господин Грийн ще убие теб — точно след пет часа и двадесет минути.

— Откъде пък тази увереност?

— Грийн не е ли конструкторът на Коррлин?

— Ти ли си? — попитах го.

— Аз.

— Значи той ще те убие.

— И как?

— Най-вероятно с помощта на тъй предмет. Ако му се измъкнеш, би могъл да го довършиш с голи ръце. Винаги си се оказвал по-як, отколкото изглеждаш, и това подвежда хората. Но този път едва ли ще ти помогне.

— Мерси — рекох. — Да не вземеш да си загубиш сега съня.

— Освен ако и двамата не носите скрити оръжия — продължи той. — За теб съм почти сигурен.

— Къде е Шандон?

— В хижата.

— Дошъл съм за главата му. Как да я взема?

— В теб има нещо демонично, което все още не съм успял да разбера.

— Добре де. Това го знам.

— Не го използвай.

— Защо?

— Той също го притежава.

— И това го знам.

— Ако ти се удаде да го убиеш, направи го без да прибегваш до демоничната си сила.

— Договорихме се.

— Ти не ми вярваш.

— На никого не вярвам.

— Помниш ли онази вечер, когато ме нае?

— Смътно.

— По-хубаво кльопане не е имало през целия ми живот. Шишчета — колкото ти душа иска!

— Май взех да си спомням.

— Тогава ми разказа за Шимбо. Призовеш ли го и Шандон ще призове другия. Уравнение с твърде много неизвестни. И вероятно фатален изход.

— Шандон май доста те е наплашил.

— Не. Само изчислявам вероятностите.

— Би ли могъл Ярл Всемогъщия да създаде скала, която да не съумее да повдигне? — попита го Грийн Грийн.

— Не — отвърна Боджис.

— Защо не?

— Не може.

— Това не е отговор.

— Отговор е. Помисли сам. Ти би ли могъл?

— На тоя не му вярвам — рече Грийн Грийн. — Беше си съвсем нормален, когато му върнах живота, но май Шандон е бърникал из мозъка му.

— Не е — прекъсна го Боджис. — Опитвам се да ви помогна.

— Като казваш на Сандоу, че може да умре?

— Че то си е така.

Грийн вдигна ръка и изведнъж в нея се озова пистолетът, който бе телепортирал от колана ми по същия начин, по който бе измъкнал

записите. Той стреля два пъти и ми го подаде.

— Защо го направи?

— Той те мамеше, опитваше се да те обърка. Да внесе смут в душата ти.

— Навремето двамата с него сме работили рамо до рамо. Още тогава се обучаваше да разсъждава като компютър. Мисля, че се опитваше да бъде обективен.

— Ще ти дам записа да си го съживиш.

— Хайде. Имаме само два часа и петдесет и осем минути на разположение.

Продължихме.

— Не трябваше ли да го правя? — попита ме той след известно време.

— Не.

— Съжалявам.

— Просълзи ме. Не убивай никого, преди да си ме попитал, разбрано?

— Добре. Ти си убил много хора, нали, Франк?

— Да.

— Защо?

— Или те, или аз. Предпочитах първото.

— Нима?

— Не беше нужно да убиваш Боджис.

— Мислех...

— Млъквай. Просто си затвори устата.

Навлязохме в една тясна клисура. Отгоре се спусна мъгла и ни докосна с влажните си повлекла. Когато излязохме на отсрещния ѝ край, там вече ни очакваше поредната неясна фигура. Пътеката тук се спускаше надолу.

— ... бързаш към гибелта си — подхвърли тя и аз спрях, втренчил очи в нея.

— Лейди Карли.

— Минавай, минавай. Скоро ще удари и твоят час. Не можеш да си представиш какво значи той за мен.

— Някога те обичах — рекох аз, макар сега да не му беше времето за подобни разговори.

Тя поклати глава.

— Единственото, което въобще си обичал — освен себе си — бяха парите. Имаш ги. Убил си повече хора, отколкото бих могла да си представя, за да запазиш своята империя, Франк. Но ето че сега си намери майстора. Доволна съм, че ще присъствам на твоя жалък край.

Включих фенерчето и я осветих. Косата ѝ беше толкова червена, а лицето ѝ така бяло... Беше оформено като сърце, а очите ѝ бяха позелени, отколкото ги помнех. За миг ми стана ужасно мъчно за нея.

— Ами ако аз му видя сметката? — попитах.

— Тогава поне за малко отново ще съм твоя — отвърна тя, — но се надявам, че това няма да стане. Ти си зъл и аз искам да умреш. Бих ти помогнала да пукнеш, ако ми дадеш този шанс.

— Спри — намеси се Грийн Грийн. — Аз ти върнах живота. Аз примамих тук този човек, за да го убия. А накрая всичко, което имах, ми бе отнето от едно човешко същество, което — за щастие, или не — бе обладано от същата жажда за мъст към Сандоу. Сега обаче съдбата на Франк и моята вървят заедно. Погледни ме. Аз те съживих и аз ще те запазя. Помогни ни да се справим с общия ни враг и аз ще те възнаградя.

Тя излезе от осветения кръг и смехът ѝ отекна.

— Не — извика високо. — Не, благодаря ви.

— Аз те обичах — рекох ѝ.

Последва тишина, после:

— Би ли могъл пак?

— Наистина не зная, но ти значеше много за мен.

— Върви си по пътя — отвърна тя. — Нашата сметка е уредена. Върви при Шандон и умри.

— Моля те. Не можеш да си представиш какво беше за мен някога. Лейди Карли, никога не съм преставал да мисля за теб, дори след като се разделихме. Освен това, трябва да знаеш, че не бях аз този, който разгроми Алголската десетка, макар да се твърди обратното.

— Ти си бил.

— Мога да ти го докажа.

— Не си давай труда. Минавай.

— Добре. Но да знаеш, че няма да спра.

— Какво да спреш? Какво?

— Да мисля за теб.

— Хайде, върви. Изчезни, моля те!

Така и сторихме.

През цялото време бяхме разговаряли на нейния език — дралмински, — а аз дори не бях усетил, кога сме превключили на него. Смешно, нали?

— Обичал си много жени, нали, Франк? — попита ме Грийн Грийн.

— Да.

— Лъжеше ли я — че си мислел за нея?

— Не.

Продължихме по тясната пътека, докато съгледахме светлините на хижата пред и под нас. Повървахме още малко, преди да изникне поредната — или последната — фигура.

— Ник!

— Позна, господине.

— Това съм аз — Франк!

— Божичко, и аз така си помислих. Ела по-близо де!

— Разбира се. Чакай да светна. — Обърнах фенерчето към мен, за да ме разгледа.

— Майчице мила! Наистина си ти! — извика той. — Да знаеш, че онзи долу е побъркан и ти е дигнал мерника.

— Зная.

— Искаше да му помогна, но аз му препоръчах да се захване със самозадоволяване. Направо пощуря. Сбихме се. Праснах го по носа и изфиряхах. Хубаво, че не ме погна — много е силен.

— Зная.

— Ще ти помогна да се справиш с него.

— Чудесно.

— Но не ми харесва приятелчето ти.

Ник, направо от доброто старо време и кипящ от енергия... Наистина беше страхотно.

— За какво говориш?

— Ами той е виновен за цялата тая бъркотия. Той ме върна към живот, както и другите. Ужасно плъзгав кучи син. На твоє място още сега щях да го разкарам от картинката.

— Сега двамата сме съюзници.

Ник плю презрително.

— Ще се погрижа да си получиш заслуженото, господинчо — заяви той на Грийн Грийн. — Когато всичко това свърши, ти ще си само мой. Помниш ли онези дни, когато ме разпитваше? Хич не ми беше забавно. Сега идва моят ред.

— Добре де.

— Не, не е добре! Въобще не е добре! Викаше ми „дребосък“, или някакъв там пей’ански еквивалент, гадна краставицо! Като ми паднеш в ръчичките, жив ще те опека! Дължиш ми го, да знаеш. Направо ще те изкормя, копеленце! Мисли за това като за приятно преживяване. Ще взема от теб всичко, което си заслужава.

— Съмнявам се да успееш, малки човече — отвърна Грийн Грийн.

— Ще почакаме и ще видим — намесих се аз.

След което Ник се присъедини към нас и пое до мен — от другата ми страна, за да е по-далеч от Грийн Грийн.

— Той сега долу ли е? — попитах.

— Да. Имаш ли бомба?

— Имам.

— Това ще свърши работа. Провери дали е вътре, а сетне я хвърли през прозореца.

— Сам ли е?

— Ами... май не. Е, няма да е убийство. Щом разполагаш със записите, ще върнеш момичето.

— Коя е тя?

— Казва се Кати. Не я познавам.

— Беше моя жена — казах.

— Уф. Сега вече разбирам какво е намислил. Налага се да влезем.

— Прав си — кимнах. — Разбираме се така: аз се захващам с Шандон, а ти измъкваш момичето.

— Нищо няма да й стори.

— Така ли?

— Изминаха няколко месеца, откакто ни пробудиха, Франк. Отначало дори не знаехме къде сме и защо сме тук. Този зеленият твърдеше, че и той не знаел много повече. Мислех, че сме в страната на мъртвите. Научихме за теб едва когато те двамата с Майк се скараха. Един ден Грийн свали гарда и това бе достатъчно за Майк да

му скочи в мозъка. Както и да е, Майк и момичето — Кати де — искам да кажа, че между тях има нещо. Май се обичат.

— Грийн, защо не ми каза?

— Не го смятах за важно. Греша ли?

Не отговорих, защото не знаех отговора. Мислех бързо. Облегнах се на една скала и натиснах педала на мислите си, докато опря в пода. Дошъл бях, за да открия и унищожа един свой враг. Сега той бе мой съюзник, а друг отправяше заплаха към мен. Но да узная, че се е залюбил с жената, която възнамерявах да спася... Това променяше много, макар все още да не знаех какво. Ако Кати наистина го обича, нямах никакво намерение да нахлувам вътре и да го застрелвам пред очите ѝ. Дори ако само я използваше и не даваше пукната пара за чувствата ѝ, пак не можех да го сторя — не и щом той значеше нещо за нея. Май по-раншното предложение на Грийн Грийн щеше да се окаже най-разумно — да вляза във връзка с него и да се опитам да го подкупя. Сега той притежаваше нова сила и красиво момиче. Като добавим цял куп пари, и току-виж склонил да се откаже от намеренията си. Ала все още не ми даваше мира мисълта, че веднъж се бе опитал да ме убие с голи ръце.

Можех просто да обърна гръб и да си тръгна. Можех да се кача на моя „Модел Т“ и само след ден да съм обратно на Хоумфри. Щом тя иска Шандон, нека го има. Можех да си уредя сметките с Грийн Грийн и да се завърна в моята крепост.

— Да, важно е — рекох.

— Това променя ли плановете ти? — попита ме Грийн Грийн.

— Да.

— Само заради едно момиче?

— Само заради едно момиче.

— Странен човек си, Франк. Да изминеш толкова път и накрая да промениш намеренията си заради момичето от твоите спомени.

— Имам доста силна памет.

Никак не ми се нравеше идеята да обърна гръб на заклетия враг на Името, с което съм Назован — при това превъплътен в тялото на изключително способен и хитър човек, който на всичко отгоре жадуваше да ме прати в гроба час по-скоро. Подобно съчетание щеше да ме лиши от спокоен сън, дори когато се завърнех на Хоумфри. От друга страна, каква полза от мъртвата златна рибка — или гълъбица,

както беше в конкретния случай? Отдавна съм забелязал как с течение на времето приятели, неприятели, врагове и любовници се въртят край мен подобно на участници в един безкраен карнавал, като само от време на време си сменят маските.

— Какво ще правиш сега? — попита ме Ник.

— Ще си поговоря с него. Ще му предложи сделка.

— Нали каза, че той за нищо на света не би продал своята пай'бадра? — вдигна вежди Грийн Грийн.

— Тогава така смятах. Но тая история с Кати ме навежда на мисълта, че нещата може да са се променили.

— Не разбирам.

— Хич не се опитвай. По-добре вие двамата ме почакайте тук, в случай че започне да стреля.

— А какво да правим, ако те убие? — попита Грийн Грийн.

— Проблемът си остава ваш. До скоро виждане, Ник.

— Успех, Франк.

Заслизах по пътеката, като се стараех непрестанно да екранирам мислите си. Използвах всички възможности за прикритие, дори накрая пълзях между камъните. На стотина крачки от хижата замрях и вдигнах глава да се огледам. Две огромни купчини ме закриваха и хвърляха грамадна сянка. Опрях дулото на пистолета върху китката на лявата си ръка, прицелих се в задната врата и извиках:

— Майк! Аз съм, Франк Сандоу!

Сетне зачаках.

Измина половин минута, преди той да се обади лаконично:

— Да?

— Искам да поговорим.

— Говори де.

Изведнъж осветлението в хижата угасна.

— Вярно ли е това, което научих за теб и Кати?

Той се поколеба, после каза:

— Предполагам.

— Тя с теб ли е сега?

— Може би. Защо?

— Искам да го чуя от нея.

Отново пауза, сетне прозвуча нейният глас:

— Мисля, че е вярно, Франк. Не знаехме къде сме, представа нямахме... помня само огъня... не зная дори как стана...

Прехапах устни.

— Не се оправдавай — извиках. — Оттогава измина много време. Ще го преживея.

Майк се изсмя.

— Много си сигурен.

— Такъв съм си. Реших да го свършим по лекия начин.

— И кой е той?

— Колко искаш?

— Пари? Уплаши ли се от мен, Франк?

— Дойдох тук да те убия, но няма да го направя, ако Кати те обича. А тя каза, че е така. Хубаво. Щом двамата искате да си живуркате заедно, поне ми се махнете от главата. Колко искаш, за да си вземеш Жулиетата и да изчезваш?

— Коя е тази Жулиета?

— Няма значение. Колко?

— Трябва да обмисля предложението ти — дойде ми неочаквано. Но ще е много, да знаеш. Този път смятам да си поживея добре. Освен това ще си купя разни неща — ще ти приготвя списък. Наистина ли го предлагаш? Да не е някой трик?

— И двамата сме телепати. Предлагам да свалим екраните. Дори настоявам да го сторим.

— Кати ме беше помолила да не те убивам — призна той — и сигурно много ще ми се сърди, ако не я послушам. Съгласен. Тя значи много за мен. Ще взема парите и жена ти и ще те оставя.

— Ужасно съм ти благодарен.

Той се изсмя отново.

— Най-сетне ми проработи късметът. Как предлагаш да процедираме?

— Ако си съгласен, ще ти дам известна сума в аванс, а останалото ще получиш от адвокатите ми.

— Защо пък не? Искам всичко да бъде съвсем легално. Искам един милион, плюс сто хиляди всяка година.

— Това са много пари.

— Не и за теб.

— Само го отбелязах. Добре, съгласен съм. — Чудех се как ли възприема нашата сделка Кати. Ако не беше се променила през последните няколко месеца, би трябвало да ѝ се гади от подобно търгашество. — Още две условия — добавих. — Пей’анецът, Грингрин-тарл, да знаеш, че сега е мой. Имаме си сметки за уреждане.

— Имаш го. Кому е притрябвал? Другото какво е?

— Ник идва с мен — без косъм да падне от главата му.

— Онзи дребният... — той се засмя. — Готово. Дори ще ти призная, че ми беше симпатичен. Това ли е всичко?

— Това.

Първите лъчи на слънцето погъделичкаха корема на небето, а вулканите пламтяха като титанични факли над езерната повърхност.

— Сега какво следва?

— Почакай да предам разговора на другите — отвърнах му аз.

„Грийн Грийн, той е съгласен. Ще получи неговата пай’бадра. Кажи на Ник. Потегляме след няколко часа. Днес по обед пристига моят кораб.“

„Прието, Франк. Идваме при теб.“

Сега оставаше само да си изясним отношенията с пей’анеца. Всичко се нареждаше твърде лесно. Повтарях си, че съм длъжен да си отворям очите за някоя измама. И да я имаше обаче, би трябвало да е много фина. Склонен бях да се съмнявам във вероятността за тайно споразумение между Грийн Грийн и Майк. Ако имаше такова, щях да го узная само след няколко минути, когато двамата с Майк свалим телепатичната защита.

И след цялата тази грижлива подготовка да уредим въпроса като двама сговорчиви търговци...

Не зная дали в този момент се изсмях, или изсумтях. Трябва да е било нещо по средата.

Защото бях почувствал, че нещо не е наред. Нещо, неизвестно точно какво. Едно от онези предчувствия, които сме наследили още от пещерната ера или от дърветата. Кой знае, може и от първичния океан. Флопсус засия през прахоляка, дима и мъглата и целият изглеждаше окъпан в кръв.

Над всичко се спусна някакво безмерно спокойствие, утихна дори ветреецът. Изведнъж стомахът ми се сви, сграбчен от лапите на страха, и аз се напрегнах, за да го овладеея. Всеки миг от небето щеше

да се спусне някаква гигантска ръка и да ме размаже, ала аз лежах неподвижно. Бях завладял Острова на мъртвите, но около мен пламтеше Токийският залив. Сведох очи и надзърнах долу, в Долината на сенките. Навсякъде, докдето ми стигаше погледът, виждах само неща, за които да скърбя. Потреперих неволно, сетне направих безуспешен опит да се овладея. Не биваше да позволявам на Шандон да забележи страха в душата ми.

— Шандон — извиках, когато осъзнах, че повече не мога да чакам, — свалям защитата. Направи го и ти.

— Дадено.

... И умовете ни се срещнаха, нахлуха един в друг.

— Истина си казвал...

— Ти също...

— Значи се разбрахме...

— Да...

Ала „НЕ!“ проехтя чак от дълбините на света, отекна в небесните кули и закънтя като ехо на гигантски цимбали в умовете ни. През тялото ми премина нагорещена до червено вълна. Изправих се бавно, а крайниците ми бяха твърди и непоклатими като планински вериги. През ивиците от червено и зелено виждах всичко наоколо съвсем ясно, като на дневна светлина. Видях как долу под мен Майк Шандон излезе от хижата и бавно завъртя глава към висините. Накрая очите му срещнаха моите и тогава осъзнах, че казаното, или написаното на онова място, където бях стоял с гръмотевици в ръцете, е било истина: *Тогавя сблъсъкът е неизбежен...* Пламъци... Така да бъде... Мрак. Всичко е било предначертано още от мига, когато съм напускал Хоумфри, други, по-могъщи от нас сили са ни ръководели и насочвали. Дребните спорове, които се бяхме опитали — и успели — да разрешим, се оказаха нищожни и лишени от значение за онези, които сега се разпореждаха с нас.

Разпореждаха се. Да.

Винаги съм смятал, че Шимбо е изкуствено създаден образ, могъщо внушение на пей'анската религия, алтернативна индивидуалност, до която прибягвах, когато конструирах светове. Но и никога досега не бе имало сблъсък между моята воля и неговата. Той се явяваше само когато го виках, свършваше си работата и изчезваше.

В нито един случай той не беше поемал управлението спонтанно, по свое желание, нито пък чрез използването на сила. Може би дълбоко в себе си исках да вярвам и вярвах, че той е бог, просто защото ми се щеше да вярвам, че някъде, някога е имало Бог, богове, божества — напълно естествена склонност към първичната одухотворяваща сила, обясняваща и моите собствени паранормални способности. Не зная. Наистина не зная... Веднъж, когато той се появи, изригна толкова ослепителна светлина, че аз извиках — без никаква причина. По дяволите, това не е отговор. Просто не мога да го обясня.

И така ние стояхме и се измервахме с погледи — двама врагове, пионки в ръцете на древни противници. Представих си изненадата на Майк от този неочакван обрат. Опитах се да установя контакт с него, но способностите ми сякаш се бяха изпарили.

Едва сега забелязах, че небето е закрито от облаци, и незабавно осъзнах какво предвещава това. Земята под краката ми едва забележимо потрепери и това също предвещаваше нещо.

На един от нас предстоеше да умре, макар никой от двама ни да не го желаше.

„Шимбо, Шимбо — повиках го аз в себе си, — Господарю на Абаносовата кула, трябва ли да стане така?“

... Още докато го казвах, си дадох сметка, че отговор няма да има — защото и връщане назад вече нямаше.

Затрещяха гръмотевици, в началото тихи и далечни, като удари на тъпан.

Станаха по-ярки и светлините над езерото.

А ние стояхме в двата края на определеното за схватка поле, край нас се люшкаха вълни от светлина, обгръщаха ни мъгли, изпъстрени с точици пепел, и Флопсус побърза да скрие лика си зад облаците.

Всяка сила се нуждае от известно време, за да достигне критичната си точка на действие, особено когато е чакала твърде дълго желанието миг. Усещах как в мен се прехвърля силата от най-близкия енергоизточник, как ме изпълва като гигантски прилив. Стоях неподвижно, неспособен да помръдна дори едно мускулче на тялото си или да затворя очи пред погледа на другия. В изкривената светлина забелязах, че той от време на време премигва, видях зад него и очертанията на онзи, който ми бе известен като Белион.

Чувствах, че едновременно се смаявам и уголемявам, и трябваше да мине още много време преди да осъзная, че този, който се смаява и става все по-пасивен, съм аз — Франсис Сандоу. Ала същевременно долавях раждащите се във върховете на пръстите ми светкавици, същите, които раздираха небосвода високо над мен, очаквайки да бъдат съсредоточени във фокус, преди да ударят земята, и това бях аз: Шимбо, Гръмовецът от Абаносовата кула.

Сивкавият конус вляво от мен бе разцепен почти до основата и отвътре бликна пламтяща лава, която изтичаше право във водите на Ахерон сред пронизително съскане и огромни облаци пара. Отново раздрах небето с моите хаотични ослепителни щрихи и ги запратих надолу, към светещия облак под мен. Вятърът се усили и дъждът заплющя.

Той беше сянка, лишена от плът и материя, сетне, когато светлината угасна, пак се изправи пред мен — моят древен враг. Хижата зад него гореше като факла и някой наблизо изкрещя: „Кати!“

— Франк! Да бягаме! — повика ме зеленокожият човек, а джуджето само ме теглеше за ръкава, но аз ги пометох встрани и пристъпих първата крачка към своя противник.

Нечие съзнание докосна моето, сетне това на Белион — почувствах го по начина, по който отскочи от него. После зеленият човек нададе болезнен вик и задърпа джуджето назад.

Моят противник също направи първата крачка и земята потрепери под него, а на някои места се пропука и хлътна.

Вятърът го блъскаше яростно, докато направи втората, и той се строполи на земята, отваряйки под себе си пукнатини. При втората крачка аз също се строполих и почвата под мен поддаде.

Докато лежахме, каменният гръбнак на острова се разцепи по дължина и отвътре бликна гъст дим.

Когато се изправихме и пристъпихме за трети път неочаквано се озовахме на съвсем равна площадка. Аз раздробих едрите скални отломъци край него с четвъртата си крачка, а с неговата той запрати няколко канари към мен. С петата дойде вятърът, с шестата дъждът, а с неговите се раздвижиха огънят и земята.

Вулканите озариха ниското небе и се счепкаха с моите светкавици за надмощие във въздуха. Ветровете пришпорваха вълните на езерото под нас, а ние продължавахме да потъваме към тях с всяко

разтърсване на острова. Чувах прибой им, в ушите ми свистеше вятърът, кънтяха гръмотевици и експлозии, дъждът плющеше. Част от покрива на хижата зад гърба на моя враг се срина, но постройката продължаваше да гори.

При дванадесетата крачка се вдигнаха циклони, а с неговата целият остров започна да се люлее и пропуква, димът струеше на гъсти талази от пукнатините.

Сетне нещо ме докосна по начин, по който никога досега не бях докосван, и аз се огледах да потърся причината.

Зеленият човек се бе покатерил върху една канара и държеше пистолет. Същият, който допреди миг си лежеше кротко в кобура ми, твърде немощен, за да промени с нещо разпределението на силите.

Насочи го първо към мен. Сетне ръката му трепна и преди да успее да го удари, го завъртя надясно.

От дулото изригна светлинен сноп и моят противник се строполи.

Спаси го движението на острова. При следващия трус краката на зеления човек се подкосиха и той изпусна оръжието. И тогава моят противник се изправи отново, ала дясната му ръка остана на земята. Наведе се, сграбчи я за китката с лявата и пристъпи към мен.

Под нас започна да се разтваря бездна и в този миг видях момичето.

Беше излязла от горящата хижа и тичаше встрани от мен, към мястото, където пътеката свършваше. Изведнъж спря, обърна се и се загледа в нашия бавен танц, докато се приближавахме един към друг. Бездната я доближи, разкъса земята под нея и внезапно от гърдите ми се изтръгна вик, защото знаех, че не мога да я стигна навреме.

... Викът отекна в скалите, аз потреперих и се втурнах към нея, защото Шимбо беше изчезнал.

— Кати! — изкрещях повторно.

Тя се олюля и полетя напред.

... Изневиделица се появи Ник, хвърли се към ръба на пропастта и я стисна за китката. За един съвсем кратък миг повярвах, че ще успее да я задържи.

Съвсем кратък...

Не че му липсваше сила, за да успее. Имаше я, дори предостатъчно. Всичко опираше до неща като тежест, равновесие и

инерция.

Чух го да проклина, когато двамата полетяха надолу.

Тогава вдигнах глава и се извърнах към Шандон. Сърцето ми кипеше от смъртоносен гняв. Посегнах за пистолета и си спомних, като в просъница, какво се бе случило с него.

Гигантска каменна лавина се стовари върху ми и ме прикова към скалата, когато той направи следващата крачка. Опитах да се подпра на коляно, но почувствах, че бедрената ми кост поддава под неимоверната тежест и се строполих. Трябва да съм изгубил съзнание за миг, но болката светкавично ме върна към действителността. Междувременно той беше пристъпил още крачка напред, с което се озова съвсем близо, а светът около мен се бе превърнал в същински ад. Погледнах към кървящото чуканче на ръката му, надзърнах в тези маниакалнодепресивни очи, в устата, полуотворена, готова да се разсмее или проговори, вдигнах лявата си ръка, подкрепих я с дясната и повторих добре познатия ви жест. Изкрещях от изгаряща болка във върховете на пръстите си и неочаквано главата му падна от раменете, подскочи веднъж и се изтърколи край мен — все още с широко отворени и втренчени очи — за да последва моята съпруга и най-добрия ми приятел в бездната долу. Останалото се строполи в краката ми и аз останах да го гледам, докато накрая мракът погълна и мен.

VIII

Свестих се призори. Продължаваше да вали. Изпитвах остра пулсираща болка в десния крак, на петнадесетина сантиметра над коляното. Много лошо — и мястото, и болката. Дъждът си беше най-обикновен дъжд. Искам да кажа, че бурята бе утихнала. Земята също бе престанала да трепери. Когато най-сетне събрах достатъчно сили, за да се надигна на лакти, бях толкова изненадан, че забравих болката и всичко останало.

По-голямата част от острова беше изчезнала във водите на Ахерон, а останалото беше направо неузнаваемо като мое произведение. Лежах на една скална площадка, на двадесетина стъпки над водното равнище. От хижата нямаше и следа, а недалеч от мен се въргальше обезобразен труп. Извърнах бързо глава на другата страна и се огледах да преценя положението.

И тогава, докато факлите от среднощния кървав пир продължаваха да пращят и заслепяват, очерняйки утринното небе, аз вдигнах ръка и започнах бавно да отмествам камъните, които ме покриваха — един по един.

* * *

Нищо друго на този свят не е в състояние да освободи ума от оковите на битието и да го изпрати на душевно пътешествие, както болката и затъпяващото повтаряне на едно и също действие.

Дори и да са били истински богове — какво значение имаше това? За мен например? Връзката им с нас, простосмъртните, е целяла само едно-единствено нещо — да ни използват за пионки в играта, която разиграват помежду си. Да вървят на майната си, всичките. „Това се отнася и за теб, Шимбо — промърморих аз. — Никога повече не се връщай при мен.“ Защо, по дяволите, трябваше да диря някакъв ред, когато такъв въобще не съществува? А дори и да го има, там няма

място за мен. Измих си ръцете в една локва. Беше като балсам за изгорения ми пръст. Водата беше съвсем истинска. Също земята, въздухът и огънят. С което се изчерпваха всички фактори, в които бях склонен да вярвам. Винаги се връщай към началото. Не се прави на прекалено хитър и образован. В началото са онези неща, които можеш да почувстваш — или да купиш. Ако успея да се задържа достатъчно дълго далеч от Токийския залив, намислил съм да завладея целия пазар за тези стоки и колкото и да са Названите на този свят, скоро ще узнаят, че съм регистрирал всичката собственост на мое име. Представям си какъв вой ще се вдигне тогава. Аз ще съм едничкият притежател на Голямото дърво, Дървото на Познанието, на Доброто и Злото. Отместих последния камък и се протегнах уморено. Ето че съм свободен.

Не ми оставаше нищо друго, освен да открия най-близкия енергоизточник и да прекарам следобеда в отдих, докато моят верен „Модел Т“ не се появи някъде от запад. Разтворих ума си и веднага почувствах пулсациите на един кладенец някъде вляво от мен. Събрах сили, седнах и изпънах ударения си крак с ръце. Прехапах устни, докато премина първата болезнена вълна, сетне разкъсах крачола и установих, че целостта на кожата е запазена. Превързах доколкото можах бедрото — не разполагах с нищо, което да пригодя за лонгета и да обездвижи счупеното, — претърколих се бавно, много бавно, по корем и запълзях, използвайки само ръцете си, към източника. Обезобразеният труп на Шандон остана да лежи под дъжда.

Придвижвах се без особени усилия, докато теренът беше равен. Страшното дойде, когато се наложи да изкатери един почти четиридесет и пет градусов наклон — през тези няколко минути огласях околността с ядните си ругатни. На всичко отгоре проклетата скала беше хлъзгава и кална.

Погледнах назад към Шандон и поклатих глава. Сетих се за онова, което винаги съм знаел за него — че е бил роден, за да следва другите, вечно да бъде втори. Целият му живот бе преминал под това проклятие. За миг изпитах жалост към него. А беше толкова близо до успеха. Грешката му бе, че се захвана с неподходяща игра, на неподходящо място и в неподходящо време, също като брат ми. Интересно, къде ли са сега главата и ръката му?

А междувременно продължавах да пълзя. Енергоизточникът беше само на стотина стъпки от мен, но аз избрах заобиколен маршрут, защото ми се стори по-лесен. Следващия път, когато спрях да си почина, ми се стори, че долових приглушено хлипане. Прозвуча твърде за кратко, за да съм сигурен.

Малко по-късно го долових отново, по-силно. Идеше някъде зад мен.

Спах и зачаках, докато се повтори. Сетне се отправих нататък.

След десетина минути достигнах основата на огромна купчина пръст. Цялата беше засипана с дребни скални отломъци, а зад нея се издигаше отвесна стена. Приглушените ридания идваха някъде оттук. Зърнах крайчеца на пещерен вход и тъй като не ми се щеше да изчерпвам остатъка от силите си, поех дъх и извиках:

— Ей! Кой е там?

Тишина.

— Ей! Обади се!

После се чу:

— Франк?

Беше гласът на лейди Карли.

— Здравей, кучко. Снощи ми предрече, че бързам към гибелта си. А твоята участ каква е?

— Франк, заклещена съм в пещерата. Входът е затрупан от един камък, а не мога да го помръдна.

— Какъв ти камък, направо скала, скъпа. Виждам я от другата страна.

— Можеш ли да ме измъкнеш?

— Как попадна там?

— Скрих се, когато започна пукотевицата. Опитах се да прочистя входа, но само си изпочупих ноктите, а и пръстите ми целите са изранени. Не мога да го заобиколя този камък...

— Като гледам, май наистина няма изход...

— Защо, какво е станало?

— Всички са мъртви, освен аз и ти, а от острова е останало съвсем малко парче земя. Непрестанно вали. Доста яко се счепкахме.

— Не можеш ли да ме измъкнеш оттук?

— Късметлия ще съм, ако и аз се спася — като се има предвид състоянието ми.

— Да не си в някоя друга пещера?

— Не, навън съм.

— Тогава какво разбираш под това „да се измъкна“?

— Имам предвид това прокълнато късче земя. Искам да се върна обратно на Хоумфри.

— Значи все пак очакваш някаква помощ?

— За мен само — отвърнах. — „Модел Т“ ще пристигне днес следобед. Така съм го програмирал.

— Но на борда сигурно има инструменти... Не можеш ли да взривиш проклетия камък?

— Лейди Карли — рекох аз, — кракът ми е строшен, едната ми ръка е парализирана и целият съм покрит с толкова много рани, че просто няма смисъл да ги броя. Всеки миг може отново да изгубя съзнание или в най-добрия случай да заспя и да хъркам цяла седмица. Снощи ти дадох възможност отново да бъдеш мой приятел. Спомняш ли си какво ми отвърна?

— Да.

— Значи, получи си заслуженото.

Обърнах се и запълзях обратно на лакти.

— Франк!

Не отговорих.

— Франк! Почакай! Не си отивай! Моля те!

— Защо? — извиках.

— Помниш ли какво още ми каза снощи?...

— Да, помня и отговора ти. Но това беше снощи, когато бях друг човек. Ти получи своя шанс и го опрости. Ако имах сили, щях да изчегъртам името ти на камъка заедно с днешната дата. Сбогом, драго ми беше, че те познавах.

— Франк!

Дори не погледнах назад.

„Промяната на твоя характер продължава да ме удивлява, Франк.“

„Значи все пак си отървал кожата, Грийн. Предполагам, че и ти си хлътнал в някоя шибана пещера и сега искаш да те извадя.“

„Не, Франк. Намирам се само на няколко крачки от теб, в посоката, в която се придвижваш. Съвсем близо съм до

енергоизточник, но и той сега не може да ми помогне. Ще ти викна, когато ме доближиш.“

„Защо?“

„Моят час удари. Време е да се преселя в страната на мъртвите и да се разделя с доскорошното си могъщество. Снощи получих смъртоносна рана.“

„Какво искаш да направя за теб? Аз също съм го закъсал здравата.“

„Трябва ми последно причастие. Ти ми каза, че си го дал на дра Мерлинг, значи познаваш ритуала. Освен това спомена, че имаш глитен...“

„Вече не вярвам в тези глупости. Никога не съм и вярвал. С Мерлинг го направих само защото...“

„Ти си посветен. Ти си Назован с Името Шимбо Гръмовежеца от Абаносовата кула. Не можеш да ми откажеш.“ „Мога, защото току-що отхвърлих Името.“

„Веднъж каза, че ако ти помогна, ще ходатайстваш за мен на Мегапей. Аз ти помогнах.“

„Зная го, но е твърде късно — след като умираш.“ „Направи за мен поне това, за което те моля.“

„Ще дойда при теб и ще ти помогна с каквото мога, ще опитам да успокоя болките ти — но не искам от мен проклетото причастие. След снощи приключих с тези неща.“

„Поне ела при мен.“

Така и сторих. Докато го доближа, дъждът почти бе спрял. Жалко, досега поне бе отмивал бликащите от него телесни течности. Беше се подпрял на една скала и кожата му бе толкова прозрачна, че поне на четири места отдолу прозираше белотата на костите.

— За кой ли път се изумявам от жизнеността на пей'анците — казах аз. — Снощи ли пострада тъй?

Той кимна.

„Боли ме като говоря — продължи с мисловна реч. — Нека разговаряме така. Знаех, че си жив, и се постарях да издържа, докато установя контакт с теб.“

Не без известни усилия свалих раницата от гърба си и я разкопчах.

— Ето, вземи това. За болките е. Действа при пет различни раси. И на твоята също.

Той го побутна встрани.

„Не желая да притъпявам съзнанието си в този момент.“

— Слушай, Грийн, нямам никакво намерение да ти давам последно причастие. Ако толкова настояваш, ще си получиш глитеновите корени. Но нищо повече.

„Дори ако в замяна ти дам онова, което желаш най-много от всичко на света?“

— Какво е то?

„Ако ти ги върна всичките, без да имат никакъв спомен за случилото се тук?“

— Записите!

„Да.“

— Къде са те?

„Услуга за услуга, дра Сандоу.“

— Дай ми ги.

„Причастието...“

... Една нова Кати, Кати, която никога не е срещала Майк Шандон, моята Кати — и Ник, очарователният трошач на носове.

— Умееш да притискаш, пей'анецо.

„Нямам друг избор. Моля те, побързай!“

— Е, добре. Ще изпълня желанието ти и нека да е за последен път. Къде са записите?

„Ще ти кажа след като започнеш причастieto и връщане назад няма.“

Засмях се.

— Склони ме. Не те виня, че не ми вярваш.

„Беше екранирал мислите си. Можеше да ме измамиш.“

— Напълно възможно. Дори аз не съм съвсем сигурен в себе си.

Развих пакета с глитеновите корени и ги натроших според указанията, за да спазя нужната пропорция.

— Време е да тръгнем ръка за ръка — започнах аз — и само един от нас ще се завърне на това място...

* * *

След един студен сив период и друг — топъл и черен, ние се озовахме в сумрачна страна, без вятър и звезди. Наоколо имаше само яркозелена трева, високи върхове и едва забележимо северно сияние, докоснало единия край на синьо-сиво-черното небе и следващо от край до край начупения хоризонт. Сякаш всички звезди бяха изпопадали, за да се превърнат на прах и да се разпилеят по хълмовете.

Крачехме без видимо усилие — почти се носехме над земята — и телата ни отново бяха възвърнали предишната си жизненост. Грийн вървеше от лявата ми страна, загледан в хълмовете на глиреновия сън — дали наистина беше сън? Изглеждаше толкова реален и материален, а сънят бяха нашите измъчени, натрошени трупове, лежащи проснати на скалата, под неспирния дъжд, преди милион милиони години. Имах усещането, че винаги сме вървели тук с Грийн — и винаги сме се чувствали толкова добре. Във всеки случай беше съвсем като последния път, когато посетих това място. А може би въобще не съм го напускал.

Неусетно подехме една стара пей'анска песен, след което Грийн ми каза:

— Дра, отказвам се от пай'бадрата, която таях срещу теб. И ти прощавам за всичко.

— Това е чудесно, дра тарл.

— Обещах ти също така да ти кажа нещо. Ставаше дума за записите. Те лежат под моето бездушно зелено тяло, същото, което имах привилегията да обитавам известно време.

— Аха.

— Само че са безполезни. Прехвърлих ги при мен от касата, където ги държах, със силата на моя ум. За съжаление, били са разрушени безвъзвратно по време на стълкновението на острова, също както и тъканните култури. Вярно, че съдържах думата си, но не напълно. Бедата е, че ти не ми остави друг избор. Сам не можех да стигна дотук.

Чувствах, че трябва да съм обезпокоен, но в момента не изпитвах нищо.

— Сторил си каквото е трябвало — чух се да отвърщам. — Не се тревожи. Може би е по-добре, че не ще мога да ги върна отново към живот. Толкова много неща са се случили, след като са напуснали този свят. Нищо чудно да се почувстват така, както се почувствах аз преди

много време — изгубен в един чужд свят. За разлика от мен, те може да не кипят от ентузиазъм да го опознаят. Не зная. Да оставим нещата такива, каквито са. Станалото — станало.

— А сега трябва да ти кажа за Рут Ларис — продължи той. — Тя лежи във фалонския приют за душевноболни в Кобачо, планетата Дрискол, където е регистрирана като Рита Лорънс. Лицето ѝ е променено, както и умът ѝ. Трябва да я изведеш оттам и да наемеш психиатри.

— Защо е в приюта?

— Беше по-лесно, отколкото да я доведем на Илирия.

— Нищо ли не значат за теб болките, които причини на всички тези хора?

— Не. Вероятно твърде дълго съм работил с материята на живота...

— Не изглежда да си се справял особено добре. Склонен съм да мисля, че прекалено често си оставял кормилото на Белион.

— Не ми се щеше да го признавам, защото не съм от онези, които все търсят оправдания, но струва ми се, че в случая си прав. Затова се опитах да убия Шимбо. Мисля, че и ти в началото виждаше само тази страна от поведението ми. Аз също не бях особено очарован. След като той ме заряза и се захвана с Шандон, започнах да изпитвам угризения заради злините, които извърших. Реших, че е дошло времето да бъде прогонен, и това ме накара да повикам Шимбо от Абаносовото дърво. Не биваше да позволя на Белион да създава и други светове на вражда и омраза. Само Шимбо, който ги разхвърля като скъпоценни камъни из мрака и подпалва в тях искрицата на живота, бе в състояние да го спре. Сега, когато спечели, светът ще получи още красота.

— Не — поклатих глава. — Не можем да работим поотделно, а аз вече се отказах.

— Огорчен си от случилото се и вероятно съвсем оправдано. Но не е никак лесно да се откажеш от подобно призвание, дра. Сигурно с течение на времето...

Не му отговорих, защото бях потънал дълбоко в мисли.

Пътят, който следвахме, бе път към смъртта. Колкото и красиво да бе всичко наоколо, ние обитавахме един глитенов мираж и докато обикновените хора биха могли да привикнат към глитеновите

коренчета заради еуфорията и забравата, телепатът ги използва със съвсем различна цел.

Ако е сам, крайният резултат ще бъде увеличаване на телепатичната му мощ.

Ако са двама, те се преселват в общо съновидение. Сънят е не само много приятен, а при штрантранистите той винаги е един и същ — вследствие от продължителното религиозно обучение, свързано с множество внушения, целящи определени рефлексии да залегнат дълбоко в подсъзнанието. Други му казват традиция.

... А когато го сънуват двама, неизменно се пробужда само един от тях.

Тъкмо по тази причина го наричат последно причастие, така че онзи, който е избрал пътя на смъртта, да не поеме натам съвсем сам. Говоря за мястото, което се старая да избегна вече близо хиляда години.

Освен това се използва и за дуели. Дуелите са два вида — религиозни, или ритуални и смъртоносни. Както се досещате, от вторите връщане назад няма. Такава е природата на този наркотик, че противопоставя някои определени спящи участъци на участващите умове без самите участници да осъзнават това.

Грийн Грийн бе толкова изпълнен с решимост, че нито за миг не ме завладяха опасенията, че ставащото може да е някой последен трик на пей'анското отмъщение. Пък и дори да ни предстоеше дуел, нямаше от какво да се боя, като се имаше предвид състоянието му.

Докато крачехме рамо до рамо ми хрумна, че вероятно от няколко часа насам скъсявам живота му под прикритието на един приятен, почти мистичен ритуал.

Телепатична евтаназия.

Мисловна смърт.

Щастлив бях, че мога да помогна на едно страдащо същество и че същевременно изпълнявам съкровено му желание. Това ме накара да се замисля за моя собствен край, който със сигурност нямаше да е толкова привлекателен.

Чувал съм хората да разправят, че колкото и да обичаш живота, сега, в тази минута и да си мислиш, че ще живееш вечно, някой ден ще ти се прииска да умреш — дори ще се молиш да потънеш в забравата. В ума си, докато произнасях тези думи, често съм долавял болка. Това

са измъчени слова, изстрадани от живота. Иска им се да си отидат точно така — да избягат от мен и да е красиво.

Аз не очаквам, че ще си отида красиво, напускайки благородно живота през някоя тиха нощ. Напротив, готов съм да драпам със зъби и нокти срещу угасването на светлината, да се защитавам и воювам на всяка крачка по пътя към вечния мрак. Болестта, благодарение на която доживях тези далечни времена, беше свързана с много болки, ако щете дори с агония, и то дълго преди да ме замразят. Често си спомням за онова време и всеки път се заклевавам никога да не се предам лесно. Искам да живея, въпреки болките и всичко останало. Има една книга и един човек, когото много уважавам: Андре Жид и неговите „Земни плодове“. На смъртно легло, с дълбоката увереност, че му остават само няколко дни живот, той продължавал да пише като печатарска машина. Свършил я за три дни и издъхнал. А вътре изброил всички хубави неща, свързани с размесването на земята, въздуха, огъня и водата, които го заобикаляли, неща, които е обичал, и зад всеки един ред прозира желанието му да се сбoguва с тях, макар никак да не му се разделя с живота. Ей така се чувствам и аз. Старая се да не остана безучастен към това, което става с Грийн, но не мога да му съчувствам. Бих предпочел да си остана там, на скалата, целият натрошен, под проливния дъжд, но все така жадуващ да опознавам живота и да го подчинявам на волята си, вместо да съм тук. Все си мисля, че тъкмо този глад ми е позволил да овладее конструирането на световите — и то така, че да го върша съвсем сам и никога да не се задоволявам напълно от постигнатото. Дяволска работа.

Изкатерихме един хълм и спряхме на върха. Още преди да го стигнем вече знаех какво ще зърнем на отсрещната страна.

... Просторна и мрачна долина, която започваше почти под краката ни — между два мрачни скални масива от сивкав камък, покрити с тъмнозелена растителност, и продължаваше нататък и нататък, колкото и да се взирах — където ставаше все по-тъмно и по-тъмно, докато накрая оставаше само мрак, толкова непрогледен, че там можеше да има само пустош, нищо друго освен безмерна пустош.

— Ще вървя още стотина крачки с теб, дра — рекох аз.

— Благодаря ти, дра.

Спуснахме се рамо до рамо по склона на хълма и поехме към долината.

— Какво ще разкажеш за мен на Мегапей, когато научат за кончината ми?

— Все още не зная.

— Кажим им, ако те попитат, че съм бил глупак, но преди да дойда на това място съм съжалявал за глупостта си.

— Ще го кажа.

— И...

— И това също — прекъснах го аз. — Ще помоля костите ти да бъдат погребани високо в планината, на мястото, където е бил твоят дом.

Той склони глава.

— Друго не искам. Ще ме изпроводиш ли с поглед?

— Да.

— Речено е, че в края на тунела има светлина.

— Така е речено.

— Време е да я потърся.

— На добър път, дра Грин-тарл.

— Ти спечели твоята битка и скоро ще напуснеш това място. Ще построиш ли световите, които аз не успях?

— Може би — отвърнах аз и се загледах в мрака, където нямаше звезди, нито метеори или комети.

Ала изведнъж нещо се появи там.

В празното пространство бе увиснала Нова Индиана. Изглеждаше отдалечена на милиони мили, контурите ѝ бяха леко размазани и сияещи. Носеше се плавно надясно, докато една скала не я скри от погледа ми. Ала по това време вече беше изгрял и Коситус. Докато пресичаше, последваха го и всички останали — Сен Мартин, Бунинград, Дисмал, М-2, Хонкитонк, Милост, Връх, Тангия, Илирия, Роденова прищявка, Хоумфри, Кастор, Полукс, Сентралия, Денди и прочие.

По някаква глупава причина тази гледка напълни очите ми със сълзи. Над мен преминаваха като на парад всички светове, които бях създал. Не мислех, че може да е толкова величествено.

И ето че в мен се пробудиха чувствата, които бях изпитвал при раждането на всеки един от тях. Поне с нещо бях допринесъл, за да запълня празното пространство. Там, където бе имало мрак, аз бях окачил моите светове като коледни играчки. Ето го отговора. Когато

дойде време и аз да пресека Долината, те ще останат след мен. Повика ли ме Заливът, ще навляза във водите му гордо вирнал глава. Защото вече съм оставил своето наследство и оттук насетне само мога да го умножавам.

— Наистина има светлина! — извика Грийн и едва сега осъзнах, че е стиснал ръката ми и сочи развълнувано процесията.

Поставих ръка на рамото му и произнесох тържествено:

— Дано срещнеш Кируор Четириликия, Бащата на Цветята.

Не можах да чуя отговора му, защото той се отдалечи забързано от мен, изтича между скалите, пресече Долината и се изгуби от погледа ми.

Обърнах се, прецених накъде горе-долу е изток и поех. Чакаше ме дълъг път.

Да се завърна у дома...

Медни камбани в ушите и попови лъжички пред очите.

Бях залепнал за някакъв неравен таван. Не. Лежах с лице към нищото, и се опитвах да задържа света върху раменете си. Беше ужасно тежък, а скалата под мен се пропукваше и поддаваше. Под мен беше Заливът, с неговите кондоми, прогнили трески, сплетени водорасли, празни черупки, бутилки и боклуци. Почти долавях далечния прибор, а пръските от вълните се стичаха по лицето ми. Ето, там е животът — вонящ, полюшващ се и студен. Бях го преплувал, бях надвил бурите и теченията му и сега, докато гледах надолу към него, усещах, че е дошло време да се спусна в дълбините му. Стори ми се дори, че дочух птичи крясъци. Какво пък — бях стигнал Долината, а сега се завръщах. С малко късмет и този път щях да избегна злоещите пръсти на ръката, която се протягаше към гърлото ми. Паднах, светът се завъртя около мен и всичко застана по местата си — както беше преди.

Небето беше черно като аспид и нашарено от сажди. От него се просмукваше влага. Скалата се впиваше в гърба ми. Повърхността на Ахерон бе набръчкана и неравна. Беше студено.

Седнах, разтърсих глава, за да проясня мислите си, потреперих и огледах проснатото до мен зелено тяло. Сетне произнесох последните слова на причастието и гласът ми затрепери болезнено.

Претъркожих трупа на Грийн и го нагласих в по-приемлива поза за окото, а след това го покрих с моето микроодеяло. Взех записите и

биоцилиндрите, които бе скрил под себе си. Оказа се прав. Бяха напълно разрушени. Прибрах ги в раницата си. Поне едно нещо, което да зарадва Земяното разузнаване. Накрая допълзях до енергоизточника и останах да лежа край него, в очакване в небето да се покаже моят „Модел Т“.

... Тя вървеше, отдалечаваше се от мен, полюшвайки лекичко стройните си бедра, а сандалите ѝ шляпаха ритмично. Искях да се втурна след нея и да ѝ обясня поне част от онова, което бе станало. Но знаех, че няма никакъв смисъл — защо само да се унижавам? Когато декорите на приказката внезапно избухнат и всичко се покрие с пепел, какъв смисъл да полагате каквито и да било усилия за последната реплика? Стига ни, че имаше великани и джуджета, гъби и жаби, пещери, пълни със скъпоценни камъни, и не един, а цели десет вълшебници...

Почувствах приближаването на „Модел Т“ много преди да го зърна — насочваше се право към енергийния кладенец.

Точно десетима финансови вълшебници, търговските барони на Алгол...

И всички до един нейни чичовци.

Беше време, когато мислех, че съюзът ни ще издържи, макар и подпечатан само с една целувка. Но не бях предвидил двойната игра, а когато ударът се стовари и то точно оттам, откъдето не го очаквах, трябваше да предприема нещо. В края на краищата, в играта не участвах само аз. Имаше и други и аз не можех да ги спра — дори и да исках.

„Модел Т“ се спускаше право към мен. Опипах счупения си крак, изстенах от болка и се отпуснах назад.

Търговски споразумения, приказки и накрая една вендета... Твърде късно беше да си припомням втората част на тази история, още повече че краят беше в моя полза. Би трябвало да се чувствам страхотно.

„Модел Т“ изникна пред погледа ми, спусна се право към мен и увисна като някакъв грамаден самостоятелен свят. Продължих да го управлявам чрез енергоизточника.

Бях страхливец, бях бог и кучи син, бях каквото изискваше от мен времето. Така е винаги, когато животът ти продължава повече от

нормалното. Преминаваш през различни стадии. Точно сега обаче бях уморен, изтерзан и мислех само за едно.

Приземих „Модел Т“ на скалата до мен, отворих люка и запълзях към него.

Вече нямаше никакво значение какво мисля и чувствам сега, когато пожарът бе унищожил всичко. Както и да го погледнеш, нямаше значение.

Стигнах кораба. Мушнах се вътре.

Изправих се до пулта, натиснах това-онова и го пробудих за по-активен живот.

Кракът ми се пръскаше от болка.

Корпусът се люшна.

Огледах се, събрах необходимите инструменти и отново изпълзях навън.

Прости ми, че нахлувам, скъпа.

Нагласих се удобно, прицелих се и разтопих грамадната скала.

— Франк? Ти ли си?

— Не, седемте козлета.

Лейди Карли изхвърча навън, мръсна, ококорени очи.

— Ти се върна за мен!

— Не съм си тръгвал.

— Ранен ли си?

— Вече ти казах.

— Каза, че си тръгваш, че ще ме оставиш.

— Време е да научиш кога говоря сериозно.

Тя ме целуна, помогна ми да застана на здравия крак и прехвърли ръката ми през рамото си.

— На скачанка ли ще си играем? — ухилих се аз, докато приближавахме „Модел Т“.

— Това пък какво е?

— Една стара игра. Скача се на един крак. Ще ти я покажа, като се пооправя.

— Сега накъде?

— Хоумфри. Можеш да останеш там, колкото искаш.

— Трябваше да се досетя, че няма да ме изоставиш. Но когато ми каза онези неща... Майчице мила! Какъв отвратителен ден! Какво стана накрая?

— Островът на мъртвите потъва бавно във водите на Ахерон. А дъждът не спира.

Погледнах кръвта по дланите ѝ, чернилката по лицето ѝ и разпилените ѝ коси.

— Нали знаеш, че не мисля всичко, което ти казах одеве?

— Зная.

Огледах се. Някой ден ще оправя тая бъркотия, знам си.

— Майчице мила! Какъв отвратителен ден! — повтори тя.

— Слънцето сигурно грее на горния етаж. Мисля, че ще успеем да го зърнем, ако ми помогнеш.

— Опри се на мен.

Послушах я.

РОЗА ЗА ЕКЛЕСИАСТА

I

Утрото ми се стори приятно и аз го посветих на превода на един от моите „Мрачни мадригали“ на марсиански. Интеркомът внезапно забръмча, аз пузнах молива и лекичко щракнах лостчето.

— Мистър Г. — пропя юношеският контраалт на Мортън, — старецът заповяда „да намеря този проклет тщеславен стихоплет“ и да го заведе при него в каютата. Тъй като между нас има само един „проклет тщеславен стихоплет“...

— Прочее, не хулете това, което считате за добро^[1] — прекъснах го аз.

Значи, марсианците все пак са взели решение. Изтръсках пепелта от цигарата си и си дръпнах за първи път откакто я запалих. Чаках това повикване вече цял месец и сега ръцете ми започнаха да треперят от напрежението, което подсъзнателно ме владееше. Страхувах се да измина 40-те фута, които ме разделяха от Еймъри и да чуя точно онези думи, които бях сигурен, че ще произнесе. Този страх измести всички останали усещания на заден план.

Ето защо най-напред довърших превода на станса^[2], който бях започнал.

Само няколко секунди ми бяха нужни за да стигна до каютата на Еймъри. Почуках два пъти на вратата и я отворих точно когато той произнасяше „Влезте“.

— Искали сте да ме видите?

Веднага се настаних в едно кресло, избавяйки го от официалностите да ме кани.

— Бързо се отзовахте. Да не би да сте тичали насам?

Внимателно се взрях в бащинското му недоволство.

Няколко големи старчески петна, бледи очи, редеещи коси, ирландски нос. А гласът поне с един децибел по-силен от който и да е друг.

Как беше отвърнал Хамлет на Клавдий?

— Работих.

— Да — изфуча Еймъри — Оставете. Никой никога не ви е виждал да се занимавате с оная глупост, наречена работа.

Свих рамене и се надигнах от мястото си.

— Ако ми позволите, аз ще...

— Сядайте!

Той стана. Заобиколи масата, надвеси се върху ми и свирепо се вторачи в мен отгоре. (Нещо, трудно постижимо, макар че седях в ниско кресло.)

— Вие несъмнено сте най-отвратителният кучи син, с който някога съм си имал работа! — изрева той като бик, прободен в корема. — Защо вие, дявол такъв, не се държите като всички нормални хора? Непрекъснато ми сервирате изненади! Винаги съм признавал, че сте талантлив, и може би дори гениален, но... ама че дявол! — Той простря молецо ръце към небето и се върна към креслото си.

— Въпреки всичко Бети убеди марсианците да ви разрешат да влезете в Храма. — Гласът му отново възвърна нормалното си звучене.

— Те ще ви чакат днес след обяд. Вземете един джипстер и тръгвайте.

— Добре — съгласих се аз.

— Е, това е всичко.

Кимнах ставайки. А докато отварях вратата той добави:

— Мисля, че не е нужно да ви обяснявам колко важно е това посещение. И не се дръжте с тях така, както с нас.

Затворих вратата след себе си.

* * *

Дори не запомних какво имаше за обяд. Нервничех, но инстинктивно чувствах, че ще направя всичко както трябва. Бостънските ми издатели се надяваха да получат от мен „Марсианска Идилия“ или в краен случай нещо за космическия полет в стил Сент-Егзюпери. Националното научно дружество пък жадуваше да получи пълен доклад за възхода и падението на Марсианската Империя.

Знаех, че всички ще останат доволни.

Точно по тази причина мнозина ми завиждаха, а също ме и ненавиждаха. Аз винаги постигам целта си и мога да сторя това по-добре от останалите.

Издох остатъците от обяда си и тръгнах към нашия „трамваен парк“. Качих се на един джипстер и се насочих към Тирелиан.

Облаци пясък, пълни с железни окиси, завихрени от моето возило се промъкваха през отвора на джипстера и се набиваха в очите ми.

Джипстерът ме подхвърляше на седалката, подобно на едно малко магаренце, което, поклащайки се и пухтейки, ме пренасяше веднъж през Хималаите. Тирелианските планини подскачаха, клатушкаха се като пияни и се приближаваха към мен.

Внезапно ревът на двигателя премина във вой и се наложи да натисна спирачките, за да успокоя моето „магаренце“. „Това не е Гоби, нито Великата Югозападна пустиня... — си мислех и се оглеждах наоколо. — Абсолютно червена, абсолютно мъртва... и без нито един кактус дори.“

Добрах се до гребена на скалата, но вдигнатия от джипстера прахоляк ми пречеше да виждам пред себе си. Това обаче нямаше никакво значение. Следвайки абсолютно точната карта намалих скоростта и насочих джипстера наляво и надолу.

Подобно на пламъчета червените песъчинки отскачаха изпод джипстера, отвявани от страничния вятър. Чувствах се като Одисей в Ада — с терцини^[3] в едната ръка и поглед, обърнат към Данте.

Натиснах клаксона за да поздравя каменната пагода^[4] и така пристигнах.

Когато чакълът заскърца изпод приземяващия се джипстер, Бети махна с ръка и се затича към мен.

* * *

— Здравей — поздравих я аз и едва не се задавих, когато свалих шала си и изтръсках от него почти фунт и половина пясък. — Така да се каже къде трябва да отида и с кого трябва да се срещна?

Тя си позволи кратка немска насмешка, по-скоро заради неумело започнатото изречение с „така да се каже“, отколкото заради пясъка по врата ми и започна да обяснява. (Трябва да отбележа, че тя е превъзходен лингвист и ето защо селският ми говор просто я забавляваше. А моят запас от този род шеги е недостатъчен.)

Аз ценях точната ѝ и ефектна реч: тя не беше приказлива, но съумяваше да даде винаги пълна информация. Погледнах очите ѝ, приличащи на две блокчета шоколад, прекрасните ѝ зъби, изгорялата на слънцето къса коса (не понасям блондинките!) и реших, че тя е влюбена в мен.

— Мистър Галинджър, Матриарх чака вътре, за да ви представят. Тя се съгласи да ви даде храмовите записи, за да ги разучите. — Бети замълча, приглади косите си и се сви от смущение.

Нима втрещеният ми поглед я кара да нервничи?

— Това са религиозни документи и в същото време единствените писмени исторически паметници. Нещо подобно на „Махабхарата“. Тя се надява, че вие ще изпълнявате задължителните ритуали при ползването на записите: трябва да повтаряте свещените думи, например, когато обръщате страниците. Матриарх ще ви обучи на това, което е нужно.

Аз кимнах бързо няколко пъти.

— Чудесно. Да вървим.

— Ммм... — тя отново се поколеба. — Не забравяйте единайсетте форми на вежливост, а също и за съществуването на ранговете. Те се отнасят към формалностите твърде сериозно — и въобще не си помисляйте да дискутирате с тях равенството на половете.

— Добре зная какво е табу за тях — прекъснах я аз. — Не се тревожете, нали помните, че съм живял на Изток?

Тя наведе очи и улови ръката ми. Едва се въздържах да не я издърпам.

— Най-добре ще е аз да ви въведа.

Преглътнах забележката, която се породила у мен и се оставих да бъда въведен в каменната пагода, като Самсон в Газа.

* * *

Последната ми асоциация бе съзвучна с видяното в Храма. Резиденцията на Матриарх беше въплъщение на абстрактните ми представи за уредбата на шатрите на Израилевото племе. Помещението беше островърхо, подобно на огромна палатка, а стените

бяха покрити с фрески и изображения на животни — сиво-сини цапаници, които изглеждаха като направени с мастихин.

Матриарх М'Квайе беше над петдесетте. Тя беше ниска, вече побеляла и облечена като циганска царица. Ярките пищни поли ѝ придаваха вид на обърната чаша за пунш, поставена върху възглавница.

Докато приемаше поклоните, израз на почитта и уважението ми, тя ме оглеждаше както совата заека. Клепките над черните ѝ като ноц очи трепнаха, когато чу прекрасното ми произношение. Магнетофонът, с който Бети беше записала разговорите с Матриарх, беше свършил добра работа. Освен това се бях запознал и със стенографските записи на първите две експедиции. На мен дяволски ми се отдава да подражавам на нечие произношение.

— Вие ли сте поетът?

— Да — отвърнах аз.

— Моля ви, кажете ми някое ваше стихотворение.

— Съжалявам, но без добър превод, достоен за вашия език и за моята поезия, не си заслужава да го правя. А уви, аз не зная толкова добре вашия език.

— О?

— Но аз се занимавам с подобни преводи за собствено удоволствие и за да упражнявам граматиката — продължих. — За мен ще бъде чест да ви ги представя, но малко по-късно.

— Добре. Така да бъде.

Един на нула за мен.

Тя се обърна към Бети.

— Сега можете да ни оставите.

Бети измърмори ритуалните думи за сбогуване, хвърли ми странен поглед изкосо и излезе. Тя явно се бе надявала да остане и да ми „помага“. Както и останалите, тя също тайничко жадуваше за малко слава. Но сега аз бях Шлиман и това бе моята Троя, и под отчета за научното дружество ще стои само едно име!

М'Квайе стана и аз забелязах, че ръстът ѝ почти не се промени. От друга страна пък моят ръст от шест фута и шест дюйма е като октомврийска топола: тънък, извисяващ се над всичко останало и с пламтящ връх.

— Нашите писмена са много, много стари — започна тя. — Бети ми каза, че вие обозначавате възрастта им с думата „хилядолетия“.

Аз кимнах в потвърждение на това, че възрастта им е оценена подобаващо.

— Нямам търпение да ги видя.

— Те не са тук. Ще трябва да отидем в Обителта, откъдето никой няма право да ги изнася.

Внезапно застанах нащрек.

— Нали ще ми позволите да ги копирам?

— Да, разбира се. Виждам, че се отнасяте с уважение към тях, иначе нямаше да желаете толкова силно да ги видите.

— Чудесно.

Изглеждаше, че тя се забавлява. Попитах я какво толкова я весели.

— Свещеният Език може да се окаже не толкова лек за чужденеца.

Да... Често се случва твърде бързо да постигам целта си.

Никой от първата експедиция не беше стигал толкова близо до записките. Нямаше откъде да знам, че те имат два езика — класически и обикновен. Но нищо... Вече знаех техния пракрит, сега ще изуча и санскрита им.

— Пфу! Проклятие!

— Извинете, какво има?...

— Това не се превежда, М'Квайе. Но си представете, че спешно ви се налага да изучите Свещения Език и тогава ще разберете чувствата ми.

Стори ми се, че тя отново се развесели. Усмихна се и ми направи знак да се събуя.

После ме поведе през една скрита в стената врата...

... зад която ме посрещна взрив от византийско великолепие!

* * *

В тази стая никога не беше стъпвал землянин, иначе щях да зная за това. Картър, езиковедът от първата експедиция беше проучил

марсианската граматика и речник с помощта на доктора по медицина Мери Ален. Впоследствие ги изучих и аз, и то без особени трудности.

Но ние дори не подозирахме за съществуването на това, което видях. Оглеждах се във всички посоки. Зад пищната подредба се криеше извънредно сложна и изтънчена естетическа система. Изглежда ще трябва напълно да преразгледаме представите си за марсианската култура.

Първо, таванът беше сводест и го подпираше една конзола. Второ, имаше странични колони с обратни канелюри. Трето, по дяволите! Помещението беше огромно и при това разкошно. Отвън изглеждаше грубовато и човек не можеше да си представи подобно великолепие.

Наведох се, за да огледам позлатения филигран, покриващ церемониалната масичка. М'Квайе ми се струваше доволна, дори много доволна от вниманието, което отделях на всяка подробност, и аз не исках да я разочаровам, тъй като смятах още да се възползвам от положението си.

Масата беше отрупана с книги.

С палеца на босия си крак чертаех на пода линии.

— Целият ви град ли се помещава в тази единствена постройка?

— Да, и той се простира навътре под планината.

— Да, виждам — казах аз, макар че нищо не виждах.

Уви, не можех да я помоля да ми покаже града.

— Е, какво, да започнем ли запознанството ви със Свещения Език?

Опитах се да фотографирам залата в паметта си, макар да знаех, че рано или късно ще ми се наложи да дойда тук с фотоапарат. Насила откъснах поглед от пластиката и кимнах твърдо.

— Да, запознайте ме с него.

Седнах.

През следващите три седмици, всеки път, когато затварях очи, опитвайки се да заспя, буквите подобно на бълхи не преставаха да се гонят под притворените ми клепачи. А когато и да погледнех небето, то бе един безоблачен тюркоазен залив, върху който се простираха концентрични вълни от калиграфски изписани букви. Докато работех изпивах цели кани с кафе, а на почивките си правех коктейли от бензедрин с шампанско.

Всяка сутрин М'Квайе ме обучаваше по два часа, а понякога и по два часа вечер. През останалите 14 часа на деня аз се занимавах сам, тъй като сутрешните обяснения бяха достатъчно добър начален тласък за да продължавам.

А нощем асансьорът на времето ме отнасяше на самото дъно...

* * *

Бях на шест години и учех древноеврейски, гръцки, латински и арамейски езици. На десет вече разлиствах „Илиадата“. Когато баща ми не заплашваше от амвона с огнената геена и не проповядваше братска любов, той ме учеше как да вникна в Словото, чиято същина може да се открие в книгите.

Боже! Колко много книги и колко много слова! Когато бях на дванадесет започнах да улавям малка разлика между това, което той проповядваше и това, което четях.

Но щом се обърнах към него с въпросите си, ортодоксалната решителност, с която той ми отговори, направи невъзможна каквато и да е дискусия. Беше по-лошо и от бой. След този случай държах устата си затворена и се учех да ценя поезията на Стария завет.

— О Боже, виновен съм! Татко... простете ми! Това не е възможно! Не е възможно.

Още в деня в който четиринадесетгодишното момче завърши училище с награди по френски, немски, испански и латински, татко Галинджър съобщи на своя шестфутков син-плашило, че иска от него да приеме духовен сан. Добре помня колко уклончив беше синът.

— Сър — отвърна той. — Бих искал да уча самостоятелно още година, а после да премина курс по теология в някой университет за свободни изкуства. Струва ми се, че съм твърде млад, за да постъпя в семинарията веднага.

Гласът на Бога:

— Но ти знаеш много езици, сине мой. Можеш да проповядваш Евангелието по всички Земи Вавилонски. Ти си роден мисионер. Казваш, че си твърде млад, но времето за теб се носи като ураган. Започни рано и ще имаш повече години в служба на Господа.

Допълнителните години в служба на Бога се превърнаха в допълнителни езици на деветоопашатия бич, който се стоварваше върху гърба ми. Сега не мога да си спомня лицето му, а и никога не съм могъл. Може би затова, че винаги съм се страхувал да го гледам в очите.

И след няколко години, когато той умря и лежеше в черно сред цветята, сред скърбящите, сред молитвите, почервенелите очи, носните кърпи, ръцете, които ме потупваха по раменете, сериозните лица на утешителите, аз го гледах и не можех да го позная.

Този непознат и аз се срещнахме девет месеца преди моето раждане. Той никога не е бил жесток; строг, изискващ, презиращ всякакви прегрешения, но не и жесток. Той ми даде всичко, което трябваше да получа от майката. И от братята. И от сестрите. Той изтърпя трите години на моето обучение в колежа на Свети Йоан, може би заради името му, и така и не разбра колко либерален в действителност беше този колеж.

Но аз никога не го опознах докрай, а и човекът в катафалката вече не искаше нищо от мен; бях свободен — можех да не разнасям Словото Божие.

Но сега самият аз желяех да правя това, макар и в друг смисъл. Искан да проповядвам словото, което никога не можех да разпространявам докато той беше жив.

На следващата есен не се върнах в колежа. Въпреки усложненията заради факта, че не бях навършил осемнадесет години, получих малко наследство. После задълго се установих в Гринуич Вилидж.

Аз скрих от енорияшите на баща ми новия си адрес и изцяло се отдадох на поезията и изучаването на японски и хинди. Пуснах си брада, пиех кафе в баровете и се учех да играя шах. Искане ми се да опитам и други начини за спасяване на душата.

След което живях две години в Индия с „Корпуса на Мира“ и това време ме отдалечи от увлеченията по будизма, подари на света сборника стихове „Лулите на Кришна“, а на мен донесе Пулицърова награда.

После се върнах в Щатите, получих научна степен по лингвистика и станах лауреат на много литературни награди.

Веднъж от Марс се върна ракета. Приземявайки се в огненото си гнездо в Ню Мексико, тя донесе на света нов език. Той беше фантастичен, екзотичен и естетически съвършен. След като изучих всичко известно за него, написах книга и станах известна личност в научните кръгове.

— Заминете, Галинджър. Потопете ведрото в извора и ни донесете напитката на Марс. Идете, изучете този непознат свят, но се дръжте на дистанция, ругайте го по-умерено, както би постъпил Оудън^[5] и ни поднесете душата му запечатана в ямби.

И аз дойдох на тази земя, където слънцето изглежда като пробит грош, а вятърът като камшик, където двете луни играят на криеница, и пясъчният ад те кара да се почесваш всеки път, когато го погледнеш.

Надигнах се от изпомачканата си постеля и в сумрака на каютата се отправих към илюминатора. Пустинята изглеждаше като безкраен килим, постлан върху боклука на столетията преминали през нея.

Аз съм непознат, но не се страхувам...

Това е земята, която успях да постигна...

Засмях се.

Почти съумях да хвана Свещения Език за опашката — или за лапите, ако ви е нужна по-голяма анатомична точност.

Свещеният и Обикновеният език не се различаваха толкова, колкото изглеждаше на пръв поглед. Достатъчно познавах единия, за да мога с негова помощ да се ориентирам в мъчнотиите на другия. Вече знаех граматиката и укротих най-употребяваните неправилни глаголи. Речникът, който съставях, нарастваше от ден на ден и трябваше подобно на лале скоро да разцъфне.

Накрая дойде време да проверя уменията си и да приключи с обучението. Аз преднамерено избягвах да се задълбочавам в дълги текстове, тъй като не можех все още да ги оценя по достойнство. Четях кратки коментари, части от стихотворения и фрагменти от исторически трудове.

В тях се описваха конкретни неща: камъните, пясъка, водата, вятъра — а скритият смисъл на тези елементарни образи беше безнадеждно песимистичен. Всички те ми напомняха някои будистки текстове, но приликата със Стария завет беше още по-голяма. Имам предвид Книгата на Еклисиаст.

Всъщност, мислите, чувствата, както и речника им бяха толкова сходни, че за мен преводът им би бил чудесна тренировка. Подобно превода на Едгар По на френски. Никога не бих приел вярата „Пътят на Малан“, но бих им показал, че преди много години един землянин е мислил и чувствал като тях.

Включих нощната лампа и потърсих сред книгите Библията на крал Джеймс.

„Суета на суетите“ — е казал Еклисиаст — „суета на суетите — всичко е суета! И каква е ползата за човека?“^[6]

Изглежда, че моите успехи доста впечатлиха М'Квайе. Тя се вглеждаше в мен над разделящата ни маса, подобно на „Чужденецът“^[7] на Сартър. Без да вдигам глава, бегло прегледах една глава в Книгата на Локар, но чувствах плътната паяжина, която погледът ѝ оплиташе върху главата, раменете и ръцете ми. Обърнах следващата страница.

Дали претегляше мрежата, осъзнаваше ли размерите на улова? И за какво? В книгите нищо не се споменава за рибари на Марс. Особено за мъже. В тях се разказваше, че някой си бог Малан плюл, или направил нещо също толкова отвратително (зависи от версията, която сте чели) и така се е зародил животът — като болест на неорганичната материя... В тази книга се казваше, че движението е първият закон и че танците са единствения правилен отговор на органичната материя за неорганичната..., че качеството на танците — са тяхното оправдание... а любовта — тя била болест на органичната материя. В неорганична материя... извън органичната материя.

Разтърсих глава, защото още малко и щях да заспя.

— М'Нарра.

Станах и се протегнах. Очите ѝ жадно се впиха в мен. Но ги сведе, щом срещна погледа ми.

— Уморих се и искам малко да си почина. Миналата нощ почти не съм спал.

Тя кимна, обозначавайки „да“ — бе възприела този земен жест от мен.

— Искате ли да се отпуснете малко и да погледате недвусмислената доктрина на Танците на Локар в цялата ѝ пълнота?

— Моля?

— Искате ли да видите танца на Локар?

— О! — проклетият кръговрат на формите и евфемизмите се използваше по-често, отколкото в корейския език. — Да. Непременно. По което и да е време бих бил щастлив да го видя.

След кратко колебание продължих:

— Исках да ви попитам, мога ли да направя няколко снимки?...

— Сега е времето на танците. Седнете. Почивайте си. Ще извикам музикантите си.

Тя бързо се скри зад една врата, която преди не бях забелязал.

Е какво пък, според Локар Танцът беше височайше изкуство, но не и според Хейвлок Елис^[8]. След малко щях да видя как техният философ, умрял преди много столетия, си е представял Танца. Потърках очи и неколкократно се наведох, докосвайки пода с пръсти.

Кръвта ми запулсира в слепоочията и аз няколко пъти дълбоко въздъгнах. Отново се наведох и в този момент на вратата се появи групичка.

Предполагам, че за тях съм изглеждал така, сякаш съм загубил някакво топченце и сега го търся на пода.

Изправих се и се усмигнах с усилие, но не това беше причината за появилата се на лицето ми червенина. Не очаквах, че ще се появят толкова бързо.

Внезапно пак си спомних за Хейвлок Елис, но този път като автор на „Психология на пола“.

Малка рижа кукла, загърната в прозрачно парче марсианско небе като в сари учудено ме погледна, като дете, вдигнало поглед към високо развяно знаме.

Потресен от гледката, аз измърморих някакво приветствие.

Преди да ми отговори, тя се поклони. Очевидно статусът ми беше повишен.

— Аз ще танцувам — изрече червената рана на лицето ѝ, което приличаше на бледа камей. Нейната дреха и очите ѝ с цвят на мечта преплуваха край мен към центъра на стаята. Стойки там подобно на фигура от етруски фриз тя или медитираше, или разглеждаше украсата на пода.

Дали мозайката символизираше нещо? Внимателно се вгледах в нея. Ако тя криеше някакъв скрит смисъл, то той ми се изплъзваше. Бих я разгадал, ако се намираще на пода на някоя баня или вътрешен двор, но тук, без да излизам от стаята не можех нищо да схвана.

Другите две жени изглеждаха доста опитни, обвити във водопад от цветове, подобно на М'Квайе. Едната от тях седна на пода с триструнния си инструмент, който по нещо напомняше на сямизен. Другата държеше просто дървено парче и две барабанни палки.

М'Квайе пренебрегна мястото си и седна направо на пода. Аз я последвах.

Изпълнителката още настройваше своя уред и затова аз се наведох към М'Квайе.

— Как се казва танцьорката?

— Бракса — отвърна тя без да ме погледне и бавно вдигна лявата си ръка, което означаваше едновременно и „да“, и нетърпение, и позволение да се започне.

Струнният инструмент запулсира като зъбобол, а от дървеното парче изскочи тиктакане, като че ли в него бяха скрити призраците на така и не създаден часовник.

Бракса продължаваше да стои неподвижна като статуя: с вдигнати към лицето ръце и широко разтворени настрани лакти.

Музиката се превърна в метафора на огъня.

Тя не помръдваше.

Съскането премина в плясъци. Каденците станаха по-бавни.

Сега сякаш чувах водата, най-скъпоценното нещо в света, ромонеща и даваща живот на зеленината между мъхестите камъни.

Бракса продължаваше да стои неподвижна.

Глисандо. А после тишина.

После едва доловимо затрептяха криле, но дотолкова леко, че не бях сигурен в това.

Боязливо, меко и неуверено, с въздишки и притихвания.

Пауза, изхлипване, после се повториха, но по-високо. Или очите ми се премрежваха от четенето, или Бракса наистина трепереше. Цялата, от главата до петите.

Започна да се полюлява едва забележимо. Частица от дюйма надясно, частица от дюйма вляво. Дланите ѝ се отвориха подобно листенца на цвят и можах да видя, че очите ѝ бяха затворени.

После ги отвори. Те бяха далечни, стъквени и гледаха някъде през мен и стената. Люлеенето стана по-акцентирано и се превърна в откати.

Вятърът духаше от пустинята и се укротяваше край Тирелиан, подобно вълните на прибоа.

Пръстите ѝ се движеха като вълните на вятъра. Ръцете ѝ досуц като бавно движещи се махала се отпуснаха и разпериха встрани.

И ето че се надига буря.

Бракса бавно се завъртя, ръцете ѝ догонваха движението на тялото, а раменете ѝ се заизвиваха, описвайки осморки.

Ветре! Ветре, аз говоря с теб. О, див и загадъчен! О, вдъхновение на Свети Йоан!

Около тези очи се образуваше циклон, това бяха очите на бурята. Главата ѝ беше отметната назад, но аз знаех, че между спокойния ѝ като на Буда поглед и неизменните небеса нямаше прегради. Може би само двете луни бяха прекъснали дрямката си в тази природна нирвана от необитаем тюркоаз.

Преди много години, в Индия, бях наблюдавал девадасите, онези улични танцьорки, които бързо се въртяха с разноцветните си одеяния, привличащи самците-насекоми. Но Бракса беше нещо повече — подобно на жреците на Рама, възплъщение на Вишну, който дал на хората танците — тя беше рамадяни, свещена танцьорка.

Основният мотив на музикалния съпровод премина в монотонно почукване. Жалостивите звуци на струните ме караха да мисля за палещите лъчи на слънцето, за неговата топлина, открадната от вятъра; синевата беше Сарасвати и Мария, а също и девойката на име Лаура. Наблюдавайки тази статуя, която, вдъхнала божественото озарение, отново се връщаше към живота, отнякъде чух звук на цитра.

Аз отново бях Рембо с неговия хашиш, Бодлер с неговия опиум, По, Де Куинси, Уайлд, Маларме и Алистър Краули. За част от секундата сякаш се бях преобразил в баща си на тъмния амвон в неговия още по-тъмен костюм, а църковните химни и стонове на органа се превръщаха в прозрачен вятър.

Тя беше въртящ се флаг, крилато разпятие, носещо се във въздуха, връвчица за сушене на бельо, върху която се полюшваше сияеща дреха, развяваща се успоредно на земята. Раменете ѝ се откриха, дясната ѝ гърда се издигаше и спускаше подобно на луна в небето. Пъпката на гърдата за миг се показваше измежду гънките на дрехите и изчезваше. Музиката стана едва доловима, подобно жалбите на Йов пред Бога. Танцът ѝ беше отговорът на Господа.

Музиката забави ритъма си, успокои се. И те се срещнаха — танцът и музиката, допълниха се взаимно и си отговориха един на друг. Дрехата ѝ като жива се устреми нагоре, трептящите ѝ гънки се смириха.

Тя се приведе ниско, още по-ниско, почти до пода. Главата ѝ падна на издигнатите колене. Тя не помръдваше.

Остана само тишината.

* * *

От болките в раменете разбрах в какво напрежение съм седял. Мишниците ми бяха мокри, а по гърба ми се стичаха капки пот. Какво трябваше да сторя сега? Да ръкопляскам?

С периферното си зрение забелязах как М'Квайе вдигна дясната си ръка.

Като че ли девойката прочете мисълта ѝ и стана. Музикантите я последваха. След кратка пауза се надигна и М'Квайе.

След нея станах и аз, почувствах, че левият ми крак беше изтръпнал и казах: „Беше прекрасно“, макар че това звучеше безсмислено.

В отговор получих три различни изрази на благодарност на Свещения Език.

Последва суматоха от цветове и аз останах насаме с М'Квайе.

— Това беше 117-я от 2224-те Танца на Локар.

Погледнах я отгоре.

— Независимо от това дали е бил прав или е грешил, той е създал прекрасен отговор на неорганичната материя.

Тя се усмихна.

— Вашите танци приличат ли на тези?

— Някои. Спомних си за тях, когато се любувах на Бракса, но никога не съм виждал по-прекрасен от нейния.

— Тя е добра танцьорка — отбеляза М'Квайе. — Знае всичките танци.

На лицето ѝ се появи сянка от изражение, което по-рано би предизвикало у мен безпокойство... но то веднага изчезна.

— Сега трябва да се върна към задълженията си.

Тя се доближи до масата и затвори книгите, промърморвайки: „М’Нара“.

— Довиждане — казах аз и се обух.

— Довиждане, Галинджър.

Излязох, вмъкнах се в джипстера и запраших от утрото към нощта, а пясъчните криле на разбудената пустиня бавно се издигаха зад мен.

[1] Послание на Св. апостол Павел към Римляните, 14:16. — Б.пр. ↑

[2] Станс — строфа от 4 или 8 стиха, в която е изразена завършена мисъл. — Б.пр. ↑

[3] Тристишна строфа с верижно кръстосана рима. — Б.пр. ↑

[4] Пагода — будистки храм или светилище в Япония, Китай, Индия и други източни страни. — Б.пр. ↑

[5] Уинстън Хю Оудън (1907–1973) — англоамерикански поет. — Б.пр. ↑

[6] Еклисиаст — 1:2,3. — Б.пр. ↑

[7] Понятието за „Чужденеца“ е част от философската концепция на френския екзистенциалист Жан-Пол Сартър. — Б.пр. ↑

[8] Хейвлок Елис (1859–1939) — английски писател и учен. Основни трудове — „Психология на пола“ и „Танцът на живота“. В книгата му „Танцът на живота“ се казва, че танцът е само бледо отражение на процесите във Вселената. — Б.пр. ↑

II

Когато краткото ни занятие по граматика с Бети свърши и затварях вратата след нея, чух гласове в залата. Вентилационният люк на каютата ми беше откренат, аз останах под него и се заслушах.

Мелодичният дискант на Мортън:

— Кой би могъл да предположи? Наскоро той ми каза „привет“.

— Пуфф! — като че ли слонските дробове на Еймъри се спускаха.
— Или се е объркал, или сте му препречили пътя, и той е искал да се отместите.

— Напълно възможно е да не ме е познал. Като че ли изобщо не спи, нали се е заел с този нов език и сега си играе с него. Миналата седмица имах нощни вахти. И когато всяка нощ отивах в 3:00 ч. и минавах край вратата му, чувах, че магнетофонът му работи. А когато в 5:00 се връщах, той все още не беше заспал.

— Тоя тип наистина се скъсва от бачкане. Сигурно се тъпче с допинг, за да не заспива. През последните дни очите му са се изцъклили. Макар че това може и да е нормално за един поет.

Изглежда Бети се беше присъединила към тях, защото се намеси в разговора:

— Каквото и да си мислите за него, на мен ми беше необходима цяла година, за да изуча този език, а той го усвои за три седмици. А аз все пак съм лингвист, а не поет.

Изглежда Мортън се беше опил от меда на кравешкото й очарование. Това беше единственото логично обяснение, което ми хрумна, когато той неочаквано спря атаката срещу мен и я подкрепи.

— В университета съм минал курс по съвременна поезия. Изучавахме шестима автори: Йейтс, Паунд, Елиът, Крейн, Стивънс и Галинджър. През последния ден от семестъра на професора му се дощя да повитийства и ни каза: „Тези шест имена са поетите на века и никакви прегради, било то от страна на критиката или на Ада, не ще могат да възтържествуват над тях.“

— Що се отнася до мен — продължи Мортън, — смятах, че неговите „Лули на Кришна“ и „Мадригалите“ са велики книги. Когато научих, че ще участвам в експедицията заедно с него, бях много щастлив.

— Но откакто сме задно сме си обменили не повече от двайсетина думи, струва ми се — завърши той.

Тук Бети отново се намеси с гласа на Адвоката, за да ме защити:

— А нима не ви идва на ум, че сред хората той се чувства ужасно? Та нали е бил едно рано развило се дете и може би никога не е имал приятели в училище? Той е един чувствителен и ярко изразен интроверт.

— Чувствителен? Срамежлив? — Еймъри се изсмя, та чак се задави. — Той? Който е надменен като Луцифер? Той е в състояние да докара до инсулт дори и машина! Вие натискате копчето „Здравей“ или „Денят е чудесен“ и той веднага вирва нос. Прави го съвсем рефлекторно.

Чух още няколко подобни комплиментата по мой адрес, след което те се разотидоха.

Бъди благословен, младежо Мортън. И пъпчивото ти лице също, познавачо, отгледан в някой университет. Никога не съм слушал лекции за моята поезия, но думите на професора ме зарадваха. Преградите на Ада! Какво пък! Може би някой е чул молитвите на татенцето и аз в края на краищата съм станал мисионер.

Само че...

... Само че мисионерът има нужда от нещо в което да подрежда хората. А аз имам своя лична естетическа система и смятам, че от нея произтича етиката, в качеството на вторичен продукт. Дори и някога да съм проповядвал нещо, то е било само в стиховете ми. Аз не бих искал да проповядвам на такова нищожество като теб. Ако смяташ, че съм лентяй, то знай, че аз съм и сноб, и на моите Небеса няма стая за теб, тук е частно владение, където Суифт, Шоу и Петроний Арбитър идват да обядват.

Ех, какъв пир настава тогава! Ние разчленяваме Трималхион^[1] и Еймъри.

А теб дояждаме със супата, драги Мортън!

* * *

Обърнах се и отидох до масата. Искаше ми се да напиша нещо. Еклисиаст може да почака до довечера. Искях да напиша стихотворение, стихотворение за 117-я Танц на Локар, за розата, следваща светлината и намерена от вятъра, болна, подобно на розата на Блейк^[2], умираща...

Открих молив и започнах...

Свърших доволен. Стихотворението не беше шедьовър — поне не беше по-добро, отколкото трябваше да бъде — Свещеният Марсиански не беше силната ми страна. После предпазливо се опитах да го превода на английски с непълна рима. Може би ще го включа в следващата си книга. Нарекох това стихотворение „Бракса“.

*В аления свят, откъдето вятър извира,
където ледената вечер на Времето
смразява млякото в гърдите на Живота,
две луни разкъсват небесния поток —
това са котката и кучето
от уличката на обърканите сънища.
Премерили сили, те вечно дращят с лапи
и тревожат моя полет...
Последно цвете, склонило пламнала главица.*

Отместих стихотворението и потърсих фенобарбитал: неочаквано бях почувствал умора.

* * *

Когато на следващия ден показах стихотворението на М'Квайе, тя го прочете много бавно няколко пъти.

— Очарователно — каза тя. — Но вие използвате три думи от вашия език. Мисля, че „котка“ и „куче“ са две неголеми животни с наследствена ненавист едно към друго. Но какво е това „цвете“?

— О — отвърнах аз. — Не успях да открия във вашия речник думата „цвете“, още повече, че аз имах предвид едно земно цвете — розата.

— Как изглежда тя?

— Обикновено листенцата ѝ са яркочервени. Точно това имах предвид като написах „пламнала главица“. Исках също да намекна за треската и рижите коси, и за огъня на живота. Розата има бодливо стебло, зелени листа и ясно доловим приятен аромат.

— Бих искала някога да я видя.

— Мисля, че би могло да се уреди. Ще се погрижа за това.

— Направете го, моля ви. Вие... — тя използва като обръщение дума, която означаваше или „пророк“, или религиозен поет, подобно на Исай или Локар, — и вашето стихотворение сте вдъхновени свише. Ще разкажа за това на Бракса.

Отклоних похвалата, но бях твърде поласкан.

Точно тогава реших, че трябва да се възползвам от удобния момент, за да измоля разрешение да донеса камерата и апарата за микрофилмиране. Обясних, че искам да изкопирам всички текстове, защото не мога толкова бързо да ги препиша.

Неочаквано за мен получих съгласието ѝ, и това доста ме учуди. Нещо повече, последвалото предложение съвсем ме обърка:

— Може би бихте искали да се настаните и да живеете тук, докато завършите заниманията си. Тогава бихте могли да работите и денем, и нощем — когато ви е удобно, разбира се, освен в случаите, когато в Храма се провежда служба.

Аз се поклоних.

— За мен ще бъде чест.

— Чудесно. Донесете апаратурата си и аз ще ви покажа вашата стая.

— Мога ли да направя това днес по обяд?

— Разбира се.

— В такъв случай аз трябва да се приготвя. Ще се видим на обяд.

— Довиждане.

* * *

Очаквах известни затруднения от страна на Еймъри, но не твърде сериозни. Всички, които пристигнаха с кораба, страстно жадуваха да разгледат марсианците, да поговорят с тях, да ги пободат със спринцовки, да ги поразпитат за климата, за болестите, за химията на почвите, политиката и гъбите (нашият ботаник е щур по тях, иначе за всичко останало си е момче на място), но само четирима или петима бяха имали възможността да ги видят. Екипажът прекарваше голяма част от времето си в разкопки на мъртви градове и акрополи. Играехме си на откриване на нови цивилизации по съвсем строги правила и туземците бяха точно толкова изолирани от нас, колкото японците през XIX век. Реших, че няма кой да се противопостави особено на моята експедиция и излязох прав.

Нещо повече, у мен дори се затвърди впечатлението, че всички бяха направо щастливи, научавайки за заминаването ми.

Отбих се в хидропонната градина да поговоря с нашия „Повелител на Гъбите“.

— Привет, Кен. Поникнаха ли някакви отровни гъби в тези пясъци?

Той кихна. Той винаги киха. Възможно е да е алергичен към растенията.

— Здравей, Галинджър. Не, все още не ми върви с отровните, но следващия път като отидеш там, потърси ми хангар. Отгледах няколко кактуса.

— Впечатляващо — отбелязах аз. Ако не броях Бети, Док Кен беше единственият ми приятел тук.

— Да си кажа честно, слязох тук, за да те помоля за една услуга.

— Каква?

— Искам една роза.

— Какво?

— Роза. Нали знаеш, една прелестна червена „Американска красавица“ — с шипове и приятен аромат...

— Съмнявам се, че ще поникне в тукашната почва. Апчхи...

— Не, ти не ме разбра. Не искам цял храст, нужен ми е само един цвят.

— Ще трябва да използвам кувьоз. — Той се почеса по плешивото теме. — Ще ми отнеме най-малко три месеца, дори да използвам ускорители на растежа.

— Ще направиш ли това?

— Сигурно, ако можеш да чакаш.

— Мога. Нали остават повече от три месеца до отлитането ни от Марс. — Погледнах басейните, пълни с тиня, подложките с кълнове. — Днес се местя в Тирелиан, но ще те навестявам. Ще дойда, когато розата разцъфне.

— Местиш се, така ли? Но нали Мур твърди, че те допускат малцина до себе си.

— Предполагам, че успях да попадна сред тези „малцина“.

— Изглежда, че способът ти... Аз и досега не разбирам как научи езика им. И на мен ми се е налагало да се мъча с немски и френски, когато защитавах докторска степен. Но миналата седмица, по време на един обяд, чух Бети да демонстрира езика на марсианците. Приличаше на множество гласове от отвъдното. Бети твърди, че да разговаряш на този език е все едно да решаваш кръстословица в „Таймс“ и едновременно с това да се опитваш да подражаваш на гласовете на птиците.

Засмях се и взех цигарата, която ми предлагаше Кен.

— Наистина е сложен език — признах аз. — Но... представи си, че изведнъж си открил нов клас гъби — нали те ще ти се присънват всяка нощ.

Очите му заблестяха.

— О, това би било забележително! Знаеш ли, аз все още се надявам да ги намеря.

— Може и да успееш.

Изпращайки ме до вратата, той се засмя.

— Още тази нощ ще се заема с отглеждането на твоята роза. А ти гледай да не се претовариш там долу.

— Бъди спокоен. Благодаря.

Както вече ви казах, той беше луд по гъбите, но иначе е много свястно момче.

* * *

Квартирата ми в крепостта Тирелиан, намираща се в непосредствена близост до Храма, беше значително по-удобна от

тясната каюта на космическия кораб. Бях щастлив от това, че марсианската култура бе дорасла до разбирането, че матрактът не е разкош.

Освен това бях приятно сюрпризиран от факта, че леглото съответстваше на размерите ми.

Така че аз разопаковах вещите си и си позволих да изхабя две касети за Храма, преди да започна да преснимам книгите.

Обръщах страниците без да се опитвам да ги разчета и щраках, щраках, докато не ми се доповръща от това. Тогава се заех да превеждам един трактат по история.

„Ло. През 37-та година от процеса на Силена неочаквано започнаха дъждове, които сложиха началото на празника, тъй като това беше рядко и удивително явление. Но това, което падаше от небето не бе живителното семе на Малан, а кръвта на Вселената, потекла от артерията ѝ. Настъпиха последните ни дни. Начена се заключителният Танц.

Дъждовете донесоха чума, която не убива и последният път, предсказан от Локар, се започна под барабанните удари на дъждовните струи...“

Запитах се, какво ли е имал предвид този дяволски Тамур, тъй като той е бил историк и вероятно е отразявал действителни събития. Нали това не е бил техният Апокалипсис...

Или може би е бил?...

„И защо не? — размишлявах аз. — Шепата жители на Тирелиан са били остатъци от нещо, което някога е било забележителна култура. Те са имали войни, но без цялостно изстребление; имали са наука, но не са разполагали с високоразвити технологии. Чума — чума, която не убива?... Възможно ли е това? Възможно ли е чумата да не е смъртоносна?“

Четях нататък, но повече и думичка не се споменаваше за същността на чумата. Прелистих доста страници напред, ала без успех.

Ех, М'Квайе! М'Квайе! Защо, когато най-много ми се иска да ви запитам нещо, вас ви няма?!

Ако тръгна да я диря, това няма ли да е faux pas^[3]? Реших, че ще бъде. Бях ограничен да се подвизавам в стаите, които ми бяха показали. Макар да не бяха ми го заявили директно, то се подразбираше. Налагаше се да почакам с разпитите.

Затова дълго и високо ругах на много езици, с което несъмнено оскверних слуха на Малан тук, в Храма.

Той не намери за нужно да ме накаже със смърт, така че аз сметнах работния си ден за приключил и си легнах.

Изглежда бях спал известно време, когато в стаята ми влезе Бракса с миниатюрна лампа в ръка. Тя ме събуди като ме дръпна за ръкава на пижамата.

Аз я поздравих. Сега като се връщам в спомените си мисля, че не казах нищо повече.

— Здравей.

— Аз дойдох — каза тя — да чуя стихотворението.

— Какво стихотворение?

— Твоего.

— А-а!

Аз се прозях, седнах и въобще направих всичко онова, което обикновено хората правят, когато ги будят посред нощ за да кажат стихотворение.

— Много любезно от твоя страна, но не ти ли се струва, че сега не е най-удобното време за това?

— Не се безпокой, на мен ми е удобно — отвърна тя.

Все някой ден ще се накая да напиша в „Семантичен вестник“ статия със заглавие „Тонът на гласа: недостатъчно средство за изразяване на ирония“.

Но тъй като вече се бях разсънил, взех дрехите си да се облека.

— Какво е това животно? — попита тя, посочвайки копринения дракон на ревера на пижамата ми.

— Митично — отвърнах аз. — Виж, вече е късно. Аз съм уморен. На сутринта имам много работа. А и М'Квайе може неправилно да възприеме присъствието ти тук.

— Неправилно ли?

— По дяволите, ти чудесно разбираш, какво имам предвид. — За първи път имах възможност да използвам марсианска ругатня, но и тя не подейства.

— Не, не разбирам — каза тя.

Изглеждаше наплашена като кученце, което са наказали, а то не разбира какво е направило.

Аз омекнах. Червеният ѝ плащ така прекрасно хармонираше с косите и треперещите ѝ устни...

— Слушай, не исках да те огорча. В моя свят има множество обичаи, отнасящи се до хора от различен пол, които се намират в една и съща спалня, а не са сключили брак... Сега мисля, че разбираш какво имам предвид?

— Не.

Очите ѝ бяха като истински нефрит.

— Е, става дума за... Ами за секса, ето за какво.

В нефритените фенерчета избухна светлина.

— О, ти имаш предвид правенето на деца?

— Да, точно това!

Тя се разсмя. За първи път чух смях в Тирелиан. Той звучеше така, сякаш някой цигулар с бързо и кратко движение беше дръпнал лъка по тънките струни. Не беше приятно за слушане, още повече че тя се смя доста дълго.

Когато спря, тя се приближи още повече към мен.

— Сега си спомних — каза ми тя. — Ние също сме имали такива обичаи. Преди половин процес, когато бях още дете. Но... — изглежда пак се канеше да се посмее. — Сега няма нужда от тях...

Мислите в главата ми захвърчаха, като че ли в нея имаше магнетофон, работещ с утроена скорост.

Половин процес! Половин процес! Половин процес! Процес! Не! Да!

Половината от процеса беше приблизително 243 години!

Време напълно достатъчно, за да се научат 2224 Танца на Локар!

Време достатъчно да остарееш, ако си човек.

Човек от Земята, имам предвид.

Отново я погледнах, пребледнял като шахматна царица от слонова кост.

Тя беше човек, можех душата си да заложа — жив, нормален, здрав. Бях готов да заложа и живота си — тя беше жена, тъй като тялото ми...

Но тя беше на две и половина столетия, което правеше М'Квайе баба на Матусаил.

Сега още повече ме поласкаха постоянните им комплименти за моето лингвистично и поетично майсторство. Тези висши същества!

Но какво ли имаше предвид, казвайки: „Сега няма нужда от тях“? Защо почти изпадна в истерия? Какви бяха онези странни погледи, с които понякога ме даряваше М’Квайе?

Внезапно разбрах, че се бях доближил не само до тази прелестна девойка, но и към нещо много важно.

— Я ми кажи — постарях се гласът ми да звучи колкото се може по небрежно, — това има ли някакво отношение към „чумата, която не убива“, за която е писал Тамур?

— Да — отвърна тя, — децата, родени след този дъжд, не могат да имат свои собствени деца, и...

— И какво? — аз се наведох напред, а паметта ми заработи на „запис“ като магнетофон.

— ... и мъжете не изпитват желание да ги правят.

Отпуснах се безсилно на таблата на леглото. Расова стерилност, мъжка импотентност, последвали необичайно климатично явление. Дали някой скитащ радиоактивен облак, изхвърлен бог знае откъде, не е попаднал в разредената им атмосфера? Още преди Скиапарели да е зърнал онези митични като моя дракон канали, още преди тези канали да са предизвикали някои верни изводи, построени върху съвсем неверни предположения, още тогава Бракса е живяла и танцувала тук — прокълнатата докато е била в утробата на майка си, още по времето, когато слепият Милтън е описвал един друг рай — също загубен.

Намерих цигара. Добре че се бях сетил да взема и пепелник. На Марс никога не бяха отглеждали тютюн. Нямахме и алкохол. Аскетите, които бях срещал в Индия бяха просто дионисиевци в сравнение с марсианците.

— Каква е тази огнена тръбичка?

— Цигара. Искаш ли да опиташ?

— Да, моля.

Тя се настани до мен и аз запалих още една цигара и за нея.

— Това дразни носа.

— Да. Поеми леко с дробовете си, задръж малко и го издишай.

Минаха няколко секунди.

— Охо — каза тя.

Помълча и после попита.

— Свещена ли е?

— Не, това е просто никотин — жалък ерзац на божествеността.

Още една пауза.

— Моля те, не искай да преведа „ерзац“.

— Няма. Имам подобно усещане когато танцувам.

— Само след миг ще мине.

— Сега ми прочети твоето стихотворение.

Хрумна ми една идея.

— Почакай. Мога да направя нещо по-добро.

Станах и се порових в моите бележници, после приседнах до нея.

— Това са първите три глави от Книгата на Еклисиаст — обясних ѝ аз. — Те много приличат на вашите свещени книги.

Бях прочел първите единадесет стиха, когато тя възкликна:

— Моля те, не чети повече това! Прочети ми от твоите стихове!

Спрях и захвърлих бележника на масата. Тя трепереше, но не като в деня, когато танкуваше като вятъра, а се тресеше от неизплакани сълзи. Държеше неумело цигарата — като молив. Несръчно я прегърнах през раменете.

— Толкова е печално — каза тя.

Навих разума си като сияйна лента на серпантина и го завързах с налудничавите възелчета, които толкова обичах. С голяма любов импровизирах превода на стихотворението за испанската танцьорка^[4] от немски на марсиански. Надявах се, че то ще достави удоволствие на Бракса и се оказах прав.

— Охо — отново възкликна тя. — Това ти ли си го написал?

— Не, един по-талантлив от мен.

— Не ти вярвам. Ти си го написал.

— Написал го е човек на име Рилке.

— Но ти го пренесе в моя език. Запали още една клечка, за да видя как е танкувала тя.

Изпълних желанието ѝ.

— „Огньовете на вечността“ — Бракса замислено впери поглед в запалената кибритена клечка — и тя ги угася с „малкото си здраво краче“. Бих искала да мога да танкувам така.

— Ти си по-добра от която и да е циганка — усмихнах се аз и угасих клечката.

— Не, не съм по-добра. Аз не мога да танкувам тъй.

Цигарата ѝ угасна и аз взех угарката, за да я изхвърля.

— Искаш ли да танцувам за теб?

— Не, иди да спиш.

Тя се усмихна и преди да разбере какво се кани да прави, развърза алената връзка на рамото си.

Тъканта, която я обвиваше, падна шумолейки на пода.

Преглътнах с известно усилие.

— Не се тревожи — каза тя.

И когато полъхът от свляклата се дреха угаси лампата, аз я целунах.

[1] Трималхион — герой в романа „Сатирикон“ на римския писател Гай Петроний Арбитър. — Б.пр. ↑

[2] Уилям Блейк (1757–1827) — английски поет. Става дума за стихотворението „Болната роза“. — Б.пр. ↑

[3] faux pas (прен.) — „грешен ход“. — Б.пр. ↑

[4] Стихотворението на Р. М. Рилке „Испанска танцьорка“. — Б.ред. ↑

III

Дните приличаха на листата на Шели — жълти, червени, кафяви, подгонени от западния вятър в сияещи вихрушки. Те се носеха около мен като безкраен водовъртеж, съпроводен от шумоленето на микрофилмите. Вече почти всички книги бяха преснети. На учените щяха да им трябват дълги години, за да се ориентират в записките и да оценят достойнствата им. Марс беше заключен в чекмеджето на бюрото ми.

Бях готов да рецитирам на Свещения Език превода си на Еклисиаста, когото толкова отлагах и към когото толкова пъти се връщах.

Когато бях извън Храма си подсвирквах. Надращих цял топ хартия със стихове, които по-рано бих се срамувал да напиша. Сутрин обикновено ние с Бракса се разхождахме сред дюнните или в планината. Понякога тя танцуваше за мен, а аз рецитирах нещо дълго в дактилен хекзаметър. Тя продължаваше да си мисли, че аз съм Рилке и аз почти се принудих да повярвам в това. Намирах се в Дуинския замък и пишех „Елегии“-те.

Естествено, странно е да не живеем повече на Земята.

*Да отречем обичаите, в чиято святост повярвахме,
да не търсим на розата смисъла, обещаваща ни
нещо...^[1]*

Не! Никога не търсете смисъла на розите! Не правете това. Поемайте аромата им (апчхи, Кен!), късайте ги, наслаждавайте им се. Живейте за мига. Здравно се дръжте за него. Но не се доверявайте на боговете, не им позволявайте да ви обясняват смисъла на розите. Когато разцъфнат, листата им окапват толкова бързо...

И никой не ни забелязваше. Никой не го беше грижа за нас.

Лаура. Лаура и Бракса. Знаете ли, те даже се римуват. Тя е била висока, невъзмутима и светлоруса (аз ненавиждам блондинките!), а нали баща ми ме беше обърнал наопаки, като празен джоб, надявах се, че тя ще ме напълни отново. Но големият уморен, задъхан словоблуд, със същата рижа брада като на Юда и кучешка вяра в очите, беше само прекрасен декор на приемите ѝ. Нищо повече от това.

Някакво проклятие бе паднало върху мен. Дивият западен вятър профуча покрай нас и нещо го следваше по петите.

Застигнаха ни и последните ни дни.

* * *

Дойде и онзи, в който не видях Бракса, настъпи и нощта.

След нея и втора. И трета.

Аз едва не се побърках. По-рано не осъзнавах колко близки сме станали, колко важна е тя сега за мен. С някаква тъпа самоувереност отхвърлях въпроса за бъдещето на розите.

Бях длъжен да попитам. Не исках да го правя, но нямах друг изход.

— М'Квайе, къде е тя? Къде е Бракса?

— Отиде си.

— Къде?

— Не зная.

Надзърнах в птичите ѝ очи.

— Anathema maranatha^[2] — отрони се от устните ми. — Аз трябва да зная.

М'Квайе погледна някъде през мен.

— Тя ни напусна. Отиде в планината, предполагам. Или в пустинята. Това няма значение. Какво изобщо може да има значение? Танцът е към своя край. Храмът скоро ще опустее.

— Защо? Защо си е отишла?

— Не зная.

— Но аз трябва отново да я видя. След няколко дни ние заминаваме.

— Съжалявам, Галинджър.

— Аз също — казах и шумно затворих книгата, без да произнеса „М’Нара“.

Надигнах се.

— Ще я намеря.

Напуснах Храма. М’Квайе остана неподвижна като статуя. Обувките ми ме очакваха там, където ги бях изул.

* * *

Целия ден пришпорвах джипстера си нагоре и надолу по дюните. Мисля, че изглеждах като пясъчна буря. Но все пак ми се наложи да се върна за гориво.

Еймъри тихо се приближи до мен.

— Добро родео устройте. Но целият сте потънал в мръсотия. Впрочем, защо е всичко това?

— Защото аз... м-м-м!... Изгубих нещо.

— Насред пустинята? Да не би да е някой от сонетите ви? Доколкото разбирам това е единственото, заради което бихте вдигнали такава пушилка.

— Не, по дяволите! Беше нещо лично.

Джордж беше приключил със зареждането и аз отново се качих в джипстера.

— Чакайте! — Еймъри ме хвана за ръката. — Вие няма да се запилеете отново в пустинята, докато не ми кажете какво означава всичко това.

Нищо не ми костваше да отблъсна ръката му, но в такъв случай той можеше да заповяда да ме смъкнат от возилото ми, и тогава много хора биха се зарадвали да го направят. Затуй се принудих да говоря бавно и меко.

— Просто изгубих часовника си. Подарък е от майка ми и е семейна ценност. Искам да го намеря преди да сме излетели.

— Сигурен ли сте, че не сте го загубил в каютата си или в Тирелиан?

— Огледах всичко.

— Може би някой го е скрил, за да ви подразни? Нали знаете — не сте всеобщ любимец.

Поклатих глава.

— Мислих за това. Но аз винаги го нося в десния си джоб. Изглежда, че е изпаднал докато прекосяхах дюните.

Той присви очи.

— Май бях прочел на обложката на вашата книга, че майка ви е починала при раждането ви.

— Да, така е — отвърнах аз, проклинайки дългия си език. — Часовникът е принадлежал на баща й, и майка ми е искала аз да го нося. Баща ми го е пазил за мен.

— Тъй значи. Но вие по твърде странен начин издирвате този часовник — нагоре-надолу из дюните.

— Надявах се да видя отражението от лъскавия му капак — заинатих се аз.

— Вече притъмнява — отбеляза той. — Така че няма смисъл да търсите. Покрийте джипстера — заповяда той на механика.

После се обърна към мен и ме потупа по ръката.

— Вървете на кораба, вземете един душ и хапнете нещо. Имате нужда и от едното, и от другото.

Няколко големи старчески лунички под бледите очи, оредяваща коса, ирландски нос. А гласът му, поне с един децибел по-силен от който и да е друг...

Единствените му качества на ръководител.

Не помръдвах от мястото си, а ненавистта клокочеше в гърдите ми. Клавдий... О, ако това беше пето действие!...

Но внезапно идеята му за душ и вечеря достигна до мен. Аз наистина се нуждаех от това. Ако продължавах да настоявам за връщане в пустинята, щях да предизвикам подозрения.

Изтръсках пясъка от ръкава си и казах:

— Прав сте. Предложението ви не е лошо.

— Да вървим. Елате в каютата ми.

Душът беше благословение, чистият комбинезон — божия благодат, а храната ухаеше с небесен аромат.

— Хубаво мирише — отбелязах аз.

Мълчаливо нарязяхме бифтеците си. Когато стигнахме до десерта и кафето, той предложи:

— Защо не пренощувате на кораба? Останете за да поспите.

Аз поклатих глава.

— Страшно съм зает. Трябва да привърша работата си. А времето до заминаването ни не е много.

— Преди два дни казахте, че почти сте приключили.

— Почти, но не съвсем.

— Казахте също, че тази нощ в Храма ще има служба.

— Да, така е. Ще работя в стаята си.

Той сви рамене и замълча. Накрая продума: „Галинджър“ и аз го погледнах, защото името ми можеше да означава само неприятности.

— Може би не е моя работа, но това няма значение — започна той. — Бети ми каза, че там долу си имате момиче.

Това не беше въпрос. Беше едно твърдение, увиснало във въздуха.

„Бети, ех ти, кучко. Ти си крава и кучка. При това ревнива. Защо не престанеш да вреш носа си, където не ти е работа. Защо не затвориш устата си? И очите?“

— Да? — казах аз и това беше въпрос.

— Да — отвърна той. — В задълженията ми като ръководител на експедицията е и това да следя отношенията ни с туземците да имат дружески и дипломатически характер.

— Говорите за тях като за диваци. Нищо не е така далеч от истината.

Станах.

— Когато записките ми бъдат публикувани, всички на Земята ще научат каквото трябва. Ще им разкажа неща, за които доктор Мур не може дори да предполага. Ще разкрия пред света трагедията на една обречена раса, раса, която смирена и безразлична към живота очаква своята смърт. Ще им разкажа защо се е получило така и разказът ми ще разбие безчувствените сърца на учените. Ще пиша за това и ще ми дадат много награди, от които няма да имам нужда. Боже — възкликнах аз. — Та когато дедите ни са убивали саблезъбите тигри с тояги и са откривали огъня, марсианците вече са били с високоразвита култура.

— Имате ли момиче там долу при тях?

— Да! — казах аз. — Да, Клавдий! Да, татко! Да, Еймъри! Аз имам момиче сред техните. Но сега ще ви посветя в моите сензационни разкрития: те са почти мъртви. Те са стерилни. Още едно поколение и марсианците повече няма да ги има. Те ще останат само в

моите записки, само на няколко микрофилма, в магнетофонните записи и в няколкото стихотворения за прокълнатото момиче, което само в танците си може да оплаква нещастната си съдба.

— О! — възкликна той.

И след малко добави:

— Напоследък се държахте непривично, аз дори бих казал странно. Бяхте даже вежлив понякога. Не можех да помогна, без да разбера какво става. Не знаех колко важно е това за вас.

Аз наведох глава.

— Заради нея ли обикаляхте пустинята?

Кимнах.

— Защо?

Погледнах го.

— Защото тя замина някъде. Не зная къде и защо. Трябва да я открия преди да сме напуснали Марс.

— О! — отново възкликна той.

Облегна се назад, отвори чекмеджето на бюрото си и извади нещо, завито в кърпа. Разви го. На бюрото легна женска фотография в рамка.

— Жена ми — обясни той.

Жената имаше привлекателно лице с големи бадемови очи.

— Както знаете, аз бях моряк — започна той. — Млад офицер. Срецнах я в Япония. Там, откъдето съм родом, не беше прието да имаш жена от друга раса, затова не се оженихме. Но всъщност тя беше моя жена. Когато умря, бях на другия край на света. Взеха децата ми и оттогава не съм ги виждал. Това беше преди много години. Само няколко души го знаят.

— Съжалявам — казах аз.

— Нищо. Забравете за това. Но... — той се размърда в креслото си. — Ако искате да вземете момичето със себе си — вземете я. Това ще ми струва скъпо, но вече съм твърде стар, за да мисля за следваща експедиция. Така че вървете. Той бързо изпи изстиналото си кафе.

— Вземете джипстера си.

Той се обърна заедно с креслото си с гръб към мен.

На два пъти се опитах да му благодаря, но не можах. Затова просто станах и тръгнах към вратата.

— Сейонара^[3] и всичко подобно — измърмори той след мен.

* * *

— Ето я, Галинджър! — застигна ме нечий вик. Обърнах се назад и погледнах към пандануса.

— Кен!

Той се мярна в люка, една тъмна фигура на светъл фон, и аз го чух как кихна.

Върнах се няколко крачки.

— Коя?

— Розата ти.

Той ми показа плексигласова кутия, разделена на половина. Долната част беше пълна с течност. Стеблото на розата беше потопено в нея. В горната половина, подобно на чаша с кларет, се червенееше голяма, току-що разпукала се роза.

— Благодаря — казах аз и скрих кутията под якето си.

— В Тирелиан ли се връщаш?

— Да.

— Видях те като дойде на кораба и я приготвих. За малко да те настигна докато беше при капитана. Каза ми, че мога да те намеря в хангара.

— Още веднъж ти благодаря.

— Обработил съм я със специални препарати... Ще цъфти само няколко седмици.

Кимнах и тръгнах.

* * *

А сега нагоре, в планината. Още по-нагоре. И още. Небето се превърна във ведро с лед, в което плуваха двете луни. Изкачването стана по стръмно и „малкото магаренце“ запротестира. Затегнах го с акселератор и продължих. По-нагоре. Още по-нагоре. Забелязах синкава немигаща звездичка и почувствах буца в гърлото си. Опакованата роза се блъскаше в гърдите ми като второ сърце. „Магаренцето“ ревна протяжно и високо, а после се закашля. Аз го пришпорих още веднъж и то спря.

Натиснах аварийните спирачки, излязох и продължих нататък пеша.

Беше студено и още повече се застудяваше. Тук, горе. През нощта?

Защо? Защо направи това тя? Защо въпреки че е паднала нощта тя не е запалила огън?

Аз обикалях надолу и нагоре, вглеждайки се във всяка цепнатина, урва или пещера, придвижвайки се с лекота, която е невъзможна на Земята.

Моя любов, оставах само два дни, а ти ме напусна. Защо?

Катерех се по скалите. Прескачах камънаци. Изподрах ръцете и краката си. Чувах как якето ми се къса.

Малан, ти не отговаряш? Нима толкова мразиш народа си? Тогава аз ще се обърна към друг. Вишну, Пазителю. Спаси я, моля те. Позволи ми да я намеря.

Йехова?

Адонис? Озирис? Тамуз? Маниту? Легба? Къде е тя?

Изкачвах се все по-нагоре и в края на краищата се подхлъзнах.

Почвата под краката ми беше камениста и аз увиснах на края на една скала. Пръстите ми замръзнаха. Беше трудно да се удържа за скалата.

Погледнах надолу.

Имаше около дванадесет фута. Пуснах се, паднах и се затъркалях.

Тогава чух нейния вик.

* * *

Лежах, без да помръдна, вперил поглед нагоре. Тя ме повика някъде от нощта.

— Галинджър?

Не отговорих.

— Галинджър?

И тогава се показа.

Слушах скърцането на камъните под краката ѝ и знаех, че тя се спуска от другата страна на скалата, вдясно от мен.

Аз скочих и потънах в сянката.

Тя заобиколи отломъка от скалата и неуверено тръгна между големите обли камъни.

— Галинджър?

Излязох от прикритието си и я сграбчих за раменете.

— Бракса.

Тя извика, а после плачейки ме заотблъсква от себе си. За първи път я чух как плаче.

— Защо? — попитах аз. — Защо?

Но тя само ме стискаше и хлипаше. Накрая:

— Помислих, че се преби.

— Може би щеше да стане — отвърнах аз. — Защо напусна Тирелиан? И мен?

— М'Квайе не ти ли каза? Ти не се ли досети?

— Не се досетих, а М'Квайе каза, че не знае.

— Излъгала те е. Тя знае.

— Какво? Какво знае?

Тя цялата се затресе и дълго мълча. Изведнъж осъзнах, че беше облечена само с тънкия си костюм за танци. Свалих якето си, притиснах я към себе си и я наметнах.

— Велики Малан! — възкликнах аз. — Та ти ще премръзнеш до смърт.

— Не — каза тя. — Няма да измръзна.

Взех кутията с розата, за да я прехвърля в джоба на дрехата си.

— Какво е това? — попита тя.

— Роза — отвърнах. — В тъмнината няма да можеш да я разгледаш. Веднъж те сравних с нея. Помниш ли?

— Да-да. Може ли да я понося?

— Разбира се. — Отново върнах кутията на мястото ѝ. — Аз обаче още чакам да ми обясниш.

— Ти наистина ли не знаеш?

— Не!

— Когато дойдоха Дъждовете — започна тя, — изглежда, поразиха само мъжете ни. Това беше достатъчно, за даващото аз... очевидно... не бях... поразена...

— Ох — въздъгнах аз. — Ох.

Ние продължавахме да стоим прегърнати, а аз разсъждавах трескаво.

— Добре, но защо избяга? Какво лошо има в това да си бременна на Марс. Тамур е сгрешил. Твоят народ ще може да се възроди.

Тя отново се засмя така, като че ли безумният Паганини свиреше диво на цигулката си. Спрях я преди смехът и да е станал прекалено дълъг и непоносим.

— Как? — попита тя, потривайки бузата си.

— Твоят народ живее по-дълго от нашия. Ако детето ни е нормално, това би означавало, че нашите раси могат да се смесват. Възможно е и други жени при вас да са способни да зачеват деца. Защо да не е възможно?

— Ти си чел Книгата на Локар — отвърна тя, — и въпреки това ме питаш защо? Гибелта ни е била предрешена. За нея са гласували. И всичко това — наскоро след като пророчеството се изпълни. А и много преди това последователите на Локар са вярвали в него. Те отдавна са били взели решение. „Ние преживяхме всичко — казали те. — Всичко видяхме, чухме и изпитахме. Танцът беше хубав. Нека сега вече да свърши.“

— Ти не може да вярваш в това.

— Няма значение в какво вярвам аз — отвърна тя. — М'Квайе и Майките решиха, че ние трябва да умрем. Високото звание, което носят, сега звучи като насмешка, но те ще поддържат решението, което са взели. Остана само още едно пророчество, но то е грешно. Ние ще умрем.

— Не.

— И защо не?

— Ще те взема със себе си на Земята.

— Не.

— Е, добре. А сега би ли дошла с мен?

— Къде?

— В Тирелиан. Ще говоря с Майките.

— Не можеш. Тази нощ ще е Церемонията.

Аз се засмях.

— Церемония в чест на бога, който първо ви поваля на земята, а после ви нанася удари в лицето.

— Той все още е Малан — отвърна тя. — Ние все още сме неговия народ.

— Ти и баща ми чудесно бихте си паснали — озъбих се аз. — Но аз ще отида там и ти ще дойдеш с мен, дори ако се наложи да те нося, по-голям съм от теб.

— Но не си по-голям от Онтро.

— Кой, по дяволите, е този Онтро?

— Той ще те спре. Той е Юмрукът на Малан.

[1] Р. М. Рилке. Първа „Дуинска Елегия“. — Б.пр. ↑

[2] Anathema maranatha — „Проклет да е.“ Формула за църковно проклятие. — Б.пр. ↑

[3] Сейонара (японски) — довиждане. — Б.пр. ↑

IV

Насочих джипстера си към площадката пред единствения вход към М'Квайе, който знаех. Бракса мълчеше, разглеждаше розата на слабата светлина в кабината и я полюляваше като наше дете. Угасналият ѝ поглед изразяваше покорство.

— Сега в Храма ли са? — попитах, за да съм сигурен.

Изражението на мадона на лицето ѝ не се промени, затова повторих въпроса си. Тя се размърда.

— Да — отговори, сякаш някъде отдалече. — Но не можеш да влезеш.

— Ще видим.

Обърнах се и ѝ помогнах да се измъкне.

Водех я за ръка, а тя вървеше като че ли в транс. На светлината на току-що издигналата се луна очите ѝ изглеждаха така както в първия ден, когато я видях. Щракнах с пръсти. Тя не реагира.

Затова бутнах вратата и я въведох вътре. Стаята беше полуосветена.

Тогава тя изкрещя за трети път през тази вечер.

— Онтро, не му вреди! Това е Галинджър.

Никога до този момент не бях виждал марсиански мъже. Затова не можех да зная със сигурност, дали той е изключение. Само предположих, че е така.

Погледнах го отдолу нагоре.

Полуголото му тяло беше покрито с родилни петна и някакви мехури. Навярно има болни жлези, досетих се аз.

Смятах се за най-високия човек на Марс, но той беше на ръст седем фута и беше много по-тежък от мен. Сега знаех откъде бяха взели гигантското ми легло.

— Върви си — каза той. — Тя може да влезе. Ти — не.

— Трябва да взема книгите и вещите си.

Той посочи с ръка. Проследих жеста му. Всичките ми вещи бяха акуратно подредени в единия ъгъл.

— Трябва да вляза. Трябва да поговоря с М'Квайе и Майките.

— Не може.

— Животът на народа ви зависи от това.

— Върви си — иззвънтя гласът му. — Върви си у дома, при своя народ, Галинджър. Остави ни!

Произнесено от неговата уста името ми прозвуча чуждо. „На колко години ли е? — замислих се аз. — Триста? Четиристотин? Винаги ли е бил пазач на Храма? Защо? Защо тук има пазач?“ Не ми харесваше, как се движи. Бях виждал хора, които се движеха така.

— Върви си — повтори той.

Ако бяха усъвършенствали воинското си изкуство така, както и танците си, и още по-лошо, ако бойното им изкуство беше част от Танца, щях да видя зор.

— Влез вътре — казах на Бракса. — Дай розата на М'Квайе. Кажи й, че аз изпращам цветето. Кажи й, че скоро ще дойда.

— Ще направя това, за което ме молиш. Спомняй си за мен на Земята, Галинджър. Прощавай.

Аз не й отговорих, тя мина покрай Онтро и влезе в следващата стая, носейки розата.

— Сега ще си отидеш ли? — попита Онтро. — Ако искаш, ще й кажа, че сме се борили и ти едва не си ме надвил. Но аз съм те ударил и ти си загубил съзнание. После ще те отнеса на твоя кораб.

— Не — отвърнах аз, — или ще те заобиколя, или ще мина през теб, но ще премина.

Той приседна, като едва сви краката си и протегна ръце.

— Грешно е да докосваш с ръка светец — издрънча гласът му. — Но аз ще те спра, Галинджър.

Паметта ми беше като замъглен прозорец, внезапно почистен от чистия въздух. Спомените ми се проясниха. Върнах се шест години назад.

Бях студент във факултета за източни езици в Токийския университет. Веднъж на две седмици си устройвах нощ на развлеченията. Стоях в трийсетфутов кръг в „Кодокан“^[1], а кимоното ми бе прехванато само с кафяв пояс. Аз бях „Ик-Киу“, една степен по-ниска от майсторската. Кафявият йероглиф-елмаз, избродиран на гърдите ми, означаваше на японски Атемиваса^[2], заради техниката на

ударите, която отработена с упорит труд, беше доста подходяща за моя ръст. С помощта на тази техника побеждавах в битките.

В истински боеве обаче никога не я използвах, още повече че бяха минали пет години откакто бях тренирал. Не бях във форма, знаех го, но настойчиво се опитах да настроя разума си на цуки но кокоро^[3], и подобно луната да отразявам всички движения на Онтро.

Някъде от миналото се чу глас:

— Хадзими, започвайте.

Аз заех неко-аши дачи^[4] и очите на Онтро странно заблестяха. Той понечи да смени своята поза — и аз се хвърлих върху него.

Изненадата бе единствената ми надежда.

Кракът ми го удари като отключена пружина. Той го улучи в челюстта на височина седем фута от земята, в момента, когато той се опита да се дръпне назад.

Главата му се отметна и той падна. От устата му се изтръгна тих стон.

„Това е всичко — помислих си. — Прости ми, старче.“

Докато го прекрачвах, той ме хвана за краката, въпреки че беше в безпомощно състояние. Не можах да повярвам, че имаше сили не само да остане в съзнание, но и да се движи. Мисълта за това, че ще се наложи още да го налагам, беше непоносима.

Той обаче докопа гърлото ми и сплете ръце около него, преди да успее да съобразя намеренията му.

Не! Не трябва всичко да завърши така!

Последва стоманена хватка върху трахеята и сънната ми артерия.

Тогава разбрах, че той все още беше в безсъзнание и това беше просто рефлекс, придобит от безброй тренировки. Веднъж вече бях виждал такова състояние — японците го наричат „шиай“. Човекът умря, тъй като, макар и изпаднал в безсъзнание, продължаваше да се бори, а противникът му помисли, че още трябва да затегне хватката. И натисна.

Но това се случва рядко, изключително рядко.

Аз парирах натиска, като забих лакти в ребрата му, и с глава го ударих в лицето. Хватката около врата ми се разхлаби, но недостатъчно. И макар че никак не ми се искаше да го правя, протегнах се и счупих кутрето му.

Ръката му се разтвори и аз се отскубнах на свобода.

Той лежеше и дишаше тежко, а лицето му беше изкривено от болка. Сърцето ми страдаше за поваления гигант, който, изпълнявайки заповед, защитаваше своя народ и религията си. Проклинах се, както никога досега, че се опитах да го прекрача, а не го заобиколих.

Прекоших стаята, олюлявайки се, за да отида до имуществото си. Седнах на сандъка с апаратурата и запалих цигара.

Не можех да вляза в Храма, без да съм успокоил учестеното си дишане и без да съм измислил какво да им кажа.

По какъв начин трябваше да разговарям с раса, която е решила да се самоунищожи?

Ами ако...

... Но дали ще се получи? Ще подейства ли, както съм го замислил? Ако им прочета Книгата на Еклизиаст, едно толкова велико произведение, което някакъв си Локар никога не би могъл да напише — толкова мрачно и толкова песимистично; ако им покажа, че ние сме успели да се издигнем над съдбата, която ни е била предопределена свише, независимо от това, че великият пророк е произнесъл присъдата над живота във височайша поетическа форма... ако им покажа, че суетата, над която той се е надсмивал, ни е помогнала да полетим в небесата, дали те ще ми повярват? Ще променят ли решението си?

Хвърлих цигарата на красивия под и извадих бележника си. Когато станах, в мен гореше странна и непозната ярост.

Запътих се към Храма, за да проповядвам Черното Евангелие на Галинджър от Книгата на Живота.

В залата цареше тишина.

М'Квайе четеше на глас Локар, розата беше в дясната ѝ ръка и привличаше вниманието на всички.

Докато не влязох аз.

Стотици хора стояха събути на пода. Забелязах, че и малцината мъже, които бяха сред тях, бяха древни като жените.

Пристъпвах обут по свещените плочки.

„Сега това няма значение — мислех си аз. — Ти или ще загубиш, или ще спечелиш — тъй че това богохулство няма да има никакво значение“.

Дузина сбръчкани старици стояха в полукръг зад М'Квайе. Майките.

Безплодна пръст, изсъхнали утробы, опустошени от огъня.

Насочих се към масата.

— Убивайки себе си, вие обричате своя народ — аз адресирах думите си към тях, към майките — за да не познаят те живота такъв, какъвто го познавахте вие — с радости, печали, изобилие... А това, че вие трябва да умрете, не е истина. — Сега се обръщах към останалите. — Тези, които го твърдят — лъжат. Бракса го знае, защото носи в утробата си дете...

Те седяха, подобно на редици от бронзови Буди. М'Квайе се отдръпна назад, сред тъмните сгърбени фигури зад гърба й.

— ... моето дете! — продължих аз, мислейки какво би си казал баща ми за тази проповед. — Всички жени, които са достатъчно млади за това, биха могли да имат деца. Само мъжете ви са стерилни. Ако позволите, лекарите от следващата експедиция ще ви прегледат, а може би ще помогнат и на мъжете ви. Но дори и това да е невъзможно, вие бихте могли да се бракосъчетаете със земни мъже. Ние, земните хора, също заслужаваме уважение. — Аз отидох и още по-далеч. — Преди хиляди години нашият Локар написа книга, в която се говореше за нашето нищожество. Беше я натъкмил точно като вашия Локар, но ние не приехме безропотно думите му. Ние не загинахме, въпреки чумата, войните, глада. Победихме болестите една след друга, нахранихме гладните, унищожихме войните и сега живеем без тях. Може би сме ги победили завинаги. Не знам... Пресякохме милиони мили пустота и достигнахме друг свят. А нашият Локар беше казал: „За какво е нужно всичко това? Какво ценно има в това? Каквото и да е то, всичко е суета.“ И работата е там — и аз сниших гласа си, като при рецитация, — че той беше прав! Всичко е суета, всичко е гордост. От висотата на рационализма ние отхвърляме пророците, мистиката, боговете. Нашето богохулство ни направи велики и на него се крепим, а заради него пък боговете тайничко ни се възхищават... Но не ни е писано да предугадим всички помисли на боговете!

Бях се изпотил, виеше ми се свят и се наложи да направя пауза.

— Книгата на Еклисиаст — обявих аз и започнах да чета.

„Суета на суетите — тъй вещае Еклисиаст, — суета на суетите — всичко е суета! Каква е ползата за човека?“

Някъде в задните редове забелязах Бракса — безмълвна, вгълбена в нещо свое.

Стана ми интересно за какво мисли.

Продължих, а нишката на нощните часове се увиваше около мен като на макара.

* * *

Ох, вече беше твърде късно! Бях говорил до сутринта. Разсъмна, а аз още продължавах да говоря. Довърших Еклисиаст и продължих с Галинджър.

Когато замълчах, остана само тишината.

Будите, седящи в редици на пода, не трепнаха нито веднъж през нощта. След дълго мълчание М'Квайе вдигна дясната си ръка. Една след друга майките повториха жеста ѝ.

И аз разбрах какво значи това.

Това значеше „не“, „не“ на детето на Бракса и на самия Марс.

Това значеше, че бях загубил.

Бавно напуснах стаята и тежко се отправих към вещите си.

Онтро го нямаше. Добре, че не го бях убил... След хиляда години самота влезе М'Квайе.

Тя каза: „Вашата работа приключи“.

Аз не помръднах.

— Пророчеството се изпълни — каза тя. — Народът ми ликува. Вие победихте, свети човече. Сега ни напуснете.

Разумът ми беше като спаднало въздушно балонче. Пуснах му малко въздух.

— Не съм светец — отвърнах аз, — а само второразреден поет с непомерна гордост.

Запалих последната си цигара.

Накрая я попитах:

— Добре, но кое от пророчествата се сбъдна?

— Обещанието на Локар — отвърна тя с такъв тон, като че ли то нямаше нужда от обяснение, — че при нас от небесата ще дойде светец и ще ни спаси в последния ни час, когато всички Танци на Локар бъдат изпълнени. Че той ще победи Юмрука на Малан и ще ни върне към живот.

— Как?

— Както в случая с Бракса. И чрез проповедта ви в Храма.

— Проповедта ли?

— Вие ни изрекохте велики слова, толкова велики, колкото са и тези на Локар. Вие ни казахте, че няма „нищо ново под слънцето“ и издевателствахте над тези думи; когато ги изричахте, вие ни наведохте на нови мисли. При нас, на Марс, никога не е имало цветя, но вие ги научихте да растат тук. Вие сте Светия Смешник — завърши тя. — Този-Който-Ще-Богохулства-В-Храма — именно вие преминахте обут по свещения под.

— Но нали всички гласувахте „не“?

— Аз гласувах „против“ нашия първоначален план, и „да“ като разрешение детето на Бракса да живее.

— О — цигарата падна от пръстите ми. Какъв слепец съм бил! Колко малко съм ги познавал и съм ги разбирал.

— А Бракса?

— Преди половин процес тя беше избрана да изпълни всички танци и да ви чака.

— Но тя каза, че Онтро ще ме спре.

М'Квайе дълго мълча.

— Тя никога не е вярвала в това пророчество. Сега не й е добре. Тя избяга, защото се страхуваше, че то все пак ще се сбъдне. Когато вие изпълнихте вашата мисия, а ние гласувахме, тя повярва.

— Значи тя не ме обича? И никога не ме е обичала?

— Много съжалявам, Галинджър. Това беше част от дълга й, който тя не можеше да не изпълни.

— Дълга — безчувствено повторих аз — дълга-дълга-дълга! Тра-ла-ла!

— Тя се сбогува с вас и не желае повече да ви види... А ние никога няма да забравим учението ви — добави тя.

— Никога — автоматично повторих аз, внезапно осъзнал най-големия парадокс, заключен в сърцето на всички миражи. Никога не бях вярвал в думите на собствената си проповед, никога.

Стоях и се олюлявах като пиян.

Измърморих „М'Нара“ и излязох навън, сред моята последна нощ на Марс.

„Аз те победих, Малан, а победата остана за теб. Спи спокойно в звездната си постеля. И бъди проклет!“

Измъкнах се от джипстера и се върнах на „Аспик“, оставяйки бремето на живота далеч зад гърба си. Влязох в каютата, заключих вратата и взех четиридесет и четири таблетки приспивателно.

* * *

Но когато се събудих, бях в стационара и бях жив.

Станах бавно и с усилие се добрах до илюминатора, заслушан в пулсирането на двигателите. Обгърнатият в облаци Марс висеше като надута шкембе, после се размаза, преля през края на илюминатора и се стече по лицето ми.

[1] „Кодокан“ — дворецът на „Джиу-Джицу“ в Токио. — Б.пр. ↑

[2] Атемиваса — раздел от джудо за седемте болезнени и парализиращи точки. — Б.пр. ↑

[3] Цуки но кокоро — „душа като вода“; похват, при който джудистът повтаря като в огледало всички движения на противника си. — Б.пр. ↑

[4] Неко-аши дачи — котешка стойка. — Б.пр. ↑

Издание:

Автор: Роджър Зелазни

Заглавие: Островът на мъртвите

Преводач: Юлиан Стойнов; Соня Бояджиева

Година на превод: 1997

Език, от който е преведено: Английски

Издание: Първо издание

Издател: ИК „Офир“

Град на издателя: Бургас

Година на издаване: 1997

Тип: роман

Националност: Американска

Печатница: „Полипринт“ — Враца

Редактор: Иван Димитров; Янчо Чолаков

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/2626>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.